DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 6. VIII. 1932
—— krat, —— prilog

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIII., štev. 182 Ljubljana, sobota 6. avgusta 1932 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čislo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Nesoglasja v bolgarski vladni koaliciji

Spor med zemljedelci in demokrati — Ultimativne zahteve zemljedelcev — Možnost vladne krize

Sofija, 5. avgusta d. Zaradi nesoglasij v vladnem bloku je zemljedelska stranka pozvala svoje vodilne funkcijonarje iz posameznih okrožij na konferenco o notranjem položaju. Pri posvetovanjih je bilo po daljši razpravi sklenjeno, da se vladi predlože razne zahteve v obliki ultimata. Ako bi vlada teh zahtev ne izpolnila, grozi zemljedelska stranka, da bo pozvala svoje ministre, naj izstopijo iz vlade. Zemljedelska stranka se pritožuje zlasti nad postopanjem organov notranjega ministrstva proti zemljedelskim organizacijam, ki jih po njenih trditvah policija neprestano preganja. Zemljedelci zahtevajo nadalje, naj odstopi notranji minister Girginov, ki je pristaš demokratske stranke. Ministrski predsednik Mušanov, ki se je mudil pri kralju v Varni, se je vrnil v Sofijo, da poravna nesoglasja in prepreči nevarnost vladne krize.

Sofija, 5. avgusta AA. Vsi listi obširno komentirajo potek zasedanja izvršnega odbora zemljedelske zveze in zemljedelske parlamentarne skupine ter ugotavljajo, da ima komunike izvršnega odbora zemljedelske zveze značaj ultimata. Demokratsko glasilo »Zname« objavlja glede na te sklepe zemljedelcev uvodnik, ki ga začenja z besedami: »Demokratska stranka ni vajena, da se ji postavljajo ultimati in da se ji čitajo lekcije o politični morali. Demokratska stranka je vedno postavljala državne interese nad strankarske in osebne ter je za varovanje državnih interesov pripravljena iti do konca. Prišel je čas, da vodstvo zemljedelske zveze napravi red v svoji stranki in da vsakega svojega člana in vsako svojo organizacijo postavi na mesto, ki ji gre.« List objavlja nato protokol, ki so ga dne 28. julija sestavili predstavniki demokratske, nacijonalno-liberalne in radikalne stranke na seji v Borisovgradu, v katerem ugotavljajo, da so člani in organizacija bolgarske zemljedelske narodne zveze v Borisovgradu in okolici končno prekinili vsako zvezo z ostalimi strankami Narodnega bloka, se združili s komunisti in započeli odkrito borbo proti Narodnemu bloku. Na koncu navaja protokol imena mnogih vasi, po katerih so zemljedelci sprejeli gesla komunistične stranke ter so pri občinskih volitvah glasovali za komunistične kandidate.

Spor med zemljedelci in demokrati je v vseh političnih krogih predmet splošne pozornosti. Veliko zanimanje vlada zlasti za zahteve, ki jih je zemljedelska stranka postavila predsedniku vlade in ki jih je preciziral izvršni odbor stranke obenem z zemljedelskimi ministri Gičevim, Jordanovim in Muravljevim.

Za konsolidacijo svetovnega gospodarstva

Prve priprave za svetovno gospodarsko konferenco — Pogajanja Francije z Ameriko in Anglijo — Glavno vprašanje ureditev izvoza ameriškega žita v Evropo

Pariz, 5. avgusta. d. Izjava ameriškega senatorja Boraha, da je vsaka mednarodna gospodarska konferenca, ki se ne bi bavila z vojnimi dolgovi in vprašanjem reparacij, obsojena na neuspeh, se kljub Borahovi osebni nepriljubljenosti in načelnim nasprotstvom med njim in predsednikom Hoovrom, živahno komentira.

Francoska vlada je že pričela pogajanja v Londonu in Washingtonu o programu svetovne gospodarske konference, ki naj bi se vršila v Londonu, ter je poverila gospodarskemu oddelku francoskega zunanjega ministrstva izdelavo točnih predlogov. Glavno vprašanje obnove svetovnega gospodarstva je po mnenju sedanje francoske vlade olajšanje izmenjave blaga z znižanjem carin.

Na dnevnem redu bodo tudi kmetijska vprašanja, predvsem pa določitev količine bodočega uvoza ameriškega žita v Evropo. Francija je v tem pogledu zelo zainteresirana, ker je gospodarska sanacija podunavskih držav v najtesnejši zvezi z evropskim konsumom ameriškega žita. Priprave za obravnavanje te zadeve se bodo bržkone na ameriško željo vršile v Londonu. Priti bo moralo do sporazuma med vsemi velikimi evropskimi državami, da bo lahko Američanom predložen na londonski konferenci praktičen predlog.

Čeprav so se v Lausanni pojavile gotove tendence za zbližanje francoske gospodarske politike v srednji Evropi z nemško-italijanskimi predlogi, pa obstojajo po mnenju francoskih vladnih krogov še vedno znatne težkoče. Kljub temu upajo, da se bo s pomočjo pogodbe o medsebojnem zaupanju, ki so se ji pridružile skoro vse evropske države, le posrečilo zediniti se za skupno stališče in tako vplivati na potek dela svetovne gospodarske konference.

London, 5. avgusta. g. Po včerajšnji seji ministrskega sveta, ki se je bavil z vprašanjem indske ustave in s pogajanji v Ottawi, se je v političnih krogih razširila vest, da bo ministrski predsednik Macdonald v najkrajšem času odpotoval v Washington, da se posvetuje z ameriško vlado o organizaciji in o programu nameravane mednarodne svetovne gospodarske konference.

Oboroženi spor v Južni Ameriki

Čeprav bolovijska in paraguajska vlada izjavljata pripravljenost za mirno rešitev spora, pa nadaljujeta mobilizacijo čet

Washington, 5. avgusta. d. Položaj v sporu med Bolivijo in Paraguayem zaradi ozemlja Gran Chaca je še vedno zelo napet, čeprav podpirajo sedaj zahtevo po mirni poravnavi razen držav panameriške unije tudi štiri evropske velesile. Paraguay je sicer pristal na zahtevo, da se spor predloži v rešitev razsodišču, in tudi odgovor Bolivije na noto Sveta Društva narodov ne izključuje možnosti take rešitve, vendar nadaljujeta obe državi mobilizacijo z vso naglico. V Asuncionu je Rdeči križ razdelil med prebivalstvo maske zoper plin. Zadnje vesti iz Gran Chaca so vzbudile veliko vznemirjenje tudi v Argentini, kjer so odposlali v obmejno ozemlje pehoto, konjenico in topništvo. V oficijelni utemeljitvi teh ukrepov izjavljajo, da želi Argentina ohraniti svojo nevtralnost.

Bolivijska vlada izjavlja oficijelno, da ne more več dalje trpeti vpadanj paragvajskih čet na ozemlje Gran Chaca in da se mora obmejno vprašanje sedaj končnoveljavno rešiti. Po njeni trditvi spada ozemlje ob reki Paraguay na podlagi koncesijske listine španskega kralja iz l. 1563 k republiki Boliviji. List »La Nation« objavlja komunike bolivijske vlade, po katerem se je ob reki Ilcomayo na ozemlju Gran Chaca pričela topniška bitka.

Ženeva, 5. avgusta d. V krogih Društva narodov upajo, da se bo ameriškim državam, ki so se jim pridružile tudi evropske velesile, le posrečilo ustaviti sovražnosti na ozemlju Gran Chaca in tako preprečiti intervencijo Sveta Društva narodov. V tukajšnjih francoskih krogih so mnenja, da Društvo narodov noče intervenirati, ker ni gotovo, da bi se njegova odločitev upoštevala. Med tem je Svet Društva narodov že prejel odgovore bolivijske in paragvajske vlade, ki izjavljata, da bi bili pripravljeni poveriti rešitev spora posebnemu razsodišču.

Buenos Aires, 5. avgusta d. Iz La Paza poročajo, da bo bolivijska vlada ugodila predlogu nevtralnih držav za ustavitev sovražnosti, vendar pa noče zapustiti zavzetih postojank. Iz Asunciona poročajo, da je bila nota nevtralnih držav ugodno sprejeta, vendar pa se v Paraguayu nadaljuje započeta mobilizacija

Avstrijsko posojilo

Dunaj, 5. avgusta. d. Glavni odbor Narodnega sveta je včeraj odobril lausannski protokol o posojilu Avstriji z 11 glasovi proti 10. Odklonjena sta bila velenemški predlog, da naj se zaprosi za fakultetno mnenje avstrijskih univerz o ustavnosti vladnega predloga ter socialno-demokratski predlog, naj se zaprosi za mnenje ustavnega sodnega dvora, ali morda vsebuje pogodba določbe, ki so v nasprotju z ustavnimi predpisi. Z glasovi krščanskih socialcev, Landbunda in Heimatblocka je bil sprejet predlog, da se lausannski protokol odobri pod naslednjimi pogoji:

1. Skupno z drugimi podpisniki protokola se mora ugotoviti, da so določbe čl. 9, po katerih se odloča z večino glasov, o morebitnih sporih, veljavne samo za lausannski protokol, ne pa za ženevski protokol. 2. Pod pogoji čl. 2 se imajo razumeti samo finančne zahteve, ki se nanašajo zgolj na posojilo. 3. Dogovori o zaključitvi posojila, obrestovanju, preračunavanju tečaja itd. se morajo prej predložiti Narodnemu svetu. Tudi glede uporabe posojila in zastopnika Društva narodov kot svetovalca pri Narodni banki se ne sme prevzeti nobena druga obveznost, kakor samo ona, ki izvira iz pogodbe o posojilu in ostaja v okviru finančnih obveznosti glede posojila. S temi omejitvami bo prihodnji teden lausannski protokol predložen parlamentu v drugo in tretje čitanje. Usoda protokola je še vedno negotova, čeprav je vlada optimistična. Kakor znano, namerava vlada v vsakem primeru zaključiti parlamentarno zasedanje še pred 15 avgustom.

Avstrijska policija proti tujcem

Dunaj, 5. avgusta. AA. Uradno poročajo, da je generalna direkcija javne varnosti izdala naredbo, po kateri je treba vsakega tujca, ki bi nastopil na katerem zborovanju ali kje drugod in izzival demonstracije ali pozival k nasiljem proti strankarskim nasprotnikom, izgnati iz Avstrije. Enako se bo postopalo z vsakim tujcem, ki bi v svojih govorih napadal državne ustanove v Avstriji ali pa jih kakorkoli kritikoval.

ZASEDANJE NARODNE SKUPŠČINE

Finančni minister je predložil Narodni skupščini več zakonskih načrtov o povišanju raznih davkov

Beograd, 5. avgusta. p. Po daljšem odmoru se je danes dopoldne zopet sestala Narodna skupščina in so se seje udeležili tudi vsi v Beogradu navzoči ministri. Poslanci so bili zbrani skoro polnoštevilno in tudi galerije so bile dobro zasedene.

Ob 10.15 je predsednik **dr. Kumanudi** otvoril sejo in prečital najprej **kraljeva ukaza o ostavki vlade dr. Marinkovića in imenovanju vlade dr. Milana Srškića,** nato pa je sledilo čitanje zakonskih predlogov, ki so jih predložili posamezni ministri Narodni skupščini v proučitev in sprejem.

Minister vojske in mornarice je predložil načrt zakona o važnih spremembah v zakonu o obmejnih četah. Minister za socijalno politiko in narodno zdravje je predložil načrt zakona o spremembah v zakonu o zdravnikih - specijalistih za ustne in zobne bolezni ter o zobotehnikih. Minister za zunanje zadeve je predložil dva zakonska načrta. Prvi se nanaša na ureditev plačil v medsebojnem blagovnem prometu in na ureditev drugih obveznosti med Jugoslavijo in Češkoslovaško, drugi pa obsega protokol o tujskem prometu med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Za proučitev vseh teh zakonov bodo izvoljeni posebni odbori.

Finančni minister je predložil Narodni skupščini več zakonskih načrtov. V prvem, ki je bil izročen finančnemu odboru, so podani zaključni računi državnega proračuna za leto 1930./31. Drugi se nanaša na kovanje srebrnega novca, ki ga je odredil finančni minister, za kar je bil pooblaščen s posebnim kraljevim ukazom. Tretji obsega spremembe v zakonu o državnih trošarinah, četrti pa spremembe v zakonu o davku na poslovni promet.

Zvišanje davka na poslovni promet

Predlog finančnega ministra o spremembi zakona o davku na poslovni promet se glasi: Davek na poslovni promet se določa na osnovi dveh odstotkov, na promet luksuznega blaga pa poleg tega še 10 odstotni pribitek. Katere predmete je smatrati za luksuzne, bo določil finančni minister v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo. Za gotove stvari in usluge se sme davek na poslovni promet po odobritvi finančnega ministra razdeliti na obroke in plačevati pavšalno, a na davčni osnovi, ki se določi ali po sporazumu ali po ocenitvi.

V 2. členu tega zakona se črta število 500.000 in nadomesti s številom 250.000. Ta določba velja tudi za splošni davek na poslovni promet.

Člen 3. se glasi: Podjetja po čl. 6. zakona o skupnem davku na poslovni promet z dne 12. avgusta 1930. so dolžna v vsakem posameznem primeru izstaviti fakture za blago, ki ga stavijo v promet.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in bo objavljen v »Službenih Novinah«. Plačevanje davka v obrokih se bo po odobritvi finančnega ministra pričelo 15. avgusta t. l.

Povišanje trošarine na sladkor

Načrt zakona o spremembah v zakonu o državni trošarini, določa:

§ 1. V točki 1. pod a čl. 72. zakona o državni trošarini se nadomesti število 655 s številom 805, število 625 pa s 775. V isti točki pod b pride namesto 200 število 400. Ko stopi ta zakon v veljavo se bo izvršil popis količine sladkorja v prometu pri veletrgovinah in trgovcih na drobno. Razlika na trošarini v višini 1.50, odnosno 2 Din za vsak kilogram se plača na zaloge preko 5 kg.

Trošarina na porabo električnega toka

§ 2. Točka 7. čl. 72. zakona o državni trošarini se spremeni in se glasi: 1. Za električno strujo, ki se uporablja za razsvetljavo, se plača po 1 Din na kw.; 2. za električno strujo, ki se uporablja kot gonilna sila motorjev in pri raznih drugih instalacijah, se plača po 0.25 na kw.

Opombe: 1. Za razsvetljavo ulic se državna trošarina ne plačuje, električni tok za to razsvetljavo pa mora biti napeljan v centrali ali pa kje drugje skozi posebne števce. Prav tako ni treba plačevati državne trošarine za tok, ki se uporablja za razsvetljavo tramvajskih vozov.

2. Za električno strujo lastne proizvodnje, ki se uporablja za lastne motorje in razne druge industrijske instalacije, ni treba plačevati državne trošarine.

3. Za električni tok lastne proizvodnje, ki se uporablja za razsvetljavo lastnega stanovanja in drugih stanovanj, je treba plačevati državno trošarino po točki 7. pod 1. čl. 72 zakona o državni trošarini. Ta tok mora v centrali ali kje drugje skozi posebne števce.

4. Državno trošarino na električni tok morajo plačevati podjetja iz zneskov, ki jih plača konsument za tok. Trošarino je treba plačati pri državni blagajni najkasneje do konca meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bil porabljen tok. Podjetja bodo nakazovala trošarino po posebnem spisku, ki ga bo potrdil pristojni oddelek finančne kontrole.

5. Tam, kjer se tok za električno razsvetljavo prodaja v pavšalnih mesečnih zneskih za vsako žarnico, se plača državna trošarina v višini 10 odstotkov na pavšalni mesečni znesek.

6. Števci, s katerimi se meri poraba električnega toka, morajo biti žigosani po pristojnih državnih oblasteh in plombirani. Vsako poškodbo plombe je treba prijaviti v 24 urah pristojnim kontrolnim organom.

7. Odvajanje električnega toka izven števcev, kakor tudi vsako prekinjanje spoja na števcih z namenom, da bi ti ne registrirali prave porabe toka, bo kaznovano kot tihotapski prestopek.

8. Kdor namenoma poškoduje plombo pri električnih števcih, bo kaznovan na 100 do 1000 Din, kolikor njegova krivda ne zapade kazni po prejšnji opombi.

Administrativni odbor Narodne skupščine je predložil načrt o spremembi čl. 45. pravilnika o organizaciji službe v Narodni skupščini in o skupščinskih uslužbencih. Sprememba se nanaša na ureditev plač skupščinskega osobja. Isti odbor je predložil tudi poročilo o svojem pregledu računov o izdatkih Narodne skupščine. Poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Senat je vrnil Narodni skupščini spremenjeni načrt zakona o pobijanju draginje. Kakor znano, je ta zakonski načrt Narodna skupščina sprejela, senat pa ga je v znatni meri spremenil.

Nato je sledilo sporočilo, da je senat v celoti sprejel zakonske načrte o režimu voda med Jugoslavijo in Rumunijo, o kliringu med Jugoslavijo in Češkoslovaško, ter med Jugoslavijo in Švico. Predsednik je javil, da sta narodna poslanca g. dr. Stanko **Šibenik** in župnik g. Janko **Barle** podala ostavki na svoja mandata. Obe ostavki je Narodna skupščina izročila verifikacijskemu odboru. Sledila so naznanila o raznih manj važnih aktih, med drugim tudi o vizumih, ki jih je dala glavna kontrola za izvestne izdatke z rezervo.

Interpelacije

Nato so bile prečitane interpelacije: Poslanci Risto Djokić in tovariši so naslovili interpelacijo na ministra za šume in rudnike v zadevi plačinih odnosov s tujimi podjetji. Za interpelacijo so poslanci zahtevali nujnost, ki jo je minister Pogačnik sprejel. Poslanci dr. Milan Metikoš in tovariši so stavili interpelacijo na ministra za trg. in industr., min. za social. polit. in ministra za promet o socialnem in gospodarskem zavarovanju naše trgovske mornarice in o sporazumu med brodolastniki in brodarji. Poslanec Kosta Aleksić je naslovil interpelacijo na ministrskega predsednika glede dogodkov na Ugu, ko je bil aretiran bivši poslanec Voja Lazić. Poslanec Lončarević in tovariši so predložili poljedelskemu ministru interpelacijo glede prodaje nekega kmetskega posestva na račun Privilegirane agrarne banke.

Predsednik Narodne skupščine je nato sporočil, da bodo posamezni ministri odgovarjali na vse interpelacije, ko pridejo na dnevni red. Narodna skupščina je sprejela na znanje zahtevo pravosodnega ministra o izročitvi večjega števila poslancev pristojnim rednim sodiščem ter izročila stvar imunitetnemu odboru v proučitev.

Prihodnja seja Narodne skupščine se prične jutri ob 10.30 dopoldne z dnevnim redom: Volitev petih skupščinskih odborov, in sicer: odbora za proučitev zakonskega načrta o kovanju srebrnega denarja, za proučitev zakonskega načrta o spremembah v zakonu o državnih trošarinah, odbora za proučitev zakonskega načrta o spremembah v zakonu o obmejnih četah, odbora za proučitev zakonskega načrta o spremembah v zakonu o zdravnikih specijalistih za ustne in zobne bolezni in o zobotehnikih ter odbora za proučitev zakonskega načrta o ureditvi plačilnih in drugih obveznosti v medsebojnem blagovnem prometu med Jugoslavijo in Češkoslovaško ter zakonskega načrta o protokolu glede tujskega prometa med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Seja Narodne skupščine je bila zaključena ob 11.30.

Zadnja pot dr. Seipla

Pogreb bivšega avstrijskega zveznega kancelarja se je izvršil včeraj dopoldne ob mnogoštevilni udeležbi najodličnejših predstavnikov avstrijskega javnega življenja

Dunaj, 5. avgusta. č. Že ob 8. zjutraj so se pričele kljub močnemu dežju pred vojaško kazino na Schwarzenbergovem trgu zbirati množice ljudi, da prisostvujejo pogrebu pokojnega dr. Ignacija Seipla. Pogreba so se udeležili zvezni predsednik Miklas, vsi člani vlade, v njihovi vrsti kot prvi minister vojske in vodja krščanskih socialcev Vaugoin, rektorji univerz in visokih šol, stolni kapitelj, ki je prišel po dunajskih ulicah v polnem ornatu in s križem na čelu, mnogo odličnih zastopnikov dunajske javnosti, ves diplomatski zbor in drugi.

Ob 8.30 je generalni vikar dr. Kamprath opravil prvi blagoslov trupla pokojnega dr. Seipla, ki je bilo v odprti krsti. Vojni minister Vaugoin je imel nato kratek govor. Ob 9. so krsto zaprli, nakar se je razvil sprevod. Na čelu je bila duhovščina, nato je sledil stolni kapitelj, generalni vikar in katoliško dijaštvo, ki je stopalo ob krsti. Sprevod je krenil proti cerkvi sv. Stefana, kjer je izvršil rekviem nuncij nadškof dr. Sibiglia. Cerkvene ceremonije so trajale od 9.30 do 11. dopoldne, nakar so položili krsto na mrtvaški voz in je sprevod odšel pred parlament. V sprevodu je bilo mnogo odličnih Dunajčanov in gostov iz tujine, med njimi večje število nemških ministrov in politikov z bavarskim ministrskim predsednikom na čelu.

Pred parlamentom so se zbrali vsi poslanci in člani zveznega sveta brez razlike strank. Pred parlamentom je bil postavljen oder, odet v črnino, na katerega so položili krsto, ki so jo pripeljali v sprevodu okrog 11.30. Pred krsto so imeli žalne govore zvezni predsednik Miklas, člani vlade in predsedstva parlamenta. Po govorih politikov so krsto položili zopet na voz in jo znova odpeljali proti Schwarzenbergovemu trgu. Med potjo je pokojnemu dr. Seiplu izkazala vojska poslednje časti. Vojaška godba je zaigrala avstrijsko himno. Sprevod je krenil na centralno pokopališče, kjer so krsto položili v grobnico, ki jo je pokojnemu dr. Seiplu poklonilo dunajsko mesto. V grobu je bilo truplo poslednjič blagoslovljeno.

Nove vesti z olimpijade

Los Angeles, 5. avgusta. g. Kako zanimanje vlada za lahkoatletska tekmovanja na olimpijadi, se vidi iz tega, da je stadion vsak dan skoraj razprodan. Kljub veliki vročini je včeraj prisostvovalo tekmovanjem 90.000 ljudi. Gledalci pa so tudi prišli na svoj račun zlasti zaradi tega, ker se je Amerika včeraj prav dobro odrezala.

Tudi danes je bilo število prisotnih gledalcev zopet zelo veliko. Postavljena sta bila zopet dva olimpijska in dva svetovna rekorda. Posebej je treba omeniti Američanko Didrickson, ki si je danes priborila že tretjo olimpijsko kolajno.

V teku na 400 m so se absolvirali predteki in medteki. V prvem predteku je zmagal Rinner (Avstrija) nad Angležem Ramplingom, v drugem predteku je zasedel prvo mesto Nemec Metzner pred Japoncem Okijem in Kanadcem Williamsom. Tretji predtek je bil plen Američana Eastmana, ki je premagal Nemca Blücherja. V prvem medteku je zmagal Američan Car 48.4 nad Waltersom (Južna Afrika) in Avstralcem Goldingom. V drugem medteku je zasedel prvo mesto Američan Gordon 45.6 pred Angležem Ramplingom in Nemcem Büchnerjem. V tretjem medteku je zmagal Američan Eastman v 48.8 nad Avstrijcem Rinnerjem. Rinner pa vendar ostane v finalu.

V metu kopja je zasedel prvo mesto Finec Järvinnen z 72.7 ter je s tem postavil nov olimpijski rekord. Tudi drugo in tretje mesto sta zasedla Finca, in sicer Sipala 69.8 in Pentila 68.7.

V *troskoku* je zasedel prvo mesto Japonec Nambu, ki je s 15.72 postavil nov svetovni rekord. Drugi je bil Šved Svenson 15.40, tretji pa Japonec Oshima 15.04.

Rezultat v teku 1500 m je prinesel presenečenje. Zmagal je Italijan Becalli, ki je s 3:51.02 postavil nov olimpijski rekord. Sledila sta mu Anglež Cornes in Kanadec Edwards. Favorizirana Finca Purje in Lusmenen ter Američana Cuningham in Hallowell so ostali neplasirani.

V teku dam na 80 m lese je zmagala Američanka Didrickson, ki je z 11.7 postavila nov svetovni rekord. Druga je bila Američanka Hall, tretja pa Clark (Južna Afrika).

V floretu dam je zmagala Ellen Preis (Avstrija). Sledili so ji Guiness (Anglija), Bogen (Madžarska), Adams (Belgija), Hellen Mayer (Nemčija) in Deboer (Nizozemska). Presenetil je slabi placement Nemke Maber, ki je na amsterdamski olimpijadi dosegla prvo mesto.

Los Angeles, 5. avgusta. AA. Po najnovejših rezultatih je vrstni red na olimpijadi zastopanih držav tale:

Daleč pred vsemi je USA z 274 in pol točke, za njo Francija z 89 točkami in Italija s 77 in pol točke. Velika Britanija je na šestem mestu (54 in pol), Kanada na osmem (38), Japonska na devetem (31), Irska na enajstem (23), Avstralija na sedemnajstem (10), Južna Afrika na osemnaistem (7), Nova Zelandija na dva in dvajsetem (3 točke).

Revolucija v Braziliji

Rio de Janeiro, 5. avgusta. AA. Revolucijonarna vlada v Sao Paolu namerava zahtevati od velesil, da jo priznajo kot zakonito zastopnico svoje dežele.

London, 5. avgusta. AA. Po vesteh iz Sao Paola poroča glavni štab operativne uporniške armade v komunikeju, da so uporniške čete zavzele Parano in Cambaro in da ogražajo desno krilo federalne južne armade.

Sao Paolo, 5. avgusta. s. Glavni stan brazilskih upornikov sporoča, da so uporniške čete vdrle v državo Parana in zavzele dve mesti. Uporniške čete so napadle južno armado zvezne vlade.

Katastrofalen požar v Chicagu

Chicago, 5. avgusta. Včeraj je izbruhnil požar v industrijskem predelu mesta. Ogenj je vpepelil do tal cela dva bloka hiš. Zgorela je tudi ena izmed največjih ameriških tovarn za konzerve, pri čemer je zgorelo okoli 500 prašičev. Škodo cenijo na 6 milijonov dolarjev. Kaj je povzročilo ogenj, še ni znano.

Justifikacija revolucijonarjev v Peruju

Lima, 5. avgusta. AA. Preki sod je 10 revolucijonarjev obsodil na smrt, 15 pa na več let ječe. Včeraj zjutraj so justificirali pet na smrt obsojenih revolucijonarjev, med katerimi je bil tudi znani revolucijonar Lopes Mindro.

Nemčija na razpotju

Sondiranje razmer za sodelovanje centruma s hitlerjevci — Kako si predstavljajo narodni socialisti razvoj dogodkov v Nemčiji

Berlin, 5. avgusta. d. Centrum se kaže čim dalje bolj pripravljen, da sodeluje pri sestavi državne in pruske vlade ter ne odklanja načelno niti sodelovanja z narodnimi socialisti. Kot pogoj za vstop v koalicijo ali vsaj za politiko toleriranja zahteva, da prevzamejo narodni socialisti odkrito in nedvoumno odgovornost.

Na to zahtevo odgovarjajo narodni socialisti z ostrimi napadi proti centrumu. »Völkischer Beobachter« razpravlja sicer teoretično o možnosti koalicije s centrumom, opozarja pa, da so narodni socialisti trikrat bolj močni kakor centrum, zaradi česar pripada njim pravica za postavljanje pogojev. Posebno ostro nastopa proti centrumu »Der Angriff«, glasilo berlinskega narodno-socialističnega voditelja dr. Göbbölsa, ki pravi, da je centrum protidržavna stranka in da je vsak nacionalni polet nemogoč, dokler se ne prekinejo vsakršne zveze z njim. Zato ne more nobena vlada računati na pomoč narodnih socialistov, dokler se ne bo popolnoma osvobodila zvez s sovražniki države.

Zahteve hitlerjevcev

Monakovo, 5. avgusta. d. Narodni socialistični voditelj Hitler, Göhring, Röhm in Frank so se včeraj v Monakovu pogajali s pl. Aldenslebnom, ki je prispel kot zastopnik državnega kancelarja, da razpravlja z njimi o sestavi nove vlade. Po zanesljivih informacijah so narodni socialisti izjavili berlinskemu odposlancu, da prihaja njihovo sodelovanje v državni vladi samo tedaj v poštev, če dobe v svoje roke vsa važnejša ministrstva. Narodni socialisti zahtevajo državno notranje ministrstvo za Göhringa, državno ministrstvo za gospodarstvo za Georga Strasserja, pravosodno ministrstvo za svoja odvetnika Luetgebruneja in Franka, ministrstvo za delo pa za polkovnika Hierla. Poštno ministrstvo naj bi se ne zasedlo, razen v primeru, če bi vstopil v vlado tudi centrum, ki bo potem dobil ta resor. General Schleicher naj bi ostal še nadalje vojni minister, državni kancelar Papen bi za sedaj ostal na svojem mestu ter obdržal tudi zunanje ministrstvo, pozneje pa bi ga zamenjal Hitler ali pa vodja narodne socialistične tiskovne službe za inozemstvo Hanfstängel. Hitler naj bi bili v rezervi za mesto državnega predsednika, dočim se za naslednika Schleicherja v poznejšem času imenuje Röhm. V primeru vstopa v državno vlado bi narodni socialisti zahtevali tudi imenovanje državnih komisarjev za Bavarsko, Württemberško in Badensko. Vsekakor se pričakuje, da bodo narodni socialisti postavili čim obširnejše zahteve, vprašanje pa je, če se bosta pustila Schleicher in Papen brez večjega odpora izpodriniti.

Tajna pogodba Hitlerja in generala Schleicherja

Berlin, 5. avgusta. d. V politični javnosti je zbudilo veliko pozornost poročilo o tajnem dogovoru med Schleicherjem in Hitlerjem, ki ga je objavil Otto Strasser, brat narodno-socialističnega voditelja Strasserja, v svojem listu »Die schwarze Front«. Strasser izjavlja, da je njegovo poročilo povsem točno in da ga vzdržuje kljub morebitnim demantijem. Kot glavne točke tega tajnega dogovora navaja:

1. Hitler bo toleriral vlado Papena in Schleicherja. 2. Hitler se odreka tudi po volitvah prevzemu oblasti v državi, 3. Hitler pristaja na vlado pod predsedstvom Schleicherja, 4. Hitler bo poslal v to vlado, ako bi Schleicher želel, več članov svoje stranke za ministre, 5. Hitler se obvezuje, da bo pustil to Schleicherjevo vlado najmanj dve leti na svojem mestu.

Kot protiusluge Hitlerju navaja Strasser naslednje: 1. Schleicher se bo zavzel, da postane Adolf Hitler državni predsednik, 2. Schleicher se obvezuje, da bo po volilni zmagi Hitlerja odstranil »slabotne ljudi« iz dosedanje vlade, namreč Papena in Gayla, ter ju zamenjal z »močnejšimi« oziroma z narodnimi socialisti, 3. Schleicher se obvezuje, da svoje vlade ne bo imenoval koalicijske, zlasti, če bi sprejel vanjo kakega pristaša centruma, morda Brüninga kot zunanjega ministra, 4. Schleicher bo prepustil Hitlerjevi stranki dežele, v katerih bi vplival v danih okoliščinah s primernimi ukrepi proti komunistični stranki, morda z razveljavljenjem njenih mandatov kot inozemske organizacije, da bi se lahko sestavila zaželjena večina, 5. Schleicher bo vodil državno politiko po splošnih načelih Hitlerjeve stranke, posebno strogo pa bo nastopal proti marksizmu, za obnovo splošne vojne dolžnosti in morda za socializacijo bank.

Otto Strasser trdi, da so to glavne točke tajnega dogovora, pristavlja pa, da obstoja kljub temu močno nasprotje med Hitlerjem in Schleicherjem, ker smatrata oba ta dogovor kot provizorij z namenom, da si vsakdo utrdi svoje lastne postojanke. Zato bi ne zbudilo začudenja, če bi v gotovem trenutku Schleicher nastopil proti napadalnim oddelkom, pri čemer bi postopal taktično tako spretno, da bi bilo le težko opaziti njegov glavni namen, spraviti napadalne oddelke pod direktno poveljstvo vojaške uprave. Schleicherjeva napoved po radiju o preqsnovi državne brambne sile vsakakor dokazuje to možnost. Na drugi strani bi ne zbudilo začudenja, če bi Hitler izvršil večje ali manjše akcije, da bi dokazal Schleicherju njegovo odvisnost od narodnih socialistov, ako bi hotel še nadalje vladati. Pri tem je treba upoštevati, da je Strasser zašel v ostro nasprotje z vodstvom narodne socialistične stranke in da so njegove kombinacije pač pod vplivom tega nesoglasja. Po njegovem mnenju predstavlja vlada Papena in Schleicherja nekakšno »Kerenskega dobo«, ki ji morata slediti »socialistična revolucija« in »nacionalna osvobodilna vojna«.

Krvavi teror

Berlin, 5. avgusta. d. Še vedno prihajajo iz raznih krajev Nemčije poročila o nasilstvih, ki jih po večini povzročajo narodni socijalisti. Posebno se množe primeri bombnih napadov na trgovine in stanovanja.

V bližini Berlina so včeraj našli izredno veliko zalogo razstreliv. V nekem suhem vodnjaku so izsledili šest velikih zabojev, deloma odprtih, deloma pa pokritih z dračjem in prstjo. V zabojih je bilo nad 20.000 eksplozivnih kapic. Oblasti so mnenja, da se je bržkone kaka tajna teroristična organizacija zbala hišnih preiskav, zaradi česar so se skušali lastniki iznebiti razstreliv, ki so jih skrili v vodnjaku.

Preiskava je ugotovila, da so požare, ki so nastali v Königsbergu v noči na 1. avgust, zanetili člani narodno - socijalističnih napadalnih oddelkov pod osebnim vodstvom svojih načelnikov. Preiskava je sedaj končana in akti poslani državnemu pravdništvu.

Atentat na dom sindikatov v Königsbergu je po ugotovitvi te preiskave izvršilo 8 hitlerjevcev z načelnikom 13. sekcije napadalnih oddelkov vred. Oblast je aretirala 8 osumljencev. Nadalje je policija aretirala načelnika 12. sekcije in 12 njegovih ljudi, za katere obstoja upravičen sum, da so bili udeleženi pri požigu Althofa v Königsbergu.

Javno mnenje in levičarski krogi nestrpno čakajo, kaj bo sedaj ukrenila nemška državna vlada, ko se je neizpodbitno pokazalo, kdo je odgovoren za te zločine.

Politični delegat Hitlerjeve stranke stotnik Göhring je včeraj posetil zunanjega ministra Neuratha, s katerim je razpravljal o izjemnih ukrepih, ki jih namerava podvzeti državna vlada, da prepreči nadaljnje teroristične atentate v Nemčiji. V tem razgovoru je stotnik Göhring izjavil, da bo narodno - socijalistična stranka storila vse, kar je v njeni moči, da njene čete v nadalje ne bodo več vršile eventualnih nasilj. Kakor trdijo, v obveščenih krogih, je Neurath obljubil stotniku Göhringu, da državna vlada tako dolgo ne bo podvzela nikakih posebnih korakov za pobijanje terorističnih akcij v Nemčiji, dokler se ne bo prepričala, kako bo Hitlerjeva stranka izpolnila svojo obljubo.

Turobno slovo od Oskarja Deva

Ljubljana, 5. avgusta.

V kapelico pri Sv. Križu, kjer so položili blagopokojnega Oskarja Deva na mrtvaški oder je bilo davi prinešenih obilo težkih vencev, med katerimi je bil menda najlepši oni, ki ga je poklonila Zveza glasbenih avtorjev, krasne vence pa so položili tudi: avtorska centrala v Zagrebu, ljubljanska Glasbena Matica svojemu častnemu članu, mariborska Glasbena Matica svojemu ustanovitelju, bivši tovariši in uradništvo mariborskega sodišča in še številni znanci in prijatelji.

Ob 17. se je zbrala pri Sv. Križu množica ljudstva s predstavniki naše javnosti in mnogimi zastopniki kulturnih društev. Po cerkvenih opravilih so zapeli pevci Hubadove župe žalostinko: »Usliši nas...« Takoj nato se je razvil žalni sprevod od kapelice proti rodbinski grobnici v levem severnem delu pokopališča. Za križem so stopali pevci Hubadove župe s praporoma Ljubljanskega zvona in Glasbene Matice. Za krsto so šli užaloščeni sorodniki in številno občinstvo, predstavniki glasbenih, pevskih in drugih društev, zastopniki mariborskega in ljubljanskega sodišča, več univerzitetnih profesorjev, juristov, zastopniki gledališča ter drugi. Pogreba se je udeležil tudi mariborski župan dr. Lipold, dalje podban dr. Pirkmajer, ravnatelj konservatorija g. Hubad in senator dr. Ravnihar. Ko se je pogreznila krsta v grobnico, se je predsednik Glasbene Matice ljubljanske, senator dr. Ravnihar poslovil v vznešenih besedah. Glasbena Matica šteje prerano umrlega med svoje prve gojence. Udejstvoval se je pri njej v svojih mladih letih, njegova nadarjenost pa ga je gnala do višje izobrazbe, ki nam je dala Oskarja Deva kot pevca in glasbenika. Njegove stvari so postale narodna last, kar je pač najvišja od lika za komponista. Ohranjeno nam je korško narodno blago ki bi se morda v veliki večini porazgubilo, kar bi bila nepopravljiva škoda. Tudi na Dunaju se je Oskar Dev udejstvoval kot vrl pevec, pokazal pa nam je tudi svojo organizatorično silo zlasti pri ustanavljanju mariborske Glasbene Matice. Gospod senator se je poslovil od pokojnika tudi v imenu vseh slovenskih pevcev in zaključil z vzklikom: »Slava Oskarju Devu, skladatelju in slovenskemu glasbeniku!«

V imenu združenja jugoslovenskih glasbenih avtorjev in v imenu pokojnikovih ožjih tovarišev, slovenskih komponistov, a prav tako v lastnem imenu kot njegov osebni prijatelj se je poslovil g. Emil Adamič: pokojnik je bil ugleden in čislan in združenje izgubilo z njim nenadomestljivega moža, komponista, čigar ime in dela bodo združenju v čast in ponos. »Tvoji ožji tovariši,« je poudarjal govornik, žalujemo ob tvojem grobu, ker vemo, da si odnesel v večnost še cele zaklade neizpetih pesmi, neizmerno mnogo vedrih, čistih harmonij zlatih melodij, toliko glasbenega slovenskega zdravja, kakor ga morda niti eden izmed nas nima. Ob tvojem grobu joče slovenska narodna pesem, si brišeta najgrenkejše solze slovenski koroški fant in dekle, ker ni nihče drugi s tako iskreno ljubeznijo zapisoval in pel njunih veselih in otroških pesmi, kakor Ti Oskar Dev. Ni te več med nami, toda ostale so pri nas tvoje pesmi in dokler bo še kaj slovenskih pevcev, toliko časa boš tudi Ti živ med njimi!« In še se je poslovil govornik tudi od nadarjenega komponista spretnega in uspešnega glasbenega organizatorja, odličnega pevovodje, pevca med pevci in od odkritosrčnega prijatelja. Njegova dela bomo ohranili kot dragocen zaklad v zlati skrinji, na dnu naših src.

Pevci Hubadove župe so pod vodstvom g. Zorka Prelovca zapeli še dve Devovi pretresljivi žalostinki: »Vigred« in »Gozdič«. Nobeno oko ni ostalo suho. Nemo je klonila množica in se potrta vračala od Sv. Križa v mesto.

Epidemija kolere na Kitajskem

Rim, 5. avgusta. AA. Zaradi kolere, ki se je pojavila v več krajih na Kitajskem, so zdravstveni uradi v Italiji sklenili, da izdajo profilaktične odredbe za vse ladje, ki prihajajo iz Tiencina, Čansuja, Hongkonga in Hankova.

V nedeljo, dne 7. t. m. vsi trgovci na

veliko trgovsko zborovanje v Mariboru

Zborovanja se udeleži minister za trgovino in industrijo g. Ivan Mohorič.

Zadoščenje trboveljski občinski upravi

Zanimivo poročilo o preiskavi občinskega poslovanja na prošnjo trboveljskega županstva — Polno priznanje kr. banske uprave

Trbovlje, 5. avgusta.

Na prošnjo trboveljskega županstva je g. ban dr. Marušič glede očitkov, ki jih je bil iznesel proti delovanju občinske uprave gospod narodni poslanec Pavlič, uvedel preiskavo. Da se da tudi vsem občanom možnost iznesti svoje pritožbe ali pripombe proti občinski upravi na pristojnem mestu, je gosp. ban odredil, da pozove županstvo z javnim razglasom vsakogar, ki bi imel katerekoli konkretne pritožbe, pomisleke ali sumnje proti občinski upravi, da se zglasi 30. junija v občinskem uradu, kjer bo zastopnik kr. banske uprave njegovo izjavo sprejel in stvar takoj preiskal. K temu odloku je gosp. ban pripomnil: »Izredno revizijo občinskega gospodarstva, **kakršno zahteva občinski odbor,** bom odredil le v primeru, da bi gornja preiskava pokazala potrebnost take temeljite revizije, kajti iz uradnega poslovanja z občino Trbovlje mi je znano, da deluje občinska uprava dobro in varuje v vsakem pogledu interese občine. Tudi ni bilo v dobi od zadnje revizije nobenih konkretnih pritožb. Zato zaenkrat nimam povoda, odrejati dolgotrajne revizije, zlasti že zato ne, ker mi dajejo redne revizije — taka se bo za Trbovlje v svojem času izvedla — dovolj upogleda v občinsko gospodarstvo in v poslovanje občinskega urada.«

Preiskavo je 30. junija izvršil gosp. banski svetnik dr. Amon Šraj, ki je moral nato podati kr. banski upravi izčrpno poročilo. Ko je nedavno gosp. pomočnik bana dr. Pirkmajer dostavil to poročilo županstvu občine Trbovlje, mu je priključil naslednje pismo:

»V prigibu Vam pošiljam poročilo o preiskavi, ki se je vršila 30. junija 1932 pri občinskem uradu in v sledečih dnevih tukaj. **Ker se niso ugotovile nobene nerednosti v občinski upravi, nimam povoda odrediti izredne podrobne računske revizije. Občinskemu odboru, predvsem gg. županu in podžupanu izrekam za vneto, uspešno in požrtvovalno delo v prid občine svoje priznanje ter ga pozivam, da vztraja v smeri, ki si jo je bil začrtal, dalje.** O prednjem izvolite obvestiti občinski odbor.«

Poročilo gosp. dr. Amona Šraja je bilo prečitano na seji trboveljskega občinskega sveta preteklo sredo in se v glavnem glasi:

Pri preiskavi in zaslišanju pritožnikov so bili poleg dr. Amona Šraja navzoči župan Vodušek, podžupan Pavlin, zastopnik TPD upokojeni veliki župan Šporn, po potrebi tudi občinski uradniki (referent za socijalno skrbstvo). Zglasili so se s pritožbami proti občinski upravi Cestnik Mihael, posestnik v Lokah št 344, dalje večja skupina brezposelnih delavcev in delavk in predsednik II. rudarske skupine Pliberšek, ki je izročil pismeno ulogo, obsegajočo 11 pritožbenih točk.

Uradno sem preiskal utemeljenost očitkov, ki jih je bil iznesel poslanec Pavlič na javnem shodu 29. maja 1932. Predvsem pa sem preiskal premoženjsko stanje občine in občinsko gospodarstvo pod sedanjo upravo, to je od julija 1930 dalje. Ugotovil sem nastopno:

Po stanju z dne 15. julija 1930 je imela občina Trbovlje

dolgov 11.928.680 Din.

Od tega gre ca 7 milijonov na že porabljena posojila,ca 5 milijonov pa na delno porabljena in neporabljena (slednje za šolsko poslopje v Hrastniku). Ker je bil v nujnem programu za leto 1930./31. še vodovod Hrastnik z 2,500.000 Din in šola Trbovlje-Vode s 6,000.000 Din, bi znašali dolgovi občine pod prejšnjo občinsko upravo **20 milijonov 428.680 Din.** Letne obresti in amortizacijska kvota za ta dolg bi znašala 2 milijona 451.441 Din, ali 73% davčnega predpisa za leto 1931., kar pomenja, da bi tako visoka doklada bila potrebna samo za odplačevanje dolgov.

Ali bi bilo pod prejšnjo upravo res prišlo do dvajsetmilijonskega dolga, se seveda ne more zanesljivo trditi. Vsekakor pa je bila

prejšnja uprava pri zadolževanju precej širokogrudna,

zavedajoč se, da plačuje večino davkov v občini TPD. Mnogo je investirala v občinska podjetja (klavnico in hladilnico, kopališče, vodovod, kamnolom, pogrebni zavod, občinska posestva in stanovanjske hiše), v naprave, ki so bile sicer potrebne; upravljala pa je ta podjetja tako, da se je kril velik del primanjkljaja iz splošnega proračuna, katerega izdatki so se večali od leta do leta.

Nova občinska uprava,

v kateri so prišli do vpliva tudi pridobitni krogi, je krenila na drugo pota. Dala si je nalogo, ustaliti občinsko gospodarstvo, preprečiti vsako nadaljnjo zadolževanje, skrčiti obstoječe dolgove in znižati doklade na čim nižjo stopnjo, reducirati gradbeni program občine in izvesti reducirani del brez zadolževanja, torej iz tekočih sredstev in to brez zvišanja občinskih davščin. V ta namen je občina po inicijativi prvega občinskega svetovalca Pavlina napravila delovni program za dobo petih let in sprejela vanj vsa nujna gradbena dela: program je sestavljen tako, da se morejo vsi projekti — poleg rednih proračunskih potreb — izvesti iz rednih sredstev brez zvišanja davščin. Pogoj za uspešno izvedbo programa je seveda, da ostane davčni predpis v občini skozi vso to dobo neizpremenjen, odnosno da ne pade pod predvideni minimum.

V delovni program je sprejela občina poleg manjših stavbnih del (popravil, povečanj in adaptacij) tudi večja dela, kakor šolo Hrastnik, vodovod Hrastnik, izolirnica Trbovlje, vodovoda Prapretno, zdravstveni dom, regulacijo Trboveljščice in Bobna, šolo Sv. Katarina, šolo Trbovlje (prizidek, centralna kurjava), kopalnico Hrastnik prostore za sodne in politične uradne dneve itd. Za vsa ta dela se je predvidelo kritje v rednih sredstvih.

Prvi korak k razdolžitvi občine

je bilo storniranje petmilijonskega posojila za šolo Hrastnik, za katero se je bilo vsled nesrečnega terena nekoristno zazidalo nad pol milijona Din. Šola se je sprejela v delovni program in bi bila letos zgrajena, ako ne bi bile medtem nastopile neprilike, zaradi katerih je bila kraljevska banska uprava prisiljena gradnjo prepovedati. Ostala gradbena dela se postopoma izvršujejo in jih je nekaj že dovršenih. Istočasno se preostali dolg občine v redu odplačuje.

Da se omogoči kritje investicij iz rednih dohodkov, je bilo potrebno občinski proračun razbremeniti vseh onih postavk, ki po pravilnem občinskem gospodarstvu ne spadajo vanj, to je postavk, namenjenih kritju primanjkljaja občinskih podjetij. Z veliko energijo je nova občinska uprava podjetja reorganizirala, jih postavila na trgovsko podlago in jim dala štatute (obratne pravilke). V kratkem času so postala podjetja sposobna, iz lastnih sredstev odplačevati zanje najeta posojila in izkazujejo v proračunu za leto 1932. že mal skupen prebitek 135.090 Din. S tem se mora smatrati

sanacija občinskega gospodarstva za dovršeno.

Podjetja so v celoti aktivna in ne obremenjujejo več proračuna, dolgovi občine so se v celoti skrčili na 5.5 milijona Din; kolikor pa obremenjujejo občinski proračun, pa na 4.2 milijona Din, vsoto, ki za občino Trbovlje ni visoka. Za obrestovanje in odplačevanje tega dolga je postavljeno v proračunu za leto 1932. 791.000 Din (t. j. 16% vseh proračunskih izdatkov). Dolgovi, ki se odplačujejo iz občinskega proračuna, so se torej nasproti letu 1930. znižali za skoro 8 milijonov Din.

Da so se mogla podjetja napraviti aktivna, je bilo poleg reorganizacije v njih obratovanju določiti višje takse za ukoriščanje teh podjetij, kar je deloma predmet dalje spodaj omenjenih pritožb proti občinski upravi.

V splošnem nisem mogel ugotoviti

nikakih nepravilnosti v občinski upravi,

tako ne v splošni smeri, ki jo zasleduje sedanji odbor, kakor ne v podrobnem izvajanju te smeri. Zasluga sedanje uprave je, da je občinsko gospodarstvo ustalila in ustavila vsako nadaljnje zadolževanje. V občinski upravi je red, nadzorstvo nad občinskim uradom in podjetji je strogo, vsa uprava deluje dobro, tako da ni bilo v vsej dobi od leta 1930. dalje niti pritožb, kakršne so v vseh drugih večjih občinah prav pogoste. Zato gre sedanji občinski upravi pohvala. — O pritožbi, ki jo je predložil g. Pliberšek, poročam po ugotovitvi v njej grajanih nedostatkov nastopno:

Občinsko kopališče.

To podjetje je pasivno, ker so bile potrebne večje preureditve. Izkazuje za leto 1932. dohodkov 27.000 Din nasproti izdatkom 36.665 Din. Zato ni resnica, da bi se z njim delal dobiček. Zahtevku, da se da šoloobvezni deci enkrat tedensko brezplačno na razpolago, se po izjavi župana lahko ugodi in je občina pripravljena, to brez nadaljnjega izvršiti.

Občinska klavnica.

Pristojbine klavnice in hladilnice so bile v letu 1931. predmet razpravljanja pri kr. banski upravi v zvezi z intervencijo TOI. Tedaj se je ugotovilo, da trditev mesarjev, da plačujejo višje pristojbine nego so uvedene v Ljubljani ali Mariboru, ni resnična, kajti v Trbovljah se plačuje za vso mantpulacijo od klanja živine do konserviranja mesa z vet. polic. pregledi itd. ena sama taksa, dočim je drugje ta razdeljena na posebne takse za vsak posel ter presegajo te enotno takso v Trbovljah. Res je klavnica aktivna; ni pa nobenega razloga, da kot obrtno podjetje ne bi bila. Njen pribitek izravnava izgubo pri drugih podjetjih. Povod za znižanje klavniških pristojbin bi bil dan šele tedaj, če bi bil dobiček velik. Zaradi sedanjih klavniških pristojbin ni treba, da bi bilo meso v Trbovljah drago.

Zaostanek na občinskih trošarinah

je znašal ob koncu leta 1931. 150.000 Din. Take zaostanke ima danes vsaka občina, vsaj pa vse večje občine. Razlog je isti, kakor pri davčnih upravah; izterjanje davkov in trošarin postaja čim dalje težje. Nisem pa mogel ugotoviti, da bi bila občina v tem malomarna; izterjala je do danes že 80.000 Din, tako da znaša zaostanek še okrog 70 tisoč Din. Po zatrdilu župana je izterjatev tudi tega zneska zasigurana, tako da občina ne bo utrpela nobene škode. Konkretnih primerov tožba ne navaja, zato podrobna preiskava ni bila mogoča, odnosno umestna. Vsekakor pa zaostanek ne gre v stotisoče. Nekaj izgub ima pa danes vsaka samoupravna korporacija in ni stanje v Trbovljah v ničemer slabše kakor drugje.

Zadeva šolske zgradbe v Hrastniku

je znana. Ker graja pritožba nedostatke, ki zadenejo le šolsko občino, ne spada semkaj. Občinska uprava je že lani zahtevala redukcijo vseh šolskih gradbenih projektov in ne nosi na gradbenih izgubah v Hrastniku nobene krivde.

Za vodovod

občina ni namestila lastnega monterja, temveč oddala vsa nadzorovalna in vzdrževalna tehnična dela privatnemu podjetju iz razlogov štednje, kajti ta način vzdrževanja vodovodnega omrežja in nadzorovanje hišnih instalacij ji pride precej ceneje nego vzdrževanje lastnih organov. Vodovodni proračun za leto 1932. izkazuje aktivnost vodovodnega podjetja.

Podpisovale so se izjave,

da je poslanec Pavlič govoril na shodu v Trbovljah neresnico, Očitku, da se je v povodu razdeljevanja moke trboveljskemu prebivalstvu zahteval podpis omenjene izjave proti poslancu Pavliču, odgovarja podžupan Pavlin, da je res on pokrenil akcijo, s katero hoče po podpisih občanov dognati, da se ti ne strinjajo z očitki gospoda poslanca, da pa je to čisto samostojna akcija ki se še nadaljuje in ki ni v zvezi z razdeljevanjem moke.

Županstvo zanikuje, da bi se nekateri občinski nameščenci obnašali surovo napram strankam. Konkretnih primerov pritožba ne navaja, enako ne glede pobiranja vodarine po hišnih posestnikih, ti da izrabljajo najemnike in proti katerim da županstvo ničesar ne ukrene. Sicer so to zadeve, ki se dajo v konkretnih primerih hitro rešiti in ne segajo v občinsko gospodarstvo. Pritožba je bolj osebnega značaja in ne spada sem.

Pač pa je danes eden najaktualnejših problemov v Trbovljah

pomoč brezposelnim.

Gotovo je tudi občina dolžna poseči s svojimi denarnimi sredstvi in organizacijo vmes in odpomoči bedi, kolikor ji je le mogoče. Pritožba ji očita tu malomarnost in omalovaževanje. Ugotavljam, da ima občina v proračunu za socijalno skrbstvo 440 tisoč 900 Din, od tega odpade na vzdrževanje občinskih revežev 390.900 Din, na brezposelne 15.000 Din, ostalo pa so manjše podpore humanitarnim društvom. Postavka za podpiranje brezposelnih je očividno prenizka in se bo morala v proračunu za leto 1933. — ker izboljšanja razmer ni pričakovati — **znatno dvigniti.** Za letos pa občina, ki je dolžna gospodariti v okviru proračuna, ne more dosti storiti. Proti prenizki postavki za brezposelne je bila možna za časa sestavljanja proračuna za leto 1932. pritožba, ki pa ni bila od nikoder vložena. Sicer bi pa zadostno podpiranje brezposelnih ali celo njih vzdrževanje zahtevalo tako visoko obremenitev občine, da se taka z nadzorstvene strani ne bi mogla odobriti. V teku je akcija za ustanovitev javne kuhinje v zvezi s TPD in nekaterimi drugimi javnimi ustanovami ter privatno dobrodelnostjo. Da se občina za brezposelnost ne bi brigala, ni res. Poleg proračunsko možnih denarnih podpor, ki so spričo obsežnosti brezposelnosti seveda malenkostne, skrbi za zaposlitev pri občinskih javnih delih.

Očitek, da se **delavstvo** ne pripusti k sodelovanju v občini in da so bili najpožrtvovalnejši njegovi zastopniki **razrešeni funkcij v občini,** je naperjen bolj proti kr. banski upravi. Razlogi sa izpremembe v občinski upravi občine Trbovlje, so znani. Pritožba v tej točki ne spada k stvari.

Razen g. Pliberška se je zglasila še skupina **brezposelnih,** ki so se vsi pritožili, da ne dobijo podpor. Zakaj občina ne more dati dovolj podpor, je obrazloženo zgoraj. Ostali pritožniki so prišli z nestvarnimi pritožbami, tako n. pr. konkretni cestno- in stavbno policijski zadevi, v odtegnitvi občinske ubožne oskrbe itd. Nekdo je iznesel pritožbo, da g. podžupan ne odzdravlja, kadar ga pozdravi in se sploh prezirljivo obnaša.

V sporu med gosp. poslancem Pavličem in občinsko upravo

sem ugotovil, da slednja ni nikdar imela namena, odkloniti pomoč gosp. poslanca ljudstvu in sodelovanje v njegovi prehranjevalni akciji. Do spora je prišlo zato, ker občina ni hotela sprejeti od gosp. poslanca proti njeni volji poslane koruze (15.000 kg), ki jo je moral on sam razdeliti in skrbeti za kritje nabavnih stroškov. Občina pa koruze ni sprejela, ker se po njenem prepričanju ne bi mogla prodati — v Trbovljah baje skoro nikdo ne uporablja koruze za človeško hrano, zaradi česar bi se koruzna moka kot lahko pokvarljiva roba pokvarila, občina bi bila pa zavrgla nad 18.000 Din. Razen tega je občina dobila fino pšenično moko pod borzno ceno, dočim bi prišel, ako bi bila vzela koruzo po 1 Din, jo pustila mleti in razprodajala moko in zdrob zaradi mlevnih in prevoznih stroškov **koruzni zdrob dražji kakor najfinejša pšenična moka.** Občina je torej postopala pri nabavi moka z vso trgovsko previdnostjo ter je dokazala resničnost in umestnost svojih ukrepov z originalnimi lističnami.

Gosp. poslanec Pavlič je izjavil, da je članek v »Slovencu« št. 119 v toliko pogrešen, ker pravi, da občina ni hotela prevzeti dveh vagonov **pšenične moke,** dočim bi bilo pravilno »koruze«. To je bila redakcijska pomota, katere on ni kriv. Vztraja pa pri trditvi, da ga občina v njegovi akciji ni zadostno podpirala, ga pustila s koruzo na cedilu in ga spravila v neprilike. Ni pa nikdar občital sedanji občinski upravi kakih nerednosti v gospodarstvu ter priznava njene uspehe pri konsolidaciji občinskih financ. Pač pa smatra, da se premalo zanima za aktualna socijalna vprašanja ter sploh pogreša dobi in kraju primernega socijalnega čustvovanja.

Zastopnik TPD gosp. veliki župan v p. Šporn je izjavil, da mu je gospodarstvo v občini Trbovljah znano in da se more o njem le pohvalno izraziti. V občinski proračun in njegovo izvajanje je prišel red, zadolževanje se nehalo in občinska podjetja se dobro upravljajo.

H koncu pripomnja poročilo, da se je sedanja občinska uprava uspešno ubranila pretiranih zahtev drugih korporacij, ki jih upravna občina dotira, in se še nadalje energično bori za zmanjšanje dotacij, kolikor ni potreba jasna in nujna. S stališča občinskih financ je tudi razumljiv zahtevek občine, da se

učiteljske stanarine

črtajo iz šolskega proračuna v Trbovljah, ker bi sicer utegnil postati reverz TPD iz leta 1882. za slednjo neobvezen, kar bi imelo za občino (in tudi za šolsko občino) za posledico visoka nova bremena.

Priznanje ze delo v prid Sokolstvu

Beograd, 5. avgusta. n. Na predlog ministra za telesno vzgojo dr. Kraljevića je Nj. Vel. kralj odlikoval ob priliki dograditve Sokolskega doma v Gornjem gradu, ki bo slavnostno otvorjen v nedeljo 7. t. m., starosto Sokola g. dr. Janka Raka, sanit. referenta, z redom Jugoslovenske krone IV. vrste, g. Frana **Košenino,** notarja, z redom sv. Save IV. vrste in gospo V. **Zipkinovo** z redom sv. Save V. vrste. Sokolski dom v Gornjem gradu je izven Celja prvi v Savinjski dolini. Zgrajen je bil večinoma z darovi plemenitih sokolskih dobrotnikov.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Vreme precej oblačno in nestalno, zmerno toplo, mestoma deževno in viharno. — **Situacija včerajšnjega dne:** Depresija prevladuje še vedno nad severno Evropo, sekundarna depresija pa nad jugovzhodnim delom kontinenta. Visoki pritisk se širi iz južnozapadne Evrope in povzroča ob dotiku s področjem depresije vihare in nalive. Pritisk je narasel najbolj v gornjem in srednjem Primorju, najmanj v južnem Primorju in zapadni Hrvatski in sicer za 0.1 do 4 mm. Temperature so se precej nepravilno spremenile. Večinoma so padle za 1 do 5 stopinj, najbolj v srednjem Primorju in na vzhodnem kraju države.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Izboljšanje, na jugu in na vzhodu večinoma jasno, na severu in severovzhodu manj oblačno, v splošnem nekoliko topleje. V nedeljo bo najbrž tudi v severnih Alpah boljše vreme.

Naši kraji in ljudje

Po velikem delu v mirno zatišje

Predsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Rogina stopa v pokoj

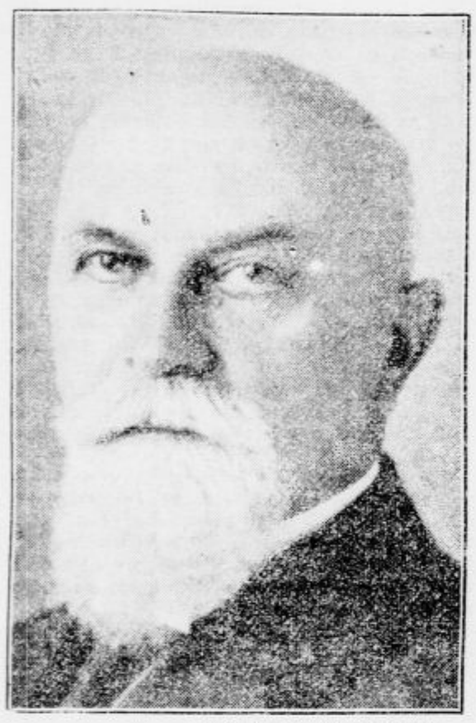

Ljubljana, 5. avgusta

Sledeč življenjskemu pozivu po zasluženem pokoju je, kakor smo že javili, predsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Anton **Rogina** zaradi dosežene starostne meje zaprosil za upokojitev. Tej upravičeni prošnji odličnega pravnika bo v kratkem ugodeno, ni pa še znano, kdo bo njegov naslednik.

G. dr. Anton Rogina je letos pomladi praznoval 70letnico svojega, narodu in vzvišenemu poklicu posvečenega življenja. Rodil se je 27. marca 1862 v Podgorju pri Slovenjgradcu kot sin ugledne kmečke družine. V krogu naše inteligence in svojega poklica je po svoji značilni kremenitosti njegov starodavni rod našel najboljšega zastopnika. Vsa visoka življenjska potenca skupnosti in posameznika slovenjgraških Podgorcev je osredotočena in izražena v tem možu, ki je pri svojih visokih letih še tako mladosten, da njegova impozantna pojava izraža še vse sile, ki so kmečkega mladeniča skozi dolga leta študij — gimnazijskih v Mariboru, pravnih v Gradcu — držale na prvem mestu. Kot akademik je užival največji ugled med svojimi tovariši in večkrat je bil izvoljen za predsednika akademskega društva »Triglav«.

Sedaj, ko se odpravlja v pokoj, ne bo v spodtiko njegove velike skromnosti, če rečemo, da je predsednik g. dr. Anton Rogina mnogo koristil našemu narodu ne samo zaradi svojih velikih sposobnosti in svoje narodne zavednosti, temveč tudi po svoji harmonični ubranosti čutenj in hotenj, idej in stvarnosti, teorije in prakse.

Po končanih pravnih studijah je služboval pri državnem sodišču v Ljubljani, potem kot sodnik na Vrhniki, v Kranjski gori in Novem mestu, kjer je postal višji sodni svetnik. In povsod, kjer je služboval, je bil deležen največjega spoštovanja, ki je istočasno veljalo človeku, narodnjaku in sodniku. S stoičnim mirom je namreč vedno spravil v ravnotežje vse to, kajti njegovo življenje vodijo v prvi vrsti kremenita značajnost, človekoljubnost, srčna dobrota in globoko razumevanje ljudskih teženj. Svojega odločnega narodnega prepričanja ni nikdar skrival, odličnih njegovih sposobnosti v poklicu pa niso mogli prezreti niti leta 1916., ko so ga poklicali k višjemu deželnemu sodišču v Gradec. Prej je služboval v Novem mestu in ko je bil pred tem sodiščem med drugimi obsojen zaradi veleizdaje tudi pisatelj dr. Ivan Lah in potem oproščen, je bilo vsem zavednim narodnjakom jasno, da je mogel pred furijo nemškega šovinizma in vojnega preganjaštva reševati žrtve samo sodnik tolikih sposobnosti in tolike značajne usmerjenosti, kakor je bil dr. Rogina.

Ob prevratu so dr. Rogino kot enega najodličnejših slovenskih pravnikov poklicali k novo ustanovljenemu višjemu deželnemu sodišču v Ljubljani. Pokojni predsednik Kavčnik in on sta organizirala naše višje deželno sodišče ter preprečila vsak zastoj v poslovanju naših sodišč. Zaradi velikih zaslug v tej težki dobi je bil g. dr. Rogina odlikovan z redom sv. Save III. vrste. Z začetkom leta 1928. pa je prevzel predsedstvo višjega deželnega sodišča.

S stoičnim mirom, s katerim je v svojem življenju in poklicu reševal najtežje naloge, odhaja tudi v pokoj. Sila njegove osebnosti pa nam jamči, da bo enako čvrst in delaven še dolgo ohranjen narodu in domovini.

Angleške vojne ladje na potu v Kotor

Split, 5. avgusta.

Včeraj ob 7. zjutraj so začele angleške ladje, ki so stale v splitski luki več dni, druga za drugo dvigati sidra in so odplule proti Kotoru. Pri odhodu ladij so se vršili običajni pozdravi, zvečer pred odhodom pa je gasilska godba v čast britske flote priredila koncert, ki je bil obiskan od članov naše in angleške mornarice in mnogoštevilnega meščanstva. Godba je odsvirala najprej našo, potem pa britansko himno. Poveljnik britske flotilje, admiral Bakhouse se je s posebnim pismom zahvalil banu primorske banovine za sprejem in za vso pozornost, ki je bila izkazana angleški mornarici. V tem pismu zatrjuje admiral, da bodo z njim vred vsi častniki in mornarji vzeli s seboj najlepše spomine na ta obisk ter da se vsi nadejajo in vesele skorajšnjega svidenja. Pismo je zaključeno s prošnjo, naj se pozdrav in zahvala sporočita tudi naši mornarici in prebivalstvu.

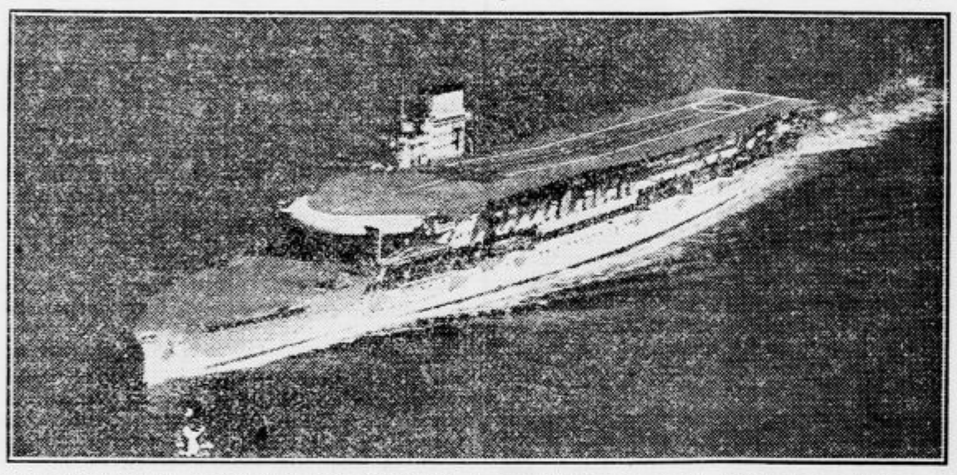

Med angleškimi ladjami je tudi nosilec avijonov *»Glorious«*, ki ga vidimo na sliki. Ladja je dolga dobrih 250 m in 50 m široka ter nosi v dveh etažah okrog 90 letal, opremljenih z bombami in torpedi, ki so tako urejeni, da se med letom lansirajo v morje proti sovražnim ladjam. Ta nosilec avijonov je delo najnovejše konstrukcije. Polnoštevilna posadka šteje 1200 mož.

Iz sušaške luke pa je že včeraj ob 3. zjutraj odplul angleški vojni brod »Sussex, ki je bil tu usidran že od 27. julija. Za njim so krenili tudi rušilci, ki so bili usidrani pred Crikvenico in Selcem. Tudi te ladje so namenjene v Boko Kotorsko, od tam pa pred Krf, kjer se združi angleška sredozemska mornarica.

Med prebivalstvom Sušaka in letoviščarji bo zapustil angleški vojni orjak najboljše spomine, kajti poveljnik »Sussexove« posadke je dajal prebivalstvu dnevno od 9. do 12. in 15. do 18. na razpolago motorni čoln, ki je posetnike privedel na krov velike in zanimive vojne ladje. Tu so posestnikom ljubeznivo razkazali vse zanimivosti, potem pa so jih spet prepeljali na obrežje. V soboto zvečer so priredili na »Sussexu« tudi animirano zabavo s plesom. Tako je letošnje bivanje angleške mornarice na našem Jadranu zapustilo še posebno lepe spomine med prebivalstvom.

Hude nevihte na Dolenjskem

Toča je napravila ogromno škodo zlasti po vinogradih — Strele so zanetile več požarov — Od strele nevarno poškodovan mladenič

Toplice, 5. avgusta.

Po zelo vročih dneh je bilo pričakovati hitre vremenske izpremembe. Vsi znaki so kazali, da ne bo dolgo brez dežja. In res se je v torek proti večeru pričelo na lahko oblačiti, vendar je bila noč še jasna in prijetna. Proti 4. uri zjutraj pa so se pričeli kopičiti hudourni oblaki, strahovito se je bliskalo in grmelo. Kmalu so pričele padati debele deževne kaplje in koj nato se je usula huda ploha s točo, ki je napravila na polju in po vinogradih občutno škodo. Zlasti so prizadeti po toči vinogradi na Riglju pri Toplicah, dalje Reber do Ljubena, in delno tudi Ljuben. Lepo grozdje, obtolčeno od toče, je začelo takoj, ko je solnce posijalo, rumeneti. Mnogo grozdja pa se je usulo po tleh.

Naslednjega dne v zgodnjih jutranjih urah je zopet razsajala huda nevihta, ki je prišla izza kočevskih hribov. Neprestano je grmelo in treskalo. Med neurjem je udarila strela v kozolec mladega posestnika Mische v Podstenicah, ki je bil na mah ves v ognju, ker je bil poln krme. Na poleg stoječem podu sta spala dva domačina in v naglici zapustila stavbo, ki je tudi začela goreti. Oba objekta sta pogorela do tal. Zgorelo je tudi 20 voz sena in gospodarsko orodje. Na lice mesta sta prihiteli gasilni društvi iz Podturna in Toplic, ki sta omejili požar. Škoda je le delno krita z zavarovalnino.

Večjo škodo kakor požar pa je napravila zopet toča, ki je zavzela večji obseg. V podsteniški okolici so bile košenice pobeljene, kakor bi zapadel precej debel sneg. Tudi po gozdovih je bilo vse belo od toče, ki pa k sreči ni zadela podsteniškega polja. Občutno škodo je napravila toča okoli Pok sreči ni zadela podsteniškega polja. Občutnejšo škodo je napravila toča okoli Poljan proti Stari žagi. Tod je polje popolnoma uničeno. Topliški čevljar Maks Henigman je bil na potu na sejem v Črnomelj, a se je moral vrniti nedaleč od Poljan, ker je bila na cesti tako debela plast toče, da ni mogel z vozom naprej. Tudi po vinogradih in drugi topliški okolici je napravila toča občutno škodo.

Škocijan, 5. avgusta.

V sredo zgodaj zjutraj se je nebo nenadno stemnilo. Iz oblakov so začele padati debele deževne kaplje. Zaslišalo se je strašno grmenje in med silnim viharjem in bliskanjem se je zdajci usula toča.

Med najhujšim divjanjem nevihte je strela udarila v letno hišo posestnice Ane Markelčeve v Klenoviku pri kocijanu. Ognjeni jeziki so na mah od vseh strani objeli poslopje. Na kraj nesreče so prihiteli vaščani in začeli reševati, kar se je dalo rešiti. Z mački so vlekli goreče trame iz ognja in jih potem gasili z vodo, katero so nanesle pridne vaščanke. Neumornemu in hitremu delu vseh Klenovičanov se je slednjič posrečilo ogenj omejiti. Spričo močnega viharja je bila velika opasnost za razširjenje ognja na sosednja poslopja, zato je bila hitrica pri gašenju tem nujnejša.

Ob istem času je strela udarila v malo cerkvico pri Sv. Primožu v škocijanskih hribih. Ogenj se je pojavil na oltarju in se začel hitro širiti. V bližini bivajoči kmetje so še pravočasno opazili dim, ki se je začel valiti iz cerkve. Ko so prihiteli v cerkev je bil oltar že v plamenu. Začeli so hitro gasiti in reševati iz ognja dragocene reči. Ker se v bližini oltarja ne nahaja nič, na kar bi se mogel požar hitro razširiti, so kmalu pogasili ogenj in rešili pred uničenjem lepo cerkvico na hribčku.

Tretjič je strela udarila v posestniškega sina Antona Globevnika v Grmovljah pri Škocijanu. V bližini Grmovelj ima posestnik Vrček iz Grmovelj majhno opekarno, ki je obdana od vseh strani z gozdom. Pred neurjem so gospodar, njegova desetletna hčerka in štirje delavci pobegnili v leseno barako. Nenadno se je močno zabliskalo in takoj nato je udarila strela v delavca Globevnika, in sicer v njegov klobuk, ki ga je imel na glavi, pustila v klobuku veliko luknjo, nakar je skočila iskra po hrbtu in nogah navzdol in mu na čevlju odbila peto. Fant je padel takoj v nezavest. Tudi drugi delavci z gospodarjem vred so se onesvestili. Čez nekaj trenutkov so se zopet zavedli in odnesli fanta v vas. Po hrbtu in nogah je strela Globevniku pustila veliko ožgano črto. Doma so ga spravili k zavesti. Zaenkrat se zdravi v domači oskrbi, če se mu bo pa stanje poslabšalo, bo moral v bolnico. Srečnemu naključju se je zahvaliti, da je ostal še pri življenju in da so drugi ostali nepoškodovani.

Še ni dolgo, ko je toča napravila veliko škodo po škocijanskih vinogradih. Mnogim posestnikom so bili tedaj uničeni skoro vsi trtni nasadi. Takrat je divjala toča samo po severnozapadni strani Škocijana, južnozapadni del pa je ostal nedotaknjen. Neur je v sredo zjutraj pa je zadelo tudi te vinograde. Trajalo je kaki dve uri. Toča sama je padala dobrih deset minut. Ta kratek čas je zadoščal za opustošenje šmarjeških vinogradov. Uničena je polovica pridelka, na nekaterih mestih pa še več.

Najbolj so prizadete gorice Zalovče, Grčevje, Vrh, Toplice, Kuglovo, Mevce in Mlada gora. Vinogradniki so zelo potrti. Poleg tega, da jih je mnogo zadolženih in da splošni gospodarski zastoj ovira ves napredek, pride še najhujša uničevalka naše ga kmeta — toča in upropasti njihove zadnje nade.

680 beograjskih in vojvodinskih izletnikov na Gorenjskem

Drevi bo krenil iz Beograda poseben vlak z izletniki, ki bodo prebili dva dni na Gorenjskem, kamor prispejo jutri dopoldne. Pobudo za izlet je dalo novosadsko društvo »Fruška gora«, vodstvo pa je prevzel beograjski »Putnik«. Poziv na izlet je imel zelo lep uspeh: prijavilo se je 680 izletnikov iz Beograda in Vojvodine. Izletniški vlak bo vozil z brzino simplonskega ekspresa (do 80 km) in popotnikom je dovoljena tretjinska vožnja, ki velja od Beograda do Bohinja in nazaj le 165 Din v tretjem in samo 260 Din v drugem razredu.

V pozivu, ki je vabil izletnike iz Beograda in Vojvodine, je bilo pravilno poudarjano, da so takšni izleti posebno velike splošne koristi. Ker so ceneni in kratkotrajni, se jih lahko udeleži tem večje število iz vseh slojev. Posebno važna je taka akcija dandanes, ko je dotok inozemskih izletnikov znatno padel in je potrebno, da se s povečanjem notranjega izletniškega prometa kolikor toliko popravijo posledice krize v tujskoprometnih krajih.

Izletniki bodo prebili po en dan na Bledu in Bohinju. Oskrba je ugodno oskrbljena. Če bo le še vreme naklonjeno, potem ne dvomimo, da bodo izletniki odnesli iz naših krajev najboljše spomine, ki jih bodo še znova vabili na Gorenjsko.

Gornjegrajsko slavje

Gornji grad, 5. avgusta.

Gornjegrajsko sokolsko društvo bo to nedeljo imelo svoj veliki praznik. Otvorjen bo novi Sokolski dom, prvi v Savinjski in Zadrečki dolini, in bo obenem razvit novi sokolski prapor. Z zgledno požrtvovalnostjo so se Gornjegrajčani lotili dela. Ni še povsem dovršeno, dosežena pa je prva in glavna etapa: imajo svojo dvorano z odrom,

a novi prapor jih bo bodril k nadaljnjemu prizadevanju.

Na predvečer bo baklada po mestu in podoknica velezaslužnim članom: starosti dr. Raku, kumici Zipkinovi in kumu notarju Košenini. V nedeljo zjutraj bo budnica, ob pol 11. pa sprejem društev in gostov, nato svečanost in sprevod. Popoldne bo nastop in nato prijetno družabno razvedrilo. Sodelovala bo rudarska godba iz Velenja. Iz Savinjske, Zadrečke in Šaleške doline se odpravljajo sokolske družine na obisk Gornjega grada, ki to tudi zasluži. — Priobčujemo sliko sestre Josipine V. Zipkinove, soproge veletrgovca v Carigradu, ki leto za letom obiskuje svoj domači kraj Gornji grad. Za novi Sokolski dom je tudi ona prispevala 10.000 Din.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne **»Franz Josefove grenčice,** če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenje črevesa. Zdravniki za srčne bolezni so so prišli do rezultata, da učinkuje **»Franz Josefova«** voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez neprilike. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

FAVORIT, ki osrečuje vsako damo –

... ki ji pomaga ohraniti polt čisto in lepo... kateri jo pomlajuje in polepšuje – je in ostane Elida Favorit milo. To izredno blago milo s svojim finim vonjem napravi negovanje lepote zares pravim užitkom.

ELIDA Favorit MILO

Nova Contax

je tu!

DROGERIJA GREGORIČ

Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Na Hitlerjevem shodu

Nadaljevanje poročila od 1. t. m. o velikem zborovanju v Hannovru, ki sta mu prisostvovala učitelja Piculin in Ambrožič, potujoča s kolesom po Nemčiji.

V petih minutah jih še ni mnogo, toda v pol ure je urejena velika množica rumenih srajc. Kaj čudno vpliva rumenkasto-rjava barva na zeleno okolico. Med tem, ko se fašisti zbirajo v parku, pojo zvočniki dalje:

— Achtung, Achtung! Judom je vstop prepovedan. Ako najdete katerega tu, ga vrzite ven!

— Ven s prodajalci sladkarij, ki nimajo s hakenkrajcem ničesar skupnega!

— Kupujte naše časopise!

— Mladina v naše vrste! Ako te kdo, deček, vpraša, kaj hočeš v naši stranki, ko si tako majhen, odgovori: Tudi jaz bom postal kmalu dovolj velik član nacionalnosocialističnega pokreta! — —

Ko zvočniki umolknejo, zaigra godba poskočen komad. Nato zapoje velik pevski zbor nacionalno pesem. Nekateri godrnjajo, drugi urejajo, priporočajo, svare, zvočniki prete, nakar se oglasi originalna hitlerjevska godba. Sestavljena je iz deset flavt, deset bobnov in enega velikega basa. Bobni ropočejo, flavte piskajo vse eno melodijo, bas rohni. To godbo so menda izumili šele v zadnjem času. Nemcem silno ugaja, ker je fašistična, tujcu je smešna do skrajnosti.

Ura je pet. Hitlerja še ni. Le na odru se kopiči cvetje. Med rožami je krasen šopek rdečih nageljnov. Prostori so napolnjeni: nad 50.000 duš. Ceremonija se pričenja. Godba zaigra koračnico in iz parka začno korakati čete. Vse vstaja in z iztegnjenimi rokami ter odkritih glav pozdravlja trideset in več fašističnih zastav, ki jih neso na čelu sprevoda. Zastavonoše se razvrste na vsaki strani tribune, tako da je pred nami stena samih zastav. Čete hitlerjevcev pa se razporedijo ob tribuni na vse strani, del njih odkoraka za tribuno, da pripravijo sprejem vojvodi Hitlerju.

Kljub čudnim barvam je pogled na to pestro množico še dokaj všečen. Posamezna uniforma ne učinkuje estetično. Množica uniformirancev pod zastavami pa napravi silen vtis na prisotne. Vse utihne. Sem pa tja se dvigne posameznik, da hitro sprožil svoj aparat. A že ga sujejo od vseh strani. Ljudje postajajo nervozni. Pričakujejo slovesnega trenutka, ko bo stopil njihov bog na tribuno. Ženske si grizejo nohte, možje nestrpno mečkajo zvite časopise v rokah. Pogledi vseh so uprti na tribuno, kjer si fašistovski voditelji nervozno natikajo rokavice za sprejem.

Nato presune množico rahel val. Tu je! Nihče ga ne vidi, vsi ga slutijo. Ne veš, od kod je prišel. Toda sedaj je že na tribuni. Ogleduje dva ranjena. Pred minuto so ju bili privedli od nekod z razbitima glavama. Ljudje odpirajo usta, njihovi pogledi so ukovani pred mikrofon, tiho je kakor v cerkvi med povzdigovanjem. On zamahne z roko, urno stopi pred mikrofon. Tedaj se ljudje zdramijo. Heil! zadoni preko travnika. Toda ta heil ni gromovit, buren, temveč miren, trezen, skoraj plah in skromen. Nad silno množico pa se dvigajo roke »Führerju« v pozdrav. To je višek vsega pompa.

Ko se nekoliko dvigneva s svojih sedežev, opaziva gozd rok, ki se dviga nad ljudskimi glavami. Sličijo sulicam vojščakov Filipa Macedonskega. Lep pogled, silen vtis.

Hitler s svojimi brčicami je prav tak, kakor sva si ga bila predstavljala. Stoji pred mikrofonom v uniformi. Z desnico odzdravlja. Njegov pozdrav je drugačen kakor pri drugih. Dviga skrčeno roko nad ramo, dlan mu gleda navzgor. Glasno pozdravi: »Heil!«, prekriža roki na trebuhu in prične govoriti.

Vsi pravijo, da je Hitler eden najsijajnejših sodobnih govornikov. Morda. Ima res poseben, lasten način podajanja. Govori gladko. Niti enkrat se ni spotaknil. Beseda teče kakor veletok, poudarek je na pravem mestu. Le redko se razkleneta roki na trebuhu, da z ostrimi zamahljaji podata misli poseben poudarek. Hitler govori močno, razločno, glas je nekoliko hripav. Izraz njegovega lica med govorom je strogo resen. Vse črte izražajo energijo, odločnost, prav tak je način podajanja misli. Po tehniki govora pa ne moremo soditi o Hitlerjevi veličini. Morda je genij, politik Bismarkovega kova, odrešenik Nemčije, morda pa je le prebrisanec prvega reda, ki vleče vse te množice za seboj s svojimi izredno izdelanimi igralskimi sposobnostmi. In kako jih priklepa nase! Množica je vsa v mreži njegovih črnih pogledov. Ta vez med pastirjem in čredo pa ni samo hipna in delna, kakor je vez med hipnotizerjem in hipnotiziranim. Njegov vpliv je v ljudstvu že zakoreninjen.

Vsebina Hitlerjevega govora je bila mršava. Preprost volilen stavek je razpletal v 20 minut trajajoči govor. Kratko se da vsebina izraziti v enem stavku:

— 31. julija bo padla odločitev boja med dvema svetovoma: na eni strani internacionalisti, rdečimi, ki žele ves svet, na drugi strani smo mi nacionalisti, ki hočemo samo to, kar je nemško nacionalno! —

Napadal je von Papenovo vlado ter sploh vse vlade, ki so v zadnjih 13 letih vodile državno krmilo. Naznačil je kratko smernice bodoče politike nacionalno socialistične stranke: Hočemo, da izginejo stranke, ki so se tako razpasle v naši državi, hočemo združitev vseh dobrih moči v eni nacionalni stranki: hočemo eno politično miselnost! Konec se je glasil: Moško in energično se odločite 31. julija! Ako se odločite za nas, vedite, da imamo pogum in sposobnost prevzeti odgovornost za vas in državo na svoja ramena.

V govoru ni bilo ne besedice o tem, kako misli Hitler rešiti v bodoče problem brezposelnosti (7 in pol milijona), kakšne bodo smernice bodoče zunanje in notranje politike, kako bo rešil gospodarstvo in, kar je najglavneje, s katerimi sredstvi bo prebudil vso energijo, ki je mrtva v dušah in telesih milijonov brezposelnih, milijonov mlačnih in lačnih državljanov. S čim bo razvnel sile, ki spe v današnji nemški mladini? Morda s pesmijo o lepi bodočnosti Nemčije: Deutschland über alles?

O tem Hitler ni govoril, o tem ga pristaši ne vprašujejo. Slepo mu zaupajo, kakor je na zidu napisano z velikimi črkami: Dajmo Hitlerju oblast v roke!

Po končanem govoru je Hitler izginil, kakor se je bil prikazal. Med tem ko je množica prepevala fašistično himno ter staro nacionalno himno »Deutschland über alles« po melodiji stare avstrijske himne, se je začulo v daljavi brnenje avijona. Trimotorni Junkers je kaj kmalu nato tik nad gozdom dvignjenih rok ponesel »Führerja« v drug kraj, na nov shod.

O vseh teh ceremonijah velja povedati še tole: Tujcu se zde take zadeve bolj neresne. Pri nas bi kričali in se drli nasproti Hitlerju le zaradi zabave in zaradi vpitja samega. Tu se je vsa stvar zvršila sila resno. Nama se je zdelo, da sva v cerkvi. Njih petje ob koncu Hitlerjevega govora je donelo skoro religiozno. Nikjer ni bilo videti klobuka na glavi. Vsi do zadnjega so peli s tihim in žalostnim glasom, medtem ko je njihov odrešenik že hitel s trimotornim Junkerjem pod oblačnim nebom dalje po njihovi domovini.

Domače vesti

• **Obletnica smrti dr. Danila Majarona.** Danes mine leto dni, odkar je za vedno zatisnil oči veliki naš pravnik, oče ljubljanske univerze in njen prvi častni doktor g. dr. Danilo Majaron. Leto dni počiva v družinski grobnici pri Sv. Križu, a njegovo delo priča, kako je živ med nami. Tak bo tudi ostal v hvaležnem spominu slovenskega rodu.

• **Prošnja za pomoč pogorelcem.** V nedeljo 31. julija je nastal požar v Stavči vasi, občina Dvor v novomeškem srezu. Strašni ogenj je uničil devetim gospodarjem skupno 29 poslopij. Ker že dolgo ni bilo dežja in so imeli ljudje doma velike množine mrve, detelje, žita in drugih pridelkov, se je ogenj širil z bliskovito naglico. Pogorelci so rešili le sebe, otroke n živino. Zgorela je perutnina in nekaj svinj. Ogenj je upepelil ljudem vso obleko, vso hišno opravo, posteljnino, vso kuhinjsko posodo, skratka vse, razen tega, kar so imeli na sebi. Otroke so budili iz spanja in napol gole rešili iz gorečih hiš. Večina pogorelcev je tudi bosih, kajti zgorela je vsa obutev Škoda je cenjena na 570.000 Din, za obnovo pa bo potrebna trikratna vsota. Vsi pogorelci so bili zavarovani skupno za 80 tisoč dinarjev. Pomoč je nujno potrebna. Za prvo silo potrebujejo ljudje nujno raznega živeža, zabele, vsakovrstne obleke za odrasle in otroke, obutve in denarja. V imenu ubogih pogorelcev se obrača županstvo občine Dvora do vseh plemenitih src s prošnjo za nujno in hitro podporo. Sprejmemo z največjo hvaležnostjo prav vsak dar bodisi v denarju ali blagu. Vse darove sprejema županstvo občine Dvora pri Žužemberku.

• **Kongres lastnikov kinematografov se** se bo vršil v Beogradu 10. t. m. in je ministrstvo prometa udeležencem kongresa dovolilo 50 odstotno znižanje železniške vožnje, ki velja od 7. do 13. t. m.

• **Ostavka.** Ministrstvo za zgradbe je prejelo ostavko inž. Josipa Mursa na funkcijo komisarja Vodne zadruge v Dolnji Lendavi. Na njegovo mesto je bil imenovan inž. Albin Vilerding iz Belovara.

• **Otvoritev smučarskega doma pod Bogatinom.** V nedeljo 7. t. m. otvori podružnica SPD za Bohinj smučarski dom na planini Kraj pod Bogatinom. Ob 11. uri dopoldne bo služba božja, nato blagoslovitev doma in vojaškega pokopališča. Popoldne bo skupni izlet na sedlo Bogatina. Za topla in mrzla jedila bo preskrbljeno. Od kolodvora vozijo zjutraj omnibusi do Savice, povratek od tam ob 6. zvečer k turistovskemu vlaku. Vabljeni vsi!

• **Strojna in elektrotehniška delovodska šola v Ljubljani.** V letošnjem šolskem izvestju tehniške srednje šole v Ljubljani je bilo naznanjeno, da se zaradi redukcije učiteljskega zbora letos ne bo otvoril prvi letnik strojne in elektrotehniške delovodske šole. Ker so se med tem zapreke izravnale, se bo šola neprekinjeno vzdrževala in se bo tudi letos vpisovalo v prvi letnik, kakor na vseh drugih šolskih oddelkih od 1. do 3. septembra. Interesenti se lahko že prej za vse potrebne informacije obrnejo ustmeno ali pismeno na direkcijo tehniške srednje šole v Ljubljani.

Uporabljajte pri sončenju samo
SOLEÏN
emulzijo 9305
Lekarna TRNKOCZY, Ljubljana.

• **Namesto venca** na grob ravnatelja g. Ivana Delacorde v Ljubljani so darovali komisar in uradništvo Trgovskega bolniškega in podpornega društva 260 Din. Osrednji protituberkulozni ligi. Namesto cvetja na grob g. Alojziju Zupanu, delovodji TPD, je darovala Gučekova obitelj v Trbovljah 100 Din za podporni sklad trboveljskih gasilcev.

• **Tragična smrt mladega sportnika.** V torek popoldne je v Novem Sadu utonil pri kopanju 22 letni Luka Bajić, član sportnega kluba »Vojvodine«. Med kopanjem so mladeniča zgrabili krči in preden je mogel kdo priskočiti na pomoč, je utonil v kanalu kralja Aleksandra. Klub »Vojvodina« je tako izgubil vnetega in mnogo obetajočega člana.

• **Tihotapstvo na veliko.** V vasi Plani blizu Sušaka tik državne meje, odnosno svobodne cone, so našli finančni organi pri trgovcu Jeletiću ogromno zalogo blaga, pripravljeno za v Italijo. Tako je bilo pripravljeno 26.000 kg sladkorja in blizu 30.000 kg kave. Trgovec je bil obsojen na 8 mesecev zapora in na poldrugi milijon Din globe.

• **Kratka svoboda pobeglih jetnikov.** Iz mitroviške kaznilnice so utekli pred nekaj dnevi 26 letni Ivan Rizsanyi, ki je bil zaradi prepeta obsojeni na 2 leti, 37 letni Ilija Potelinac nad 6 let obsojeni tihotapec tobaka ter 38 letni Ivan Toth ki mu je manjkalo samo še pol leta do prave svobode. Ko so ubežniki v četrtek ob Dunavu iztaknili čoln ter se hoteli prepeljati preko reke, so bili opaženi in policisti iz Kamenice so jih začeli zasledovati. Toth se je takoj vdal v svojo usodo ter je mirno ostal ob vodi, njegova tovariša pa so kmalu zajeli v gozdu ob reki. Ubežniki so bili v kaznilniških oblekah, njihovo skupno premoženje je znašalo 20 Din, orožje pa sta tvorila dva žepna noža. Rizsanyi, ki bi moral odsedeti samo še tri in pol meseca, je dejal, da je utekel, ker ga niso pogojno izpustili, ko je vendar bolan in ko se je ves čas dobro vedel v kaznilnici. Ubežniki so enkrat prenočevali v gozdu, dvakrat med žitom, hranili so se s sadjem in vsi trije so bili namenjeni na dom, da bi se preoblekli in boljše oskrbeli za nadaljnji beg.

• **Cigani kot cestni razbojniki.** Na cesti od Sente proti Bački Topoli je 7 ciganov napadlo avtomobil, v katerem so se vozili odvetnik Urošević, mlinar Benjamin in sportnik Vukelić, ki se je vračal z neke nogometne tekme. Cigani so z velikim krikom navalili na avto ter zahtevali denar. Šofer in dva potnika so se že mislili dati premoči, sportnik pa je računajoč z znano cigansko bojazljivostjo skočil med tolpo ter začel na vse strani udrihati s svojo palico. Ta smelost je cigane tako užugala, da so se spustili v beg. Orožniki so še isti dan polovili razbojniške amaterje, ki so priznali, da so prejšnji večer v gozdu pri Malem Idjošu izropali barako lesnega trgovca Totha.

• **Z velikim tihotapstvom preprog** se je bavilo te dni finančno ravnateljstvo v Zagrebu ter obsodilo carigrajskega trgovca Abrahama Bohorsidija na globo 2,404.000 Din, ker je tri leta po Zagrebu prodajal perzijske preproge, ki so bile vtihotapljene in napačno deklarirane kot povoščeno platno. V to afero so vpleteni tudi 4 carinski uradniki ter je eden s trgovcem vred naznanjem sodišču, dočim so trije zaenkrat še samo v disciplinarni preiskavi.

• **O umoru geometra Vešovića** je te dni razpravljalo tudi okrožno sodišče v Smederevu, ki je odobrilo sklep okrajnega sodišča v Velikem Orašju o ponovni kazenski preiskavi proti učiteljici Čiri Ristićevi in proti Nikoli Miletiću in Dragoljubu Ivanoviću, ki so bili na zahtevo okrajnega sodišča, odnosno preiskovalnega sodnika Trajka Antonijevića, ponovno aretirani. S tem je nova preiskava proti osumljencem strašnega zločina v polnem teku in bo gotovo v kratkem zadoščeno pravici.

• **Po nedolžnem jo je izkupil.** 1. t. m. se je med fanti v Vintarovcih vnel pretep. Zelenko Jožef, posestniški sin iz iste vasi, je hotel fante pomiriti, pri tem pa ga je Lojze Brumen iz Sp. Voličine večkrat sunil z nožem v prsi in levo nogo. Zelenka so morali prepeljati v ptujsko bolnico. Brumen pride pred sodnika.

• **Prepoved zahajanja v krčme.** Okrožno sodišče v Mariboru je prepovedalo Pogorevcu Francu, rojenemu l. 1905 na Pragerskem, stanujočem v Račah, zahajati v krčme za dobo 2 let, to je od 5. t. m. do 4. avgusta 1934.

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

• **»Franz-Josef« grenčica povzroči takojšnje menjanje zamrte prebave.**

• **Lysoform, prijatelj žena.**

• **Srce, živce, ledvice zdravi Slatina - Radenci.**

Iz Ljubljane

u— **Promet tujcev.** V juliju se je mudilo v Ljubljani vsega skupaj 3849 gostev, med njimi 1198 inozemcev in 2651 iz naše države. Med inozemci je bilo največ Avstrijcev (348), potem Čehoslovakov (228), Italijanov (204), Nemcev (169), Madžarov (55), Američanov (54), Francozov (30), Poljakov (27), Angležev (10); iz ostali balkanskih držav 17, iz ostalih evropskih držav 26, iz Južne Amerike 22, iz Afrike 3. Poslovno so se mudili v našem mestu med njimi: 685 inozemcev in 1680 Jugoslovenov z drugačnim namenom je bilo 513 inozemcev in 971 Jugoslovenov. Prebivali so v Ljubljani inozemci 1946 noči, Jugoslovani pa 4655.

u— **Velika tekma žanjic in narodna veselica v nedeljo 7. t. m. na Igu.** Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani priredi v nedeljo velik kmetski praznik. Spored: Zbirališče ob 2. pred gostilne Gerbec na Igu. Povorka z godbo na tekmovališče. Pozdrav gostov. Govori: g. ministra Iv. Puclja, g. bana dr. Marušiča, g. narodnega poslanca Albina Komana in predsednika Zveze tov. Ivana Kronovška. Tekma žanjic. Razglasitev izida tekme in razdelitev nagrad (g. ministra Puclja, g. nar. poslanca Komana itd.) Velika narodna veselica s plesom. Godba na pihala. Avtobusni promet vsake četrt ure izpred gostilne Češnovar, Dolenjska cesta. Povratek mogoč do polnoči.

u— **Aškerčeva cesta bo odprta.** Včeraj so delavci pričeli podirati vrtni zid, ki je zapiral prehod po Aškerčevi cesti iz Tržaške ceste proti poslopju tehniške srednje šole in dalje proti Cojzovi cesti. Vrt, ki je ločil doslej obe polovici ceste, bo treba samo nasuti in zravnati, nakar bo lahko tudi ta predel ceste otvorjen za promet. To bo ena največjih cest, ki bo potem, ko bo zravnana na mestu, kjer stoji sedaj prizidek Jelačinovih hiš, zvezana s Cojzovo cesto. Zdaj so pričeli tudi z deli in posipanjem na Ulici rimske legije ter bo prebit tudi stari rimski zid, tako da bodo vodile na imenovano cesto z Mirja novo zgrajene stopnice s čimer bo Rimska cesta zvezana po krajši ulici z Mirjem in kolezijskim okrajem.

u— **Novo zgrajeno telovadnico** bo jutri popoldne otvoril Sokol Ljubljana III. Bežigrad. K lepemu slavju vabi uprava vse ljubljansko občinstvo.

u— **Vsi strelci, lovci in ljubitelji strelskega sporta** so iskreno vabljeni, da se polnoštevilno udeleže celodnevne okrožne tekme, ki jo priredi Okrožna strelska družina v Ljubljani na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti jutri v nedeljo. Vpisnina in cena municiji skrajno nizka. — Uprava.

u— **Društvo »Soča«** naznanja članom in prijateljem, da je za to nedeljo prvotno določen izlet, združen s piknikom v gozdiču blizu Tomačevega, preložen na prihodnjo nedeljo 14. t. m. in sicer iz razloga, ker se bo vršil to nedeljo na letnem telovadišču Sokolskega društva Ljubljana III. (Bežigrad) sokolski nastop s slavnostno otvoritvijo sokolske telovadnice. — Sočani! Dolžnost nas vseh je, da pohitimo to nedeljo v goste k Sokolu III. Mnogo prijateljev in tudi tovarišev Sočanov imamo pri tem Sokolu, zato pa se pridružimo tej slavnosti.

u— **Izlet na Gorjance.** Zaradi nepredvidenih zaprek prestavljamo izlet na ugodnejši čas. — Društvo »Krka« in EOJUU.

u— **Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada** in kontrolni urad zaradi preselitve za Kresijo (vhod s Pogačarjevega trga) ne uradujeta v dneh 8. in 9. t. m.

BOXBERGER
KISSINGEN

TABLETE ZA SHUJŠANJE
so nad pol stoletja po vsem svetu znane kot neškodljivo in učinkovito sredstvo
proti odebelenju.
Delujejo brez bolečin in so lahko zaužitne.
Dobivajo se v vseh lekarnah.
Odobreno po Min. s. p. in n. z. S. št. 623 od 29. III. 1932.

u— **Himen.** Poročil se je g. dr. Janko Lokar, ravnatelj I. drž. gimnazije z gdč. Ivanko Povirkovo. Čestitamo!

u— **Krompir v obliki srca** sta izkopali na domačem vrtu učenki Silva Medletova in njena sestrična Zorka Vučilovska iz Zagreba in nam prinesli pokazat to res zanimivo igro prirode.

u— **Rajanje pod staro lipo na Borštnikovem trgu,** ki ga priredi Dvorska knjižnica 7. t. m. od 17. dalje, bo prav zabavno. Ako sodimo po pripravah bo to ena najlepših narodnih veselic. Razni ljubljanski trgovci in obrtniki so kljub splošni gospodarski krizi drage volje podarili za srečolov prav lepe dobitke, kar priča, da znajo ceniti kulturno delo te knjižnice. Za dobro jed in pijačo bosta skrbela gostilničarja gg. Usenik in Vrhovec.

Danes ob globoko znižanih letnih cenah!
Paul Abrahamova
opereta ognjevitega jazza, opojnih melodij, petja in nepozabnih, očarljivih šlagerjev!
Viktorija in njen huzar
Friedl Schuster, Mihael Bohnen, Svetislav Petrović, Gretl Theimer, Ernst Verebes
»Paramount zvočni tednik«
Danes ob 4., ¼8. in 9.¼ zvečer.
Elitni kino Matica
Telefon 2124

u— **Tračnice odpravljajo.** Včeraj dopoldne so pričeli delavci z demontiranjem tračnic tramv. proge na odcepu od mitnice do dolenjskega kolodvora. Ta del proge je bil že dolga leta mrtev, kajti postajališče tramvajskih voz je bilo na glavni cesti. Tračnice bodo prepeljali v skladišče v remizo in bodo pozneje, ko se bo spet pričelo z gradnjo novih tramvajskih prog, služile drugod.

u— **Poskušen samomor in nesreče.** Včeraj okrog 17.30 so našli nekega konservatorista zvijajočega se v silnih krčih na njegovem stanovanju, kjer je močno dišalo po lizolu in so lahko takoj ugotovili, da gre za poskus samomora. Ker je bil že skoro nezavesten, so ga prepeljali v bolnico — 2 letna Majda Košakova hči prodajalke, poldne pri igri na dvorišču tako nesrečno padla, da si je zlomila desno ključnico. Z neke stavbe v severnem delu mesta je padel včeraj dopoldne 20 letni zidarski delavec Osman Alibegič in se hudo poškodoval na glavi. V bolnico so prepeljali tudi nekaj ponesrečencev z dežele. Progovnega delavca 50 letnega Franceta Pečnika doma iz Gosteč, uslužbenega pa na kolodvoru v Škofji Loki, je pritisnil ob drug vagon majhen vagonček in mu poškodoval črevo in želodec. V Domžalah beljijo šolsko poslopje. Pri tem je bil zaposlen tudi 19 letni Fran Ogrinc, ki je na odru nenadoma izgubil ravnotežje in padel na tla. Dobil je hude notranje poškodbe. V Tržiču je podrl 25 letnega brivca Stanka Kunstlja neznan avtomobilist. Kunstelj je dobil hude poškodbe na glavi. Z Brezovice so prepeljali v bolnico 3 letno Nežiko Kovičevo, ki jo je bratec prevrnil z voza in si je zlomila levo nogo.

u— **Čudna najdba.** Bivši krojaški pomočnik 54 letni France S. je že več mesecev brez vsakega posla in marsikdaj tudi ne najde prenočišča. Tudi včeraj ponoči je ostal na cesti, zato se je podal v tivolski park in se vlegel na klopico. Okrog 3. zjutraj pa se je zbudil in našel na bližnji klopici ženski plašč in pa ročno torbico, v kateri sta bila poleg žepne ure tudi dva rožna venca. France je vrgel plašč čez ramo, takoj pa jo je primahal mimo stražnik, ki je Franceta prijel zaradi suma tatvine in ga odvedel na stražnico. France tatvino zanika in pravi, da je plašč res našel na klopici, kjer ga je najbrž pozabila, sodeč po rožnih vencih, kaka pobožna dama.

u— **Mlad nasilnež.** Na cesti ob Gradaščici za Kolezijo je včeraj zjutraj napadel neznan mlad človek, ki se je pripeljal po cesti s kolesom, neko mlajšo gospo. Vrgel jo je po tleh, vendar pa je na vpitje takoj prihitel njen mož, ki se je nahajal v bližini čim je nasilnež ugledal moškega, je takoj spet skočil na kolo in jadrno odkuril. Takih primerov, ko napadajo neznani fantalini na samotah ženske, je beležila policijska kronika v zadnjem času že več, zato je potrebno, da krožijo policijske patrulje tudi po samotnih cestah.

u— **Zopet racija.** Policijski organi so v zadnjem času zaradi širokopoteznih zasledovanj iztrebili veliko število sumljivih tipov iz mesta, vendar pa ti še niso popolnoma izginili in so se prav zadnje dni zatekli v Šiško. Policija je izvohala tudi to in priredila včeraj ponoči in zarana racijo v šišenskem okolišu. Preiskali so vse hleve, dalje so prebrskali tudi šupe in pa kozolce na šišenskem polju ter iztaknili okrog 30 ljudi, ki so jih odvedli na policijsko upravo. Med njimi je bilo tudi par zrelih ptičkov, ki jih je policija že dalje časa iskala, dočim so ostali brezposelni, ki so si pomagali s prosjačenjem ali so zaslužili kak denar s priložnostnim delom. V neki šupi sta bili aretirani tudi dve ženski, bivši služkinji, ki sta se preživljali s tajno prostitucijo. Nekaj aretirancev je policija spustila na prosto, nekaj pa jih je izročila sodišču.

u— **Drzna goljufa.** Že nekaj dni sta se pojavljala na periferiji Ljubljane in v ljubljanski okolici dva mlajša moška, ki sta se posluževala običajnih naročilnic, na katerih je bila štampiljka tvrdke Drago Švab in ponujala ljudem blago na obroke po zelo nizki ceni. Ker sta nudila tudi velike plačilne ugodnosti, sta kmalu dobila več žrtev, ki so jima plačale po nekaj kovačev na račun blaga. Ker stranke naročenega blaga niso prejele, so se slednjič prišle pritožit v imenovano trgovino na Dvornem trgu, kjer pa so se začudili, odkod jim naročilnice. Seveda so takoj spoznali, da gre za delovanje dveh premetenih sleparjev, ki sta se poslužila običajnih naročilnic ločim sta si štampiljko priskrbela na enako nepošten način. Sleparja sta ogoljufala kakih osem strank za par sto dinarjev.

u— **Tatvine.** V hišo štev. 3., na Dvornem trgu se je vtihotapil tat, ki se je splazil v podstrešje ter ukradel iz zaboja Frančiške Šinkovčeve 6 belih krožnikov, namizno uro z marmornim podstavkom in par steklenih podstavkov v skupni vrednosti 400 Din. V gozdu Ernesta Galeta nad Zgornjo Šiško je nekdo posekal dve lepi smreki, vredni 200 Din in jih odpeljal. V neki gostilni v Kolizejski ulici je bila ukradena Francetu Vovku usnjata cigaretna doza, v kateri je bilo 1270 Din gotovine. Nekdo je zlezel ponoči skozi odprto pritlično okno v spalnico uradnika Antona Aplenca v Hradeckega vasi 26, ter ukradel z nočne omarice zlat poročni prstan ter nikeljnasto zapestno uro.

u— **Drzen vlom v Kančevo izložbo.** Včeraj ponoči so vlomili neznani drzni vlomilci v izložbeno okno Kančeve drogerije v Židovski ulici ter odnesli tri nove fotografske aparate. Prvi je znamke Voitgländer-Inos na film s številko leče 94825–758457 in vreden 1300 Din. Drugi je znamke Rodenstock Planitta kamera s številko leče 502212 brez kaset, format 6.5×9 na plošče vreden 1650 Din in tretji Rodenstock Lumofort, kamera 6.5×9 na plošče brez kaset z lečo št. 504091, vreden 2025 Din. Policija za vlomilci zaenkrat še nima pravega sledu

u— **Dancing v hotelu »Tivoli« vsak dan do jutra, novi artisti. Pivo 6, Vino 15—20 Din.**

u— **Senzacija, ki je razgibala vso Ljubljano v toliki meri, da smo morali poskrbeti za nepretrgan avtobusni promet od 11. do 24. vsake četrt ure izpred Češnovarja, Dolenjska cesta, bo v nedeljo 7. t. m. na Igu pri gostilni Gerbec v obliki velike tekme žanjic in velike narodne veselice s plesom. Igrala bo železničarska godba »Sloga« Ker se obeta mnogo zabave in kakor kažejo vse priprave ljubljanskega pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet, je za vse dobro pripravljeno.**

u— **Več gradbenih načrtov** se je našlo včeraj zjutraj pred hotelom »Unionom«. Lastnik jih dobi na višjem deželnem sodišču, soba št. 67.

Najboljše, garantirano nepremočljive, specialno izdelane GOJZERJE
moške za Din 320.—
ženske za Din 295.—
pri BRATA NAGLIČ, ŽIRI
Zahtevajte cenik turistovske in sportne obutve!

Iz Maribora

a— **Zanimanje** za vprizoritev »Prodane neveste« je zelo veliko. Pisarni »Mariborskega tedna« prihaja vse polno vprašanj iz okolice ter se prijavljajo skupine po 50 do 200 ljudi, ki si hočejo ogledati to predstavo. Vstopnina prav nizka. Stojišč po 6 dinarjev bo za vsako predstavo na razpolago 3000—4000. Tudi mestna publika se zelo zanima za to predstavo in je mnogo poraševanj za predprodajo vstopnic, ki se bo pričela v dveh do treh dneh.

a— **Someščani!** Od danes do 15. t. m. se bo vršil v našem mestu »Mariborski teden«, ki ga organizira poseben prireditveni odbor mariborskih gospodarskih, kulturnih in nacijonalnih organizacij pod pokroviteljstvom mestne občine. Namen prireditev je podčrtati gospodarski, kulturni in nacijonalni pomen našega mesta in njegovega zaledja. Pokazati hočemo naše gospodarsko in kulturno življenje, lepote našega mesta in njegovega zaledja. — Maribor je po svoji legi in svojem milem podnebju poklican postati važna tujsko-prometna točka v naši državi. Želimo, da bi se tudi po letošnjem »Mariborskem tednu« dvigalo s periodičnimi razstavami in javnimi prireditvami zanimanje za našo industrijsko in obrtniško delavnost, za naše agrarne produkte, za kulturno življenje in prirodne lepote našega mesta in dežele. Dobiček prireditve je namenjen nadaljevanju že lani srečno započete pomožne akcije. Vabimo vas, dragi someščani in vse naše gospodarske, kulturne in nacionalne organizacije, da sodelujete pri teh prireditvah, da tako skupno dosežemo namen »Mariborskega tedna«.

Kis
za vlaganje sočivja v zalogi.
Drogerija KANC, Židovska ul.

a— **Za čas »Mariborskega tedna«** do 15. t. m. se zatvorita dovozni cesti k Trgu Svobode od Grajske ulice proti Trgu Svobode in od Razlagove ulice proti Trgu Svobode. V dneh 6., 7., 8., 10., 11. in 14. t. m. pa se zaprejo za čas večernih koncertov v parku za vsak promet Ciril-Metodova, Maistrova in Vrazova, oziroma zadnja 2 dni tudi Obiličeva in Trubarjeva ulica ter severno od parka vodeča vozna pot v kolikor meji ista na park. Dovoljen je samo dohod v posamezne hiše.

a— **Znižana vožnja.** Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem svečane otvoritve letnega telovadišča Sokola Maribor I., ki bo jutri ob priliki »Mariborskega tedna«, polovično vožnjo po železnici. Vsak posameznik naj kupi cel vozni listek, ki bo potrjen od Sokola I., veljal tudi za povratek. Potrdila o udeležbi se bodo izdajala na zletišču.

a— **Karambol.** Ko je privozil včeraj dopoldne poštni voz iz Jenkove v Vetrinjsko ulico, je zavozil vanj z vso silo neki osebni avtomobil. Sunek je bil tako močan, da je podrl konja in prevrnil voz s poštarjem vred. Poštar in konj sta k sreči zadobila samo lažje poškodbe.

a— **Zagonetna smrt.** Komisija, ki je obducirala truplo tapetniškega vajenca Albina Žunka je ugotovila le na desni roki praske in potplutbe. Mladenič je bil tudi popolnoma trezen, ko ga je doletela smrt v valovih Drave. Zaradi tega ni jasno, kaj je vzrok njegove smrti. Orožništvo in policija poizveduje po vseh okoliščinah, ki bi bile v zvezi z zagonetno smrtjo mladega fanta. Ni pa tudi izključeno, da se je fant odločil za prostovoljno smrt.

a— **Britje 2, striženje 4 Din.** Franko Mlinska 8.

Gorenjci!
Jutri, v nedeljo, ob ½4. popoldne velika
TOMBOLA
Sokolskega društva v Radovljici.
Številni dragoceni dobitki. Tablica 3 Din.

Iz Celja

c— **Sočani,** drevi vsi v »Skalno kleti« na vrtno veselico. Prijatelji »Soče« in vsi Celjani vljudno vabljeni. V primeru slabega vremena bo veselica preložena.

c— **Pevski koncert v parku.** Moški zbor celjske »Svobode« pod vodstvom g. Cirila Preglja priredi drevi ob pol 21. svoj drugi letošnji koncert v mestnem parku. Na sporedu so kompozicije Eisenhuta, Novaka, Adamiča, Deva in ruske pesmi. Gotovo bo tudi ta koncert tako dobro obiskan kakor je bil prvi.

c— **Izletniški vlak na progi Ljubljana—Sušak** bo vozil drevi v primeru zadostne udeležbe in ne ob vsaki frekvenci, kakor je prvotno sporočila železniška uprava. Prijave sprejema do danes opoldne prometna pisarna na celjskem kolodvoru, kjer bodo interesenti danes ob 15. zvedeli, ali bo vozil poseben vlak.

Na vrtu hotela Uniona
CELJSKI DOM 10782
vsak večer koncert prvovrstnega kvarteta. — V sredo, soboto in nedeljo ples!

c— **K sokolski slavnosti v Gornjem gradu,** ki se bo vršila v nedeljo 7. t. m., bo vozil jutri zjutraj iz Celja tovorni avtomobil. Udeleženci, ki se hočejo peljati s tem avtomobilom, naj se zglasijo danes dopoldne v pisarni sokolske župe v celjskem Narodnem domu.

c— **Važno predavanje za trgovce in obrtnike.** V ponedeljek 8. t. m. ob 20. bo predaval v dvorani Obrtnega doma v Celju tajnik Zbornice za TOI g. dr. Pless o mojstrskem socialnem zavarovanju proti bolezni, starosti, onemoglosti in smrti, ki ga predpisuje novi obrtni zakon za trgovce in obrtnike. Vsi trgovci in obrtniki v Celju in okolici so vabljeni, da se udeležijo tega važnega predavanja.

c— **Mladinska sekcija »Soče« poziva** vse svoje člane in prijatelje emigrantskega pokreta, da se udeležijo izleta v Laško v nedeljo 7. t. m. Vožnja po železnici je polovična. Članstvo sekcije se bo zbralo jutri ob tričetrt na 7. zjutraj pred Narodnim domom, od koder bo vkorakalo z zastavo na kolodvor.

c— **Zopet dva prijatelja tuje lastnine na varnem.** Celjska policija beleži v zadnjem času celo vrsto lepih uspehov. Skoro ne mine dan, da bi ne aretirala kakega vlomilca, tatu ali sleparja. V četrtek je prijela zopet dva zrela ptička, in sicer 23 letnega delavca Jakoba Piliha iz Gaberja in 25 letnega brezposelnega Alojza Franka, rojenega v Trstu. Jakob Pilih je letos v maju vstopil v orkester Celjskega godbenega društva ter prejel od društva 700 Din vredno novo trombo in note v vrednosti 400 Din. Nekaj časa je hodil k vajam, okrog 10. junija pa je vzel trombo in note domov in se ni več prikazal. Trombo je nesel v Laško in jo prodal nekemu posestniku za 200 Din. 17. maja je izmaknil čevljarskemu pomočniku Francu Zupancu iz Zdravstvenega doma novo kolo. Kolesa še niso našli. Alojz Frank je v noči od 27. na 28. julij poskusil vlomiti v hišo svojega prejšnjega gospodarja posestnika Petra Počekaja v Čretu pri Celju. Izruval je železni križ na oknu in se hotel splaziti v sobo, kjer je bilo shranjenih mnogo oblek in precej perila. Pri vlomu pa ga je zasačila in prepodila domača hčerka. Frank se je pred vlomom slekel in pustil obleko v drvarnici. Posestnik je spoznal obleko in tako so storilca kmalu izsledili.

Iz Tržiča

č— **Preložena tombola.** Agilno gasilno društvo v Tržiču je razglasilo veliko tombolo za 7. t. m. Zaradi nastalih tehničnih ovir pa je primorano preložiti tombolo na nedeljo 21. t. m. Kupljene tablice veljajo za ta dan. Zanimanje za tombolo je izredno veliko. Saj pa tudi zbujajo v Toporišičevem hotelu razstavljeni dobitki najživahnejšo pohvalo. Čisti dobiček tombole se porabi za nabavo novega sanitetnega avtomobila.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8 padavine v mm. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo. druge najnižjo.

5. avgusta

Ljubljana 7, 762.1, 13.0, 90, W1, megla, 2.5, dež; Ljubljana 13, 761.1, 18.0, 80, E1, 6, —, —; Maribor 7, 760.2, 15.0, 70, NW6, 6, 10, dež; Zagreb 7, 760.6, 16.0, 80, NNW6, 6, 4.0, dež; Beograd 7, 758.7, 16.0, 90, W6, 10, 1.0, dež; Sarajevo 7, 760.3, 13.0, 90, mirno, 10, 4.0, dež; Skoplje 7, 756.1, 20.0, 70, NW6, —, —; Split 7, 750.8, 20.0, 50, NE6, 2, — —; Kumbor 7, 756.3, 23.0, 70, SE6, 6, —, —.

Temperatura: Ljubljana 22.0, 12.0; Maribor 19.0, 13.0; Zagreb 21.0, 15.0; Beograd —, 14.0; Sarajevo 27.0, 12.0; Skoplje 30.0, 17.0; Split 27.0, 18.0; Kumbor —, 20.0.

Sonce vzhaja ob 4.47, zahaja ob 19.22.
Luna vzhaja ob 8.10, zahaja ob 20.52.

Iz Trbovelj

t— **Kino Sokol bo predvajal** drevi ob 20. dvojni program: »Noč strasti« in »Princ Ahmed«. V nedeljo ob 14. mladinska predstava »Tisoč in ena noč«.

t— **Kolonisti se vračajo.** Včeraj so se vrnili naši mali pevci, ki so preživeli polne 3 tedne na oddihu v Bakru. Prišli so vsi pri najboljšem zdravju in z najlepšimi vtisi. Priredili so tudi tam in v okolici nekaj koncertov, ki so v moralnem pogledu zelo lepo uspeli.

t— **Delo v rudniku.** Po dosedanjih dispozicijah se bo delalo v rudniku v avgustu 16 dni, torej nekako 4 dni na teden.

Iz Ptuja

j— **Gasilsko društvo v Ptuju** priredi danes popoldne v gostilni »Novi svet« vrtno veselico. Vabljeni!

j— **Kino »Rdeči križ«** bo predvajal drevi ob pol 21. in v nedeljo ob 18. in pol 21. zvočni film opereto »Netopir«.

j— **Dva zaslužna gasilca.** Te dni je gasilno društvo v svojem domu proslavilo poseben jubilej člana Pavla Mahača — 75 kratno udeležbo pri gašenju požarov in magistra Leona Behrbalka — 50 kratno udeležbo. Vrlima gasilcema čestitamo!

j— **Deset let DJA v Ptuju.** Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptuju proslavi 6. t. m. ob 20. svojo desetletnico v zgornji dvorani Narodnega doma s slavnostnim obočnim zborom in družabnim večerom.

Iz Kamnika

ka— **Jakoba Klemna,** v kamniški tovarni ponesrečenega delavca, niso pripeljali iz Ljubljane v Kamnik, ampak so ga pokopali v sredo popoldne v Ljubljani. Poleg nekaterih sorodnikov se je pogreba udeležila tudi vdova pokojnega Pibernika in deputacija delavstva in uprave tovarne. Delavci in tovarna so poklonili pokojniku dva lepa venca.

ka— **Okrajni cestni odbor** je dobil te dni za nekaj časa na posodo cestni valjar. Z njim bodo zvaljali predvsem preložene in popravljene ceste na Duplici, na Grabnu in v Stranjah. Glavni trg posipajo z zelenim porfirnim gramozom. Porfir lomijo na Zverju nad Stahovico in ga vozijo na Groben, kjer ga drobijo z drobcem. Posipanje s porfirjem se je dobro obneslo.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino Bled bo predvajal danes ob 21. in jutri v nedeljo ob 15., pol 18. in 21. veseli film »Ljubavni regiment« z običajnim dopolnilom.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Tukajšnja podružnica Čebelarskega društva »Mursko polje« nujno opozarja prevoznike čebel v ajdovo pašo na odlok od 8. julija t. l. štev. III-3889-6 kr. banske uprrave dravske banovine, razglašen v »Slovenskem čebelarju« št. 8. Prevozniki se naprošajo, da pravočasno javijo število panjev in nameravani prostor za postavitev panjev.

ROGAŠKA SLATINA. Po petih tednih silne suše je v sredo zopet porosil dež razpokano zemljo. Otava je zgorela, posebno v hribovitih krajih, fižol je postal rumen, krompir se je boril s smrtjo, koruza je zaostala in tudi vinska trta je že začela pešati. Prihodnjo soboto priredi tukajšnje Planinsko društvo ples v veliki zdraviliški dvorani. Nastopijo planinci, fantje in dekleta v narodnih nošah. Gostje bodo imeli priliko videti slovensko gostovanje, saj se že pripravljata ženin in nevesta... — Dne 14. t. m. bo praznovala Rogaška Slatina 200letnico obstoja spomenika sv. Janeza Nepomuškega, zaščitnika slatinskih mineralnih vrelcev. Slavnost bo prirejena v velikem stilu. Udeležila se je bosta tudi ban g. dr. Drago Marušič in mariborski škof g. dr. Karlin, ki bo ob tej priliki slovesno blagoslovil ta izredno lep kip zgodovinske vrednosti. — Obitelj g. Franca Ogrizka od Sv. Križa je zadela huda izguba. Umrl ji je v Podčetrtku edini sin Fric. Iskreno sožalje!

ŠT. PETER V SAVINJSKI DOLINI. »Savinjski zvon« nas je ninilo nedeljo prijetno presenetil s pevskim koncertom, ki mu je dodal še Molierjevo tridejanko »Namišljeni bolnik«. Wolfova dvorana je jedva mogla sprejeti v svoje okrilje množico poslušalcev. Obilen pevski program je obsegal narodne in umetne pesmi, ki jih je lepo podal zbor obstoječ iz samih kmečkih fantov, pod spretno taktirko g. Mohorčiča. Od zadnjega pevskega koncerta je zbor izredno napredoval. V »Namišljenem bolniku« (v režiji g. Mohorčiča) so nastopili sami novinci, ki so mnogi med njimi pokazali lepe igralske zmožnosti. Po igri, odnosno koncertu se je razvila animirana prosta zabava. Društvo je lahko z uspehom prav zadovoljno.

Gospodarstvo

Naše denarne razmere

I.

»Denarja ni«: ta vzklik čuješ dnevno v poslovnem življenju. Krogotok denarja je dejansko zelo v zastoju. Računi se plačujejo neredno, z velikimi zakasnitvami, novih kreditov pa ni mogoče dobiti, tudi če bi bila sredstva na razpolago, ker vlada v kreditnem poslovanju velika opreznost. Povsem naravno je, da take razmere prav neugodno vplivajo na vse gospodarsko življenje.

Znaki deflacije

Kakor je očividno dejstvo, da ni denarja, tako je na drugi strani težaven odgovor na vprašanje: Zakaj ni denarja? Naj si nepoučeni ljudje še toliko šepetajo o inflaciji, je verdar neizpodbitno dejstvo, da živimo sredi občutne deflacije. V vojni zlasti pa v povojni dobi se je v naši javnosti udomačil pojem inflacij kot enostavno povečanje denarnega obtoka. Sicer je res, da je glavna povzročiteljica inflacije dodatna emisija bankovcev. Vendar pa iz samega gibanja obtoka še dolgo ne moremo sklepati, ali obstoja inflacija ali deflacija, kajti le tedaj, **kadar obtok denarja presega potrebe prometa lahko govorimo o inflaciji,** deflacija pa lahko nastopi tudi pri povečanem obtoku, če potrebi prometa po samih plačilnih sredstvih, navzlic temu ni zadoščeno.

Kakšno pa je naše trenotno stanje? Da bi obtok denarja presegal potrebe prometa, o tem pri nas sploh ne more biti govora. Že samo dejstvo, da se danes v poslovnem življenju skoro povsod zahteva plačilo v gotovini zahteva več plačilnih sredstev v prometu. Pa tudi okolnost, da denarja ni v prometu, da ga povsod primanjkuje in da poslovno življenje baš zaradi tega zastaja, kaže prav zgovorno, da o inflaciji ne more biti govora in da živimo le v deflaciji. To nam postaja tudi povsem jasno, če malo bližje premotrimo današnje denarne razmere zlasti pa spremembe v strukturi denarnega obtoka.

Naš obtok denarja ni večji kakor pa je bil v normalnih razmerah. Ob koncu julija je bilo v obtoku za 4855 milijonov Din bankovcev, dočim je znašal ta obtok lani ob istem času 4970 milijonov (torej za 125 milijonov več), predlanskem pa 5317 milijonov (za 462 milijonov več). Toda to ni bistveno. Nivo naših cen je zadnja leta precej popustil in je zaradi tega naravno, da promet lahko shaja z manjšo količino bankovcev, to pa je tedaj, če je način krogotoka bankovcev ostal v glavnem nespremenjen. Toda baš v tem pogledu smo doživeli od lanskega poletja velike spremembe.

Znaten del obtoka bankovcev je danes steriliziran. V živem prometu je danes le del denarnega obtoka, ker je mnogo denarja tesauriranega. Denar leži pogosto v skrinjah, namesto da bi bil vložen v denarnih zavodih in bi služil svojemu namenu. Pa tudi mnogi trgovci in podjetniki držijo danes v domačih blagajnah znatno večje zneske gotovine, ki je tako odtegnjena prometu.

Ne bomo gresili, če trdimo, da je danes za več kakor 1 milijardo dinarjev bankovcev izločenih iz rednega prometa. Tem bankovcem, ki so odtegnjeni prometu, je vsaj začasno odvzeta prava funkcija: oni so sterilizirani in se v denarnem prometu ne bi nič spremenilo, če jih ne bi bilo. Zato moramo računati z dejstvom, **da je danes v pravem živem prometu le okrog 3.8 milijarde bankovcev,** kar je vsekakor premalo, če pomislimo, da je znašal prej ko nismo prav poznali takega tesauriranja, obtok bankovcev vedno nad 5 milijard.

Prav značilen simpton za inflacijo je vedno tudi dviganje cen. Toda kaj vidimo pri nas. Čeprav se je pri nas produkcija (če izvzamemo le nekatere kmetijske proizvode) precej zmanjšala, se padanje cen še ni prav nič ustavilo. Naš indeks cen v trgovini na debelo je v juniju dosegel najnižje zabeleženo stanje 64.9 (1926 = 100) kar pomeni, da so danes naše cene v veletrgovini povprečno za 35% nižje nego so bile leta 1926. Samo v prvi polovici tek. leta je indeks padel od 67.2 na 64.9 (lani je v prvi polovici leta nazadoval od 72.5 na 70.1).

Vsi ti znaki kažejo, da je naš obtok denarja glede na potrebe prometa premajhen in nikakor prevelik. To se pri nas še težje občuti, ker je naš povprečen obtok denarja na prebivalca skoro najmanjši v Evropi (razen Poljske in Bolgarije) in znaša komaj 384 dinarjev, dočim znaša v Madžarski 556, v Češkoslovaški 931, v Italiji 1124, v Nemčiji 1385, v Avstriji 1533, v Angliji 2005 in v Franciji celo 4370 dinarjev.

Z gornjimi izvajanji nikakor nočemo delati propagande v tem smislu, da bi se moral naš obtok bankovcev bistveno povečati. Do gotove mere je deflacija v časih, v katerih živimo, potrebna, toda predaleč ne sme iti. V mnogih evropskih državah, kjer so se pojavile slične posledice kreditne krize, kakor pri nas, niso zaradi padca cen zmanjšali obtoka bankovcev, temveč so ga v mnogih primerih celo povečali, vsaj za čas, dokler traja zastoj v denarnem prometu, da na ta način nadomestijo del onih bankovcev, ki so tesaurirani in tako izločeni iz prometa. Pri tem ne mislimo na Francijo in Švico, kjer se je zaradi dotoka zlata denarni obtok zlasti občutno dvignil.

Devizne težkoče

To, kar moti našo širšo javnost pri presojanju stanja naše valute, so le težkoče pri nabavi deviz in nekaka slabost dinarja v inozemstvu, ki je s tem v zvezi. To vprašanje pa spada v povsem drugo poglavje in nima nič skupnega s pojmom inflacije, s katero označujemo le napihnjenje denarnega prometa z izdajo novčanic preko gospodarske potrebe. Inflacija ima sicer tudi za posledico slabost, ali pa celo padec valute, s tem pa ni rečeno, da mora biti obratno vsaka slabost valute na zunanjih tržiščih posledica inflacije.

Nikoli še ni bila nobena valuta sama po sebi stabilna, brez intervencije novčanične banke. V urejenih razmerah obstoja ta intervencija v tem, da novčanična banka kupuje v vsaki količini zlato ali pa zlate devize in da jih v vsaki količini, ki odgovarja legalni potrebi, tudi prodaja. Če preneha tako stalno interveniranje novčanične banke, tedaj lahko prične valuta tudi v povsem zdravih razmerah kolebati na zunanjih tržiščih.

Vodilni krogi pri naši Narodni banki že od nekdaj niso prav razumeli te važne funkcije. Ko so v izvozni sezoni l. 1929./30. devizne rezerve Narodne banke stalno naraščale in so dosegle za naše razmere ogromno visoto okrog 1800 milijonov Din, niso pri Narodni banki pomislili, da je tak naval deviz v pretežno agrarni državi le začasen in da je treba računati tudi z enakim odtekanjem deviz. Takrat je bilo izdano ono prenagljeno omiljenje deviznih predpisov, po katerem je bil dovoljen nakup deviz za uvoz naših dolarskih papirjev (Blairovega posojila) iz Amerike. Ker je novčanična banka, prva svetovalka vlade v vseh vprašanjih, ki se tičejo denarja, morajmo smatrati, da je bilo takratno omiljenje predpisov izdano na njen predlog ali pa vsaj z njenim privoljenjem. Posledica tega omiljenja deviznih predpisov pa je bila, da je Narodna banka že do konca leta 1930. izdala za nakup teh papirjev za 530 milijonov Din deviz, do srede preteklega leta pa skoro 1 milijardo. Kako bi bila naša situacija v pogledu deviz danes ugodnejša, če bi imeli to milijardo v devizah pri Narodni banki, nego jo imamo sedaj v dolarskih papirjih med našo publiko. Tako pa je naše narodno gospodarstvo tik pred krizo brez potrebe dejansko odplačalo inozemstvu 1 milijardo prej najetega posojila.

Prav tako je Narodna banka hudo grešila, da te napake ni v pravem času spoznala. Oddaja deviz za nakup dolarskih papirjev je trajala vse do oktobra lanskega leta, ko je Narodna banka šele smatrala za potrebno, da predlaga zopetno uvedbo deviznih omejitev.

Ko smo lani vršili priprave za zakonsko stabilizacijo dinarja, so predstavniki naših denarnih zavodov soglasno zahtevali, da se tudi po izvršeni zakonski stabilizaciji dinarja obdržijo devizne omejitve, čeprav so se zavedali, da te omejitve povzročajo neprijetnosti in sitnosti baš denarnim zavodom. Tudi v drugih državah so postopali tako in so še vrsto let po zakonski stabilizaciji obdržali devizne omejitve. Toda naša Narodna banka je bila drugega mnenja. Tako so bile po zakonski stabilizaciji dinarja vse devizne omejitve ukinjene. To je bilo v času, ko je kreditna kriza v Nemčiji dosegla že prav nevarne oblike. S tem je bilo omogočeno, da je po zakonski stabilizaciji kapital lahko poljubno odtekel v inozemstvo. V tistih časih, ko ni bilo niti prave kontrole o tem, zakaj potrebuje kupec devize, je šlo tudi mnogo jugoslovenskega kapitala v Švico in Francijo. Vse to nas je zopet stalo na stotine milijonov dinarjev deviz.

V znatni meri je Narodna banka soodgovorna tudi za neprimerne določbe glede kritja, ki nam povzročajo največ težkoč v deviznem poslovanju. Predpisi o kritju obtoka so pri nas mnogo strožji kakor v marsikateri bogati in finančno močni državi. Tudi Češkoslovaška nima tako visokega kritja, da ne govorimo o Avstriji. Ta predpis o kritju seveda ne bi bil tako usodepolc, če ne bi lani in predlanskim razmetali skoro za poldrugo milijardo Din deviz kakor smo to zgoraj opisali. Naša Narodna banka ima sicer za 2 milijardi Din zlata in deviz, ki pa za gospodarstvo nimajo nobenega pomena, ker jih Narodna banka ne sme načeti. Naši predpisi o zlatem in deviznem kritju pa so tudi mnogo težji, nego odgovarjajoči predpisi, ki so bili Nemčiji naloženi v zvezi z Davesovim reparacijskim načrtom. Minimalno kritje nemške Državne banke znaša sicer 40%, vendar pa ima banka tudi lahko poljubno manjše kritje, če plača poseben davek na one bankovce, ki jih je izdala preko predpisov o minimalnem kritju. Kako pravilno je tako pojmovanje zlatega in deviznega kritja, nam kaže dejstvo, da se danes nemška marka navzlic neprimerno slabejšemu kritju v primeri z dinarjem trguje na inozemskih tržiščih brez disparitete.

Morda se bo tudi pri nas pokazala potreba da pri nespremenjenem 35% minimalnem kritju uvedemo enake določbe za primer, da kritje pade pod 35%. Šele tedaj bi prav spoznali, kakšno veliko rezervo imamo v našem zlatem in deviznem kritju, ki pa je seveda brez pomena za stabilnost valute, če ni možnosti, da to rezervo v potrebi vsaj deloma izkoristimo. **S.**

Vnovčevalnica kmetijskih pridelkov

Prejeli smo: Vsi prijatelji kmetskega stanu so z velikim zadovoljstvom sprejeli sklep zadnjega občnega zbora Kmetijske družbe, da naj družba osnuje vnovčevalnico za kmetijske pridelke. Vnovčevalnica bi naj vnovčevala naslednje pridelke: krompir, fižol, sadje, mleko, sir, jajca, vino in hmelj. Pravkar čitamo, da razpisuje Kmetijska družba mesto uradnika komercijalista in vnovčevalca, ki je strokovnjak za vnovčenje pridelkov in za eksport. Službeni pogoji so po dogovoru. Prosilec mora predložiti spričevalo o dosedanjem službovanju in delovanju sploh. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. t. m. na Kmetijsko družbo v Ljubljani.

Tako je pomaknjeno to važno vprašanje iz lepih načrtov naravnost v dejansko izvršitev. Kakor čujemo, bo vnovčevalnica že 1. septembra t. l. začela poslovati.

Kakor pa je zamisel take vnovčevalnice očitno koristna za našega kmeta, ki ga izkorišča cela vrsta prekupcev, tako se mora vsak narodni gospodar zavedati silnih težav, ki so zvezane s takšno ustanovo. Okorn aparat more za vedno ubiti misel za skupno vnovčevalnico, kar naj bi bila po svojem namenu nova ustanova Kmetijske družbe. Če bi pa naj bila ta ustanova le nekakšen konkurent naši domači zadružni trgovini s sadjem, krompirjem in celo s hmeljem, potem pač ne bi bilo potrebe zanjo. Pa tudi če bo delovala nova vnovčevalnica po strogo zadružnih načelih, bo prevzel glavni odbor Kmetijske družbe veliko odgovornost s podelitvijo tako važnega mesta. Že ena sama panoga vnovčevanja, vzemimo krompir ali sadje — da molčimo o hmelju — zahteva toliko znanja, da se bo težko našel univerzalen vnovčevalec za vse kmetijske pridelke. Tu ne koristi mnogo suha beseda: Organizirajmo in organizirajmo, tu je treba mnogo izkušenj in trezne preudarnosti. Kakor je odvisno vsako podjetje od sposobnosti voditelja, tako bo tudi z vnovčevalnico Kmetijske družbe, samo s to razliko, da udari pri privatnem podjetju neuspeh lastnika, tukaj bi pa udaril po svoji predstaviteljici Kmetijski družbi ves naš kmetski stan.

Veliko bo tudi že pomagano kmetu in trgovini, če bo Kmetijska družba za vso banovino osnovala v okviru svoje akcije osrednjo posredovalnico za prodajo kmetijskih pridelkov, ki bi vodila pregled vseh pridelkov, ki so na prodaj in bi pri njej iskali interesenti razpoložljivo blago. Takšno posredovanje bi mnogo koristilo. Bilo bi pa izvedljivo brez posebnih strokovnjakov za mal denar in bi bilo brez rizika za Kmetijsko družbo in za kmetski stan.

Gospodarske vesti

= **Naraščanje tožb pri borznem razsodišču v Ljubljani.** V prvi polovici tekočega leta je bilo pri razsodišču ljubljanske borze vloženih 2084 tožb, to je skoro prav toliko, kakor v vsem letu 1931. Iz prejšnjega leta je ostalo nerešenih 52 tožb, rešenih je bilo v prvem polletju 2088 tožb, tako da je ob koncu prvega polletja ostalo nerešenih samo 48 tožb. Kako je naraslo razsodiščno poslovanje, je razvidno iz naslednje primerjave:

	vlož. tožb	znesek terjatev milij. Din
1928	1278	7.0
1929	1534	8.0
1930	1758	7.4
1931	2327	9.7
I. polletje 1932	2084	6.6

Borze

5. avgusta.

Na ljubljanski borzi so se tudi danes tečaji deviz v splošnem nekoliko dvignili, ker je Narodna banka ponovno dvignila tečaj za devizo Curih. Kakor je podoba, je Narodna banka spremenila svojo dosedanjo prakso, po kateri je držala nespremenjen tečaj za švicarsko devizo. Včeraj je po 3½ mesecih prvič spremenila ta tečaj navzgor, danes pa ga je ponovno dvignila od 1106.20 na 1111.10, **tako da se je tečaj švicarske devize, odkar je Narodna banka opustila dosedanjo prakso, v dveh dneh povečal za točno 1%.** Današnji tečaji so se vsi dvignili, le deviza London je nekoliko padla, ker je intervalutnarno popustila.

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v Vojni škodi nadalje prijazna. Promet je bil samo za kaso po 199. 7% Blairovo posojilo se je trgovalo po 41.50, 40-75 in 41, 6% begluške obveznice pa so bile zaključene po 34.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2290.96 — 23.02.32. Berlin 1352.64 — 1363.44, Bruselj 789.68 — 793.62, Curih 1108.35 — 1113.85, London 198.25 — 199.85, Newyork ček 5664.76 — 5676.31, Pariz 223.07 — 224.19, Praga 168.45 — 169.31, Trst 289.96 — 292.36.

Curih. Pariz 20.1275, London 17.86, Newyork 514.125, Bruselj 71.275, Milan 26.195, Madrid 41.75, Amsterdam 206.70, Berlin 122.225, Stockholm 91.90, Oslo 90, Kobenhavn 96.40, Sofija 3.72, Praga 15.20, Varšava 57.60, Bukarešta 3.05.

Efekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 197 — 199, za avgust 192 — 196, za september 188 den., za december 188 — 191, 7% investicijsko 46 — 50, 6% begluške 33.50 do 34.50, 7% Blair 40.50 — 40.75, 8% Blair 43 — 44, 7% Drž. hipotek. banka 46 den., bančne vrednote: Narodna banka 4250 do 4690, Priv. agrarna banka 207 — 210.

Beograd. Voina škoda 194.50 — 198, 7% investicijsko 50 — 51, 6% begluške 34 zaklj., 7% Blair 41 zaklj., Narodna banka 4250 den., Priv. agrarna banka 211 zaklj.

Dunaj. Eskomptegesell 100, Staatseisenbahngesell. 14.10, Alpina - Montan. 8.40.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (5. avgusta.) Tendenca za les slaba. Zaključen ze bil 1 vagon bukovih neobrobljenih plohov. Povpraševanje je za 1 vagon jesenovih hlodov (40, 50 in 60 mm) in za bukove hlode.

+ **Chicago,** 5. avgusta. Začetni tečaji: **Pšenica:** za julij 51.75, za september 55.50, za december 62.25; **oves:** za december 19.50; **rž:** za september 33, za december 36.

+ **Winnipeg,** 5. avgusta. Začetni tečaji: **Pšenica:** za julij 59.50, za oktober 60.375.

ŽITO.

+ **Ljubljanska borza** (5. avgusta.) Tendenca za žito mirna. Zaključkov ni bilo. — Nudi se **pšenica** (slov post., po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): slavonska, okolica Sombor, 79 kg po 205 — 210, potiska, 80 kg po 215 — 217.50; **moka:** baška »0« franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh po 315 — 320, banatska po 335 do 340; **koruza** (slovenska postaja plačljivo v 30 dneh): baška, po mlevski voznini po 175 do 177.50, pri navadni voznini po 180 do 182.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (5. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 42 vag. **Pšenica:** baška, okol. Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška, 79 kg in okolica Sombor, 78 kg 155 — 160; baška potiska, 79 kg 157.50 — 162.50; ladja Tisa, 79 kg 160 do 165; ladja Begej, 79 kg 155 — 160; banatska, 79 kg 152.50 — 157.50; banatska, pariteta Vršac, 79 kg 152.50 — 155; baška, sremska nova, 76 kg 145 — 150; banatska nova, 76 kg 142.50 — 147.50; baška nova potiska, 76 kg 150 — 155. **Oves:** baški novi 120 — 125. **Koruza:** baška, sremska 119 — 121; okol. Sombor 120 — 122; banatska 116—118; sremska, okol. Šid 122—124. **Moka:** baška, banatska »0g« in »0gg« 240 do 255, »2« 220—230; »5« 200—210; »6« 185—190; »7« 150—155; »8« 100 do 105. **Otrobi:** baški, sremski, banatski 80—85.

+ **Somborska blagovna borza** (5. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 63 vagonov. **Pšenica:** banatska stara, 79 kg 155 do 157.50; baška, nova, okolica Sombor, gornjebaška nova, banatska potiska nova, 76 kg 147.50 — 150; sremska, slavonska, nova, 76 kg 145 — 147.50; baška, potiska, nova, 76 kg 150 — 152.50. **Ječmen:** baški, sremski, novi, 63/64 kg 110 — 115. **Koruza:** baška 116 — 118; baška, okolica Sombor 118 do 120; baranjska, činkvantin 142.50 do 145.50. **Moka:** baška, banatska »0g« in »0gg« 240 — 250; »2« 220 — 230; »5« 200 — 210; »6« 185 — 195; »7« 150 — 160; »8« 100 do 105. **Otrobi:** baški 75 — 80.

Sokol

Odličen nastop gornjeposavskega okrožja celjske župe

V nedeljo je pokazalo gornjeposavsko okrožje celjske župe, zlasti pa zagorsko sokolsko društvo, da je zvesto Tyrševim idejam.

Dopoldne se je vršila v Zagorju tekma v odbojki, kjer sta nastopili moštvi iz Hrastnika in Zagorja v borbi za prvenstvo okrožja. Zmagalo je Zagorje z rezultatom 15:10. Po tekmi pa so se vršile še prijateljske tekme, ki jim je prisostvovalo mnogo gledalcev. Sodil je dobro br. Černigoj iz Celja.

Popoldne se je podala velika sokolska množica zagorskega društva z rudarsko godbo na čelu na postajo k sprejemu, ki jih je mnogo prišlo od vseh strani in tudi iz Celja. Na postaji se je stvoril sprevod ter odkorakal v Toplice in nato nazaj do Sokolskega doma skozi okrašeno Zagorje. Cvetlice so se vsipale na Sokole in Sokolice, tako da je prišel vsak s šopkom v roki na telovadišče, kjer se je pričela točno ob 16. uri javna telovadba. Vse zbrane oddelke je nagovoril v imenu domačega društva starosta br. Ferdo Poljšak, ki je izrekel prvi pozdrav Nj. Vel. kralju Aleksandru nakar je godba zaigrala državno himno. V imenu celjske župe je govoril br. Čepin, naglašajoč delavnost zagorskega društva, ki je vzgojilo že lepo četo zavednih Sokolov. Končno je pozdravil tudi br. Bizkaj v imenu litijskega Sokola.

Pri javni telovadbi je prva nastopila oboja deca z igrami. Živ-žav po celem telovadišču. Za deco je prikorakalo na telovadišče burno pozdravljenih 32 naraščajnic, ki so lepo in ritmično odvežbale praške vaje. Tudi nastop 40 članic pri prostih vajah je zadivil gledalce. K orodni telovadbi je nastopilo pet vrst, ki so pokazale, da ima okrožje pr dobre telovadce na orodju. Potem je 34 naraščajnikov kaj pohvalno odvežbalo svoje predpisane vaje, nakar je sledila posebna točka zagorskih članic in naraščajnic: vaje z obroči, za kar so zasluže bilo priznanja. Nastop stare garde iz Zagorja in Zidanega mosta je vzbudil mnogo odobravanja, nato sledeči nastop 68 bratov pa je bila najefektnejša zaključitev lepe prireditve, ki so jo posetili tudi zastopniki župne uprave br. Čepin in Vltavski ter župni načelnik br. Poljšak in župna načelnica s. Grudnova.

Sokolsko društvo Ljubljana III. — Bežigrad priredi to nedeljo ob pol 16. na svojem letnem telovadišču ob Dunajski cesti svoj letni telovadni nastop. Po nastopu se bo slovesno otvorila novo zgrajena društvena telovadnica. Sledila bo velika narodna veselica. Pri vseh prireditvah bo sodelovala priznana godba Sokola I. Bratska društva v Ljubljani in okolici, kakor tudi sokolstvu naklonjeno občinstvo opozarjamo na to prireditev, ki je za razvoj sokolske in nacijonalne misli v bežigrajskem okraju največjega pomena in pričakujemo temu primernega odziva.

Sokolsko društvo v Stepanji vasi ima svoj javni telovadni nastop v nedeljo 7. t. m. ob 16. na letnem telovadišču poleg gostilne Kregar. Opozarjamo na to prireditev in vabimo vsa ljubljanska sokolska društva in sokolstvu naklonjeno občinstvo, da posetijo naše vrle Štepance.

Sokolsko društvo Zidani most priredi to nedeljo ob 16. svoj II. javni telovadni nastop. Pred nastopom bo ob 15. obhod in otvoritev novo zgrajene telovadnice. Pri tej priliki bodo v telovadnici razstavljeni na ogled dobitki za tombolo 4. septembra. Bratje, sestre, prijatelji sokolstva, **prihitite v čim večjem številu na našo prireditev.** Vlakovne zveze so zelo ugodne, posebno proti Celju.

Članstvu Sokola Maribor I. Naše društvo otvori v nedeljo 7. t. m. svoje letno telovadišče. Pred otvoritvijo bo ob pol 16. uri velika povorka izpred Narodnega doma na letno telovadišče. Pozivamo vse članstvo, da se udeleži sprevoda v kroju, sicer pa v civilu z znakom. Članice korakajo v telovadnih oblekah. Moški naraščaj, ki nima predpisanega kroja, se udeleži povorke v običajnih telovadnih hlačah in belih srajcah. Zbirališče za vse bo ob 14. na telovadišču ob Magdalenski ulici. Udeležba v povorki je strogo obvezna.

Mirensko sokolsko okrožje poziva vsa v okrožju udružena bratska društva, da se sigurno udeleže javnega nastopa bratskega Sokolskega društva Mirna dne 7. avgusta. Skušnje ob pol 14., nastop ob 15. — Okrožni načelnik.

Sokol Kočevje priredi v nedeljo 7. t. m. javni nastop v pivovarni Union. Po telovadnem nastopu prosta zabava. Iz Kočevja bo odhajal posebni vlak okoli 23. proti Ljubljani.

Radio

Sobota, 6. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 18: Salonski kvintet. — 19: Gimnastične vaje. — 19.30: Zabaven kotiček. — 20: Koncert delavske godbe »Zarja«. — 21: Salonski kvintet. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

Nedelja, 7. avgusta.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Šah. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Igra »Lokalna železnica«. — 16.45: Slovenska glasba na ploščah. — 20.30: Prenos Mozartove opere »Rop v Serajlu« iz Salzburga. — 22.30: Čas, poročila, plošče.

BEOGRAD 12.15: Opereta na ploščah. — 17: Narodne pesmi. — 19.30: Zborovske petje. — 20: Mešan program. — 21: Prenos koncerta iz Bačke Palanke. — 23: Lahka glasba. — ZAGREB 11.30: Komorna glasba na ploščah. — 17: Plesna glasba. — 20.30: Prenos opere iz Salzburga. — PRAGA 19.35: Godba na pihala. — 20.35: Pevski koncert. — 22.25: Plošče in jazz. — BRNO 19.35: Prenos iz Prage. — 21.05: Orkestralen koncert. — VARŠAVA 18.20: Vojaška godba. — 20: Koncert varšavske filharmonije. — 21: Nadaljevanje koncerta. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 10.20: Lisztova »Missa choralis«. — 11: Tekma pevcev. — 11.25: Orkester. — 13.25: Šramelska muzika. — 15.30: Komorne skladbe za flavte. — 16.30: Lahka godba. — 19.40: Popularne melodije. — 20.30: Prenos Mozartove opere »Rop v Serajlu« iz Salzburga. — 23.05: Godba za ples. — BERLIN 20: Zabaven večer. — 21.50: Opera »Lohengrin« (3. dejanje). — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 20: Prenos iz Berlina. — 22.30: Godba za ples. — MÜHLACKER 19.30: Koncert na čelo. — 20.20: Spevoigra. — 22.35: Veliki mirozov. — 23.20: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17.30: Orkester. — 19.30: Ciganska godba. — 20.45: Razvoj operete. — Plesna glasba. — RIM 17: Mešan glasbeni program. — 20.30: Iz veselih italijanskih oper.

Naravno plave lase in svilnat blesk las s Pixavon-Shampoonom in kamilicami.

Kaj je v soboslikarstvu pri nas moda danes to je za **Sebestyéna** umetnika svetovnega glasu moda bila lani. Zahtevajte tudi Vi da Vam Vaš soboslikar brezpogojno pokaže Sebestyén-ove vzorce za soboslikarstvo. Zastopnik teh vzorcev je »Oblik« Beograd Obilićev Venac 9

Naobražena gospa

srednje starosti, zmožna slovenske in nemške korespondence in samostojna knjigovodkinja želi sprejeti zaupno mesto v kakem podjetju ali zasebnem gospodarstvu. Na zahtevo nudi prvovrstno garancijo. Dopise pod »250« na »Aloma Company«, anončna družba, Ljubljana. 10838

KULTURNI PREGLED

Naša umetnost in njen trg

Umetnost in pa trgovina — to sta za človeško dušo dva prav hudo različna opravka. Težko boš našel koga, ki bi lahko bil v obojem enako spreten. Vsak stan mora imeti neke norme in neke materialne, zunanje vezi, po katerih je v stalnem, neposrednem stiku s svetom in pa z življenjskim prometom, ki se godi na njem. Samo na ta način lahko vsak stan in vsak človek sproti in stalno daje družbi, kar vrednega prihaja iz njega, in jemlje nazaj, kar mora družba imeti pripravljenega zanj.

Tako se godi ves življenjski promet med vsako panogo materijalnega in duhovnega življenja in pa nacionalno ter družabno celoto. Vsak znanstvenik na pr. je prav za prav tipičen funkcijonar družbe in države in še pesnik, še ta lirični pesnik ni nič drugega kakor neke vrste srednik med človekom in družbo, neke vrste kritik družbe v imenu človeka in kritik človeka v imenu družbe. In kakršno funkcijo že vrši človek v svetu, takšen je potem njegov položaj na njem. Za znanstvenika je precej dobro poskrbljeno, njemu so na razpolago univerze in instituti, laboratoriji in arhivi — in še celo pesnik in literat po navadi najde svoj modus vivendi. — Samo slikar in kipar, samo upodabljajoči umetnik je na tragičen način ostal izven tega življenjskega reda in izven materialnega prometa družbe in tako predstavlja upodabljajoči umetnik duhovno najbolj elementarni, socialno najbolj anarhistični tip umetnika v družbi.

Če bi človek takole od daleč premislil ves razvoj, ki so ga vse umetniške manifestacije človeka doživele od prvega začetka do danes, bi najbrž prišel do spoznanja, da je umetniško upodabljanje v risbi, sliki, glinu in materiji po rojstvu pač starejšega datuma nego katerikoli druga vrsta umetniškega izražanja. Rod upodabljajočih umetnikov je na svetu prav gotovo skoraj tako star kakor rod svečenikov in zato ne more biti nič drugega, če se slikarjev in kiparjev še vse do danes drži nekaj podobnega nimba, s kakršnim so ovenčani božji služabniki, nekaj skoro enostavnega, z gesli o najčistejši umetnosti niansiranega nimba. Velik je njih poklic: v teh dneh, ko se razkrajajo in obnavljajo svetovi in ko grozi nevarnost, da se pod pezami tehničnih in materialnih preobratov in reakcije ubije poslednja večna lučka človeškega dostojanstva in veličine, so slikarji in kiparji s svojo brezglavo vero v čisto umetnost predstraža v borbi za notranjo suverenost človeka in svobodo umetniškega ustvarjanja. Toda velika je obenem njihova socialna tragedija. Nobenega kulturnega in duhovnega stanu ni v naši družbi, ki bi bil tako prezrt in pozabljen od sveta, kakor je ta pozabljen umetnik. In to so stvari, o katerih je že poslednji čas, izpregovoriti besedo.

Dela upodabljajoče umetnosti so tudi našemu srednjemu človeku že zdavnaj postala nekaj, kar spada prav za prav že skoraj med življenjske potrebščine, že marsikateremu našemu malemu meščanu je dandanes v ponos, da mu nekje, v kakšnem bolj svetem kotu njegovega doma visi tudi slika, ki ni samo cenen, brezimen fabrikat iz kakšne nemške tvornice, temveč je delo, ob katerem je vredno vedeti ime človeka, iz čigar rok je prišlo. Toda v umetniških zadevah je naš meščan in malomeščan od sile nebogljen. Težko mu je ločiti zrno od plevela, težko mu je vedeti pravo ceno stvarem. Resničen umetnik se bo zmerom ravnal po tistem brezupnem starem načelu — da se dobro blago baje samo hvali — in bo morda sramežljivo, morda samozavestno molčal, v svojem ateljeju bo produciral umetnino za umetnino, po katere nikogar od nikoder ne bo, in se bo sam pri sebi na tihem lahko tolažil samo z upanjem, da imajo njegove stvari itak večnostno ceno. Majhen umetnik in diletant pa, ki jima je Bog dal ravno toliko trgovskega daru, kolikor ga je prikrajšal za moč ustvarjanja, bosta svoje proizvode z lahkoto in za čisto lep honorar obesila na vrat prvemu umetnosti željnemu človeku iz občinstva. Tako se že od nekdaj godi, da se v kič izgublja ves kult umetnosti, ki ga s pobožnim srcem goji naš človek iz družbe, med tem ko umetnik resničnega in pravičnega slovesa nima, s čimer bi si barv naložil na paleto, kaj šele, da bi ob terminu plačal stanovanje in za družino nakupil kruha in vsega, kar je treba.

Toda nobena stvar morda ni v toliki meri kriva težkega materialnega položaja umetnikov v tem času kakor način, kako se umetnine prodajajo. Meščan ima do umetnika tudi dandanes še toliko globokega spoštovanja, da se mu ne upa nevreden na vsem lepem pred oči, in če se mu ob veseli priliki že zahoče njegove umetnine, ne pojde k njemu, temveč bo kupoval od njegovega trgovskega posredovalca. In ti posredovalci si za svojo trgovsko režijo zaračunajo pogosto precej previsoke stroške, tako da se slike mnogokrat prodajajo za sto in še za več odstotkov dražje, kakor znaša umetnikov honorar. Ta nerodna orientacija občinstva, da zmerom rajši kupuje pri posredovalcu, ki mu pogosto manjka vsak umetniški smisel in mu gre samo za visoko provizijo, kakor pa pri umetniku samem, je v veliki meri kriva, da se umetniški proizvodi, predvsem slike, zdijo tako pretirano dragi. In težko škodo trpita pri tem oba: umetnik, ki se mu zaradi pretiranih cen trg čedalje bolj oži, in občinstvo, ki mu kupna moč nazaduje, ne nudi več rezerv, da bi si lahko v svoje življenje in v svojo hišo omišljal umetnost.

Umetniki sami in pa ljudje iz družbe, ki imajo kaj smisla za te stvari, bi morali dati pobudo, da se na dostojen in soliden način uredi naš umetniški trg. V življenje bi bilo treba priklicati forum, ki bi bil kulturno prav tako fundiran kakor gospodarsko, da bi lahko v brezupni kaos prinesel red. Forum, ki bi bil lahko oboje, česar je našemu umetniškemu življenju najbolj treba: umetnikom in umetninam pot do občinstva, občinstvu pa v zadevah umetnosti mati dobrega sveta in soliden trgovski tolmač.

Od ureditve tega vprašanja v neki meri nedvomno zavisi moč in nivo našega kulturnega življenja. **Fri.**

Louis Adamič: Kriza v Ameriki

»Kriza v Ameriki« je naslov 4. zvezka Slovenskih poti, ki je pravkar izšel v založbi Tiskovne zadruge izpod peresa **Louisa Adamiča,** našega rojaka in uvaževanega ameriškega pisatelja. Adamič živi že 19 let v Ameriki. Nedvomno je on prvi poklican, da pokaže svojim rojakom objektivno sliko »obljubljene dežele«, saj je sam grenko občutil težo borbe za vsakdanji kruh kot ameriški priselnik in preizkusil precej vse možnosti življenja in zaslužka v svoji novi domovini.

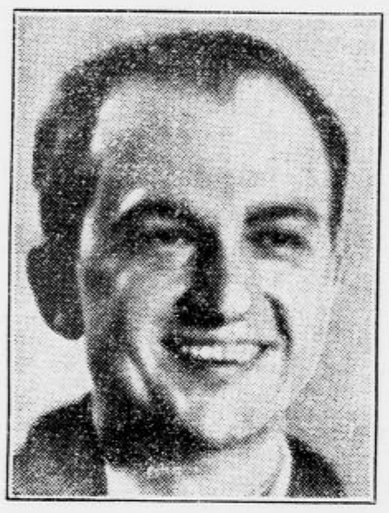

Štirje članki, napisani za newyorški Harper's Magazine, govorijo z vso prepričevalnostjo o tem, kaj pravzaprav pomeni dandanes tolikokrat izgovorjena modna beseda — »Kriza«. »Zlata zemlja, obljubljena dežela«, gledana z očmi bistrega poznavalca razmer, ki je odhajal nekoč kot 14 letni fantič z doma, da bi doživel velike duševne pretrese in nenavadne dogodivščine, je prikazana tistim, ki odhajajo v tujino iz gospodarskih nagibov, kot strašen vampir, ki izmozgava zdrave delovne sile in ljudi telesno in duševno ugonablja. Obratno stran bahave širokoustnosti vračajočih se »Amerikancev« o bajnih zaslužkih in bogatih farmah slika pisatelj na genljivem primeru Martina Cerkovnika. Fant se je izselil, da bi si gmotno opomogel, pa je doživel silno razočaranje, se zatekel — da bi se izognil smrti od gladu in mraza — v jetnišnico in naposled našel skoraj neverjeten način, da je otel golo življenje s povratkom v staro domovino. Zastoj v gospodarstvu popisuje Adamič na podlagi svojega popotovanja po Novi Angliji, kjer uničuje brezposelnost cele družine, pustoši nekdaj cvetoča mesta, goni izseljence v obupno bedo in nevarno topost. Zdaj, ko je Amerika do kraja izkoristila delazmožnost priselnikov, da je zgradila svoje novo obličje, zdaj ne potrebuje več teh človeških strojev, ki jih odklada kot zarjavelo železo v zanemarjene ropotarnice. Vse dobrodelne akcije in ves trud, da bi se socialna beda vsaj za silo omilila, so v danih prilikah kakor kaplja v morje. Ali more biti tragika »Hlapca Jerneja«, ki se dandanes ponavlja v milijon primerih po Združenih državah, podana bolj prepričevalno? Posledice tega nevzdržnega stanja se kažejo zdaj kot raketirski in roparski izgredi, kjer se delavstvo puli za svoj obstanek z dinamitnimi bombami, zdaj pa kot delavska sabotaža, ki uničuje dragocene gmotne dobrine v upanju, da bodo ta sredstva pripomogla do spremembe delavskega položaja. Da je delo tako dobro čitno in zanimivo, je vzrok v tem, da je pisatelj kljub teži gradiva s spretnim publicističnim načinom opisovanja povezal svoje lastne izkušnje s pripovedovanjem svojih znancev in časnikarskimi poročili, ki slikovito karakterizirajo ta nam povsem tuj svet. — Prevod, ki ga je oskrbel dr. Anton Debeljak, je jezikovno bogat in se točno sklada z dikcijo originala .

Važno je, da smo prav Slovenci dobili to knjigo, ki dovolj zgovorno opozarja, da je naše vaško življenje z vsemi majhnimi in včasih bridkimi razmercami vendarle vse ljubezni vredna idila napram razmeram v današnji Ameriki. Marsikdo, ki še zdaj hrepeni po »obljubljeni deželi«, se bo na podlagi te knjižice z novimi silami oprijel domače grude, ki mu daje trd, pa vendar zdrav in tečen kruh.

Louis Adamič: Kriza v Ameriki, prevedel Anton Debeljak, Slovenske poti IV, Tiskovna zadruga 1932, strani 100, cena za kart. knjigo Din 32.—. Naročila v knjigarni Tiskovne zadruge, Ljubljana, Šelenburgova 3.

Razstava likovne generacije Nar. gledališča v Pragi

(V okvirju društva za literarno umetnost in prijateljev češkoslovaške umetnosti »Myslbek« v Pragi)

Razstavni prostori društva »Myslbek« se nahajajo v zasilnem paviljonu v osrčju Prage. Paviljon je tehnično in estetski zadovoljiv, z dnevno in umetno razsvetljavo za ogledovanje pozno v noč. Tla so prepležena s preprogami, katere duše korake obiskovalcev. Naš razstavni paviljon v Tivoliju se bo moral prej ali slej umakniti razvoju in novim potrebam. Merodajni krogi, kateri se bodo pečali s skrbjo za novi paviljon, si naj ogledajo omenjeni paviljon v Pragi. Uverjen sem, da bo tudi naš prehodnega značaja, dokler nov rod, močnejši v volji in ljubezni k umetnosti in srečnejših prilik, ne najde pota in sredstev za monumentalno zgradbo slovenski likovni umetnosti.

Razstavni katalog pouči čitatelja, da hočejo prireditelji prikazati javnosti le del tvorb likovne umetnosti onega rodu, ki je utelesil svoj ideal v stavbi Narodnega divadla. Omejitev je menda tehničnega značaja, današnja Praga še vedno nima dovolj razsežnih razstavnih prostorov v te namene. Ves češki tvorni svet se je zgrinjal okoli Narodnega divadla koncem minulega stoletja. Češki narod sam je bil znan, silna narodna zavest je povzdignila to gledališče v žarišče češke umetnosti v taki meri, da je prava sinteza češke kulture v tej dobi.

Vnanji okvir razstave tvori 17 umetnikov, navajam jih po razporedu v katalogu: Zitek, Hynais, Myslbek, Schnirch, Ronbalik, Brožik, Tulka, Wagner, Mařak, Liebscher A., Šubic Jurij, Schikaneder, Ženišek, Aleš, Liška, Jenewein, Pirner.

Tedanje živo narodno zanimanje je zajelo tudi umetnike, češka in slovanska nota se posebno povdarja. Slikarji studirajo Manesa, narodno zgodovino in folkloro, izhajajo iz šole nazarencev, kar se očituje v snovi in njihovih alegoričnih kompozicijah. N. Aleš je prodrl v tej smeri najgloblje, na razstavi je značilen njegov ciklus »Domovini«.

Skoraj vsa češka likovna umetnost tekmuje v krasitvi Narodnega divadla katero je nekakšna Matica češke umetnosti koncem prejšnjega stoletja. Stavbo je projektiral arh. Zitek v mogočnih neorenesančnih formah, razkošno v izvedbah, saj ima tu svoje mesto nešteto stenskih slikarij od znanih mojstrov, gledališče oživija pa tudi skulptura in izdelki umetnostne obrti dvigajo njeno splošno bogatost. Na razstavi prikazuje nazorno gledališče mavčni odlitek. Arhitektovo hotenje se izraža v celotni zasnovi v tradiciji renesanse, v detajlih pa je mnogo originalne iznajdljivosti. Monumentalna zgradba sama tam ob Vltavi bo gotovo še mnogim pokolenjem služila kot najvišji kulturni zavod za češko gledališko umetnost.

Omenjam še našega rojaka Jurija Šubica, na razstavi visi le eno njegovo delo, katero priča o njegovem mojstrstvu, osnutek v olju za dekorativno polnilo v Narodnem divadlu.

Kljub sorazmerno malem številu umetnikov, odkriva razstava jasno stremljenje generacije Narodnega divadla. Romantična in nacionalna usmerjenost čeških Nazarencev bo mlajšemu rodu naših dni dovolj tuja; kritičnemu očesu naj ne uidejo vrednote ki jih je ustvarjalo umetnikovo vestno delo združeno v tvorno silo v kolikor se to manifestira v posameznih delih češke likovne generacije Narodnega divadla. **A. Stupica.**

„Hlapec Jernej" kot opera

Kakor je »Jutro« že poročalo, bo naše operno gledališče otvorilo sezijo s premiero moderne opere, ki jo je na besedilo Cankarjevega »Hlapca Jerneja« skomponiral mladi češko-nemški komponist Alfred Mahowsky. Krstna predstava tega dela, ki se je vršila proti koncu zadnje sezije v nemškem opernem gledališču v Brnu, je dosegla prav lep uspeh. Mahowsky uprizoritve svoje opere ni doživel; umrl je letos spomladi, mesec dni pred premiero, komaj 26 let star, kakor tako pogosto umirajo mladi izredni umetniški talenti, sredi dela. Utegnil ni končati niti instrumentacije.

Dramatizacija »Hlapca Jerneja« je Mahowsky izvršil sam po nemškem prevodu. ge. Jirku in delo mu je prav lepo uspelo. Iz veličastnega epa, kar je »Hlapec Jernej«, je znal zbrati vse odrsko močne momente ter je posamezna srečanja v zgodbi tako prenašal in prepletal, da je stvari vdihnil resnično dramatičnost. Tako n. pr. je Jernejevo srečanje z materjo s slepim otrokom prenesel iz desetega poglavja na konec igre, v sceno z župnikom, ki se odigra pred cerkvijo, in medtem ko mati toži nad slepim detetom, se iz cerkve glasi zahvalna pesem za žetev. Tako je Mahowsky na tem mestu s kontrastom dosegel silen dramatičen učinek. Opera ima tri dejanja, sedem slik.

Naše Narodno gledališče se je za delo Mahowskega zanimalo že od vsega početka in ga je sprejelo takoj, ko je bilo dovršeno. Dramatizirani tekst je prevedel Mile Klopčič in ta prevod je nekaj svojevrstnega v naši prevodni literaturi: delo največjega slovenskega pisatelja je bilo iz nemščine treba prevesti nazaj v slovenščino. Prevajalec si je prizadeval, da čim verneje ohrani originalno Cankarjevo besedo. Važnejše stavke, ki so kakor kakšne maksime in ki jih pred slovenskim občinstvom nikakor ni mogoče popravljati, je ohranil tu pa tam celo na račun glasbenega ritma, ki se je sporazumno z glasbenim vodstvom gledališča v nekaterih malenkostih izpremenil.

Opero »Hlapec Jernej« bosta postavila na oder dirigent dr. Švara in režiser Delak. Po uspehih, ki jih je preteklo sezono dosegla slovenska dramatizacija tega našega velikega dela, bo opera »Hlapec Jernej« za našo kulturno družbo nedvomno redek, vesel dogodek.

Tino Pattiera v Beogradu in Zagrebu. Tenorist Tino Pattiera, ki deluje v zadnjih letih na državni operi v Draždanih, bo v prihodnji koncertni seziji pel tudi v zagrebški in beograjski koncertni dvorani. Poleg tega bo nastopil v Leoncavallovih »Glumačih« v beograjski in zagrebški operi.

Zapadnoevropska in sokolska evgenika. Pod tem naslovom je izšla v Pragi v posebnem ponatisu razprava MU. dr. Fr. Derganca, primarija na kirurškem oddelku ljubljanske bolnice. Spis, ki je bil prvotno natisnjen v Vestniku ženskih lekarn, je prevedel iz slovenščine v češčino prof. dr. V. Burian, lektor za češki jezik na ljubljanskem vseučilišču.

Francoska literarna kultura

Julien Benda je napisal nekoliko bistrih misli o veliki vlogi ki jo ima v francoskem življenju književnik. Izven Francije, piše, predstavlja višek intelektualne delavnosti na književnem področju vseučiliški znanstvenik; v tujini si ne morejo prav zamisliti, da človek, ki avtoritativno govori in piše o literarnih problemih, ne bi bil profesor ali doktor. V Franciji pa zavzema najvišje mesto v književnosti pisatelj-literat. Ta razlika je značilna. Tujina veruje v znanstveno resnico in v to, da jo je duh dolžan iskati. Francoz kot družabno bitje pa ne veruje v znanstveno resnico — odnosno, veruje vanjo, ker ni nihče manj nihilist od njega, toda smatra nekako za svojo dolžnost, kazati videz nevernika in človeka, ki misli, da so edino pravo merilo za vse reči naši osebni vtiski in sedanji trenutek. Zato obožuje pisatelja kot predstavitelja tega subjektivizma.

Tujina kaže s svojo vero v učenjaka tudi zaupanje do njegove metode, do počasnega in težkega znanstevnega raziskavanja. Ne tako Francoz. Njemu je takle trud usoda slabičev, a edina pot k resnici je trenuten genialni privid — »intuicija«, katere zastopnik je pisatelj. Zato samo v Franciji obstoje književne korporacije in saloni, samo tu so družbe, ki nalikujejo pravim institucijam in si domišljajo, da so književna sodišča. Znanstvenika povsod v Franciji zapostavlja literat in njegovo prvenstvo čutiš v vzdušju vsega naroda. Zato je v Franciji, sklepa Benda, književnik v najožjih stikih s svojim razredom, drugod v tujini pa je prevladujočemu občinstvu bližji znanstvenik. Če bi bil na mestu francoskega meščanstva, bi si skušal pridobiti učenjaka za se: s tem ne bi bil izgubljen niti literat, ki brez prvega ne more izhajati.

Največja jugoslovenska tragedinja. Pod tem naslovom je Adolf Wenig v praški Narodni politiki dne 3. t. m. objavil s toplim razumevanjem pisan članek o veliki umetnici zagrebškega Narodnega gledališča ge. Marji Ružički-Strozzi, ki je 3. avgusta še skoraj prav sredi umetniškega dela doživela visoko starost 82 let. Ga. Ružička-Strozzi je po rodu Čehinja, rodila se je l. 1850. v Litovli na Češkem, po par mesecih pa se je s svojim očetom, ki je kot godbenik dobil angažma v orkestru zagrebškega gledališča, preselila v našo sredo in ostala pri nas. Ob svojem jubileju ima za seboj goro umetniškega dela kakor ga doseže malokdo: 64 let živi stalno na odru. Pisec izraža željo, da bodo morda kljub njeni visoki starosti lahko tudi Čehi še videli svojo veliko rojakinjo na deskah svojega gledališča.

Zagrebška opera v novi seziji. Krešimir Baranović, ravnatelj opernega gledališča v Zagrebu je sestavil delovni spored za operno sezijo 1932/33. Pod njegovim vodstvom se bo naštudirai v prvi vrsti Lisinskega »Porin«. Od domačih del pride na vrsto najnovejše operno delo skladatelja Hatzeja, slovanski reporter bosta nadalje zastopali Otokarja Jeremiaša opera »Bratje Karamazovi« in pokojnega Leoša Janačka »Katja Kabanova«. Novosti bodo naslednje: Gluckova »Ifigenija na Tavridi« v predelavi Richarda Straussa, Giordanova »Fedora« in D' Albertova »Mrtve oči«. Več del mednarodnega repertoarja bo opera nanovo naštudirala in inscenirala, med drugim Musorgskega »Hovanščino«. Za 50. obletnico smrti Richarda Wagnerja bo zagrebško gledališče postavilo na spored več njegovih del, med drugim Parsifala, Mojstre pevce, Lohengrina in Večnega mornarja. Balet obeta interesantne novosti: Respighijev balet »Belkis«, Straussovega »Žlahtnega meščana« in istega skladatelja »Jožefovo legendo«. Za prihodnjo sezijo je ravnatelj Baranović nanovo angažiral tenorista Nikšo Stefaninija. Stalno bo pela v Zagrebu tudi Ančica Mitrović.

Miroslav Krleža, avtor »Glembajevih« »Lede« in drugim dram, piše novo dramo, o kateri upa režiser dr. Branko Gavella, da jo bo mogel inscenirati že v prihodnji seziji na kakšnem jugoslovenskem ali češkem odru.

Jugoslovenski repertoar na čeških odrih. Olomuško gledališče je objavilo svoj repertoar za prihodnjo sezono. Med drugim navaja repertoar dve deli jugoslovenskih pisateljev: Grešnica (Lovrić) in Pustolovec pred vrati (Begović). Gledališče v Brnu kani v novi sezoni postaviti na deske Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«, ki je že pred leti izšlo v češčini v prevodu J. Hudca. Praška drama pripravlja uprizoritev Krležovih »Gospode Glembajevih«.

Novo delo Merežkovskega. Ruski pisatelj D. S. Merežkovskij, ki živi stalno v Parizu, je napisal novo delo z naslovom »Neznani Jezus«. Knjiga izide najprej v Beogradu, ki je postal v zadnjih letih važno središče ruskih emigrantov ter njihovega kulturnega dela.

Stoletnica rojstva Gjure Jakšića

27. julija po starem, 8. avgusta 1832 po našem koledarju se je narodil v banaški Srpski Crnji v rodoljubni družini svečenika Jakšića sin, ki so mu dali pri krstu ime Gjuro. Otroška leta je preživel doma, kjer je pohajal tudi ljudsko šolo. Nato je šel na gimnazijo v Segedin. Roditelji so ga izročili ondotnim piaristom v želji, da bi po tradiciji, ki je bila doma v rodbini tudi on postal duhovnik. Gjuro jim ni izpolnil te želje. Po tretjem razredu gimnazije ga je tako zanesla ljubezen do slikarstva, da je opustil študij na gimnaziji in odšel v Temešvar, kjer se je vpisal v ondotno šolo za risanje. Učil se je priljubljenega predmeta pri slikarju in kiparju Dunajskem, tik pred viharnim letom 1848 pa se je napotil v Budimpešto, kjer se je uvrstil med gojence ondotne slikarske šole. Toda narodno gibanje, ki je bilo tedaj završalo v Vojvodini, mu ni dalo miru, da bi strpel v šolski klepi. Prekinil je študij, ki se ga je bil oprijel z vso ljubeznijo, ter šel med dobrovoljce, kjer je ostal do konca l. 1849.

Ta romantična mladost se je potem nadaljevala v Velikem Bečkereku, kjer je stopil mladi Jakšić v ateleje slikarja Konstantina Danila. Nekaj let pozneje je poslal oče Gjura na Dunaj na slikarsko akademijo. l. 1853. je prebil Jakšić pol leta v Monakovem. Tam se mu je šolsko učenje končno uprlo. Vrnil se je v domovino in začel slikati v Veliki Kikindi. Po nekaj poskusih, da bi se uveljavil kot slikar na rodnih vojvodinskih tleh, je šel čez tedanjo mejo v Srbijo in dosegel, da so ga imenovali za učitelja.

Toda v Podgorcu, Sumrakovcu, v Požarevcu in Beogradu, kjer je živel, mu ni bilo postlano z rožicami. Ves ta čas njegovega življenja ga je spremljala beda, in lakota je bila, ki ga je venomer priganjala k čopiču in peresu. Moral se je boriti z lokalnimi in birokratskimi predsodki, ki jih je določala volja tedanjih mogotcev v deželi. Šele l. 1863. ko je bil imenovan za učitelja risanja na drž. šoli v Kragujevcu, se je njegov položaj za las izboljšal. Pod konec življenja pa se ga je usoda vsaj toliko usmilila, da je bil imenovan za korektorja pri Državni tiskarni v Beogradu. Vzdržal pa ni dolgo. Pobrala ga je smrt in pokopali so ga na državne stroške.

To je zunanji okvir življenja moža, ki je bil eden največjih srbskih pesnikov romantične dobe. Če ga primerjamo z Jovanovićem-Zmajem, ki ga prištevajo v to vrsto, vidimo, da je Zmaj resnejši, pestrejši, idejnejši. Jakšić pa je temperamentnejši, osebnejši, pravi tip romantičnega peota. Pri Zmaju vidimo tudi to, da se je razvijal. Jakšić tega razvoja ne kaže, ostal je eden in isti ves čas svojega stihotvorstva. Bil pa je zato bujen, pesnik osebnosti in strasti, torej dveh prvenstvenih elementov vsake prave poezije.

V kakšni opreki je moral živeti s svetom. In končno tudi s samim seboj. Dolgo dobo svojega življenja se je namreč smatral za slikarja, kajti na ta poklic se je bil pripravljal. Pero je vzel v roke šele v Sumrakovcu l. 1853. Dotlej je smatral pisateljevanje zgolj za postranski poklic, ki ni določal njegovega življenja.

Bil pa je po drugi strani tudi jako nadarjen slikar in velika škoda je, da ni obvladal osnovnega znanja anatomije, risanja in kompozicije. Koloristična nadarjenost Jakšića je bila namreč izredna. Slike, ki jih je ustvaril — kajpada z grobimi napakami — kažejo veliko svežino, okus in fenomenalno globino. Toda pomembnejši kakor v slikarstvu je vendarle v književnosti.

Kot pesnik se da Jakšić primerjati z Byronom, ki je imel nanj velik vpliv. Kakor pri angleškem lordu, najdemo tudi pri Jakšiću titansko nezadovoljstvo, viharne strasti, močno eruptivnost doživljajev in upor proi življenju. Gjuro Jakšić je bil bolj nego katerikoli srbski pesnik romantična natura, v njem je resnično žuborel sveti vrelec poezije. Skoz in skoz iskren, bujen, je zrl v življenje in dogodke z dušo, ki je dala nedvomno nekaj dokazov velike, resnične poezije.

Jakšić je torej prvenstveno lirik, poskušal pa se je tudi v epiki in drami. Kot epik je obdelaval romantične motive (Bratoubica, Barjaktarovića, Mučenica, Pričest itd.). Dogodki se pri njem nizajo kakor v čarobnih pripovedkah, osebnosti so melodramskega značaja, vsak dogodek je postavljen za stopnjo višje kakor je navadno v življenju.

V drami je Jakšić izjema po tem, da se je kot romantik lotil oblike, ki ni posebno prijala privržencem te struje. Napisal je tri večja dela: Seoba Srbalja, Jelisaveta, kneginja crnogorska in Stanoje Glavač. Vse tri drame imajo za podlago dogodke iz srbske zgodovine, v njih pa je malo resnično zgodovinskega. Jakšić je zgodovino cenil le toliko, kolikor je mogla ustrezati njegovemu poglavitnemu pesniškemu namenu. Po pravici rečeno, mu je zgodovina nudila samo okvir za misli, ki jih je razvijal v dramski obliki.

Tudi v pogledu vrednosti so Jakšićeve drame različne. Seoba Srbalja je začetniška stvar, ki se poslužuje vseh romantičnih prilastkov, od spletkarstva do strupa. Po čistoči jezika, bogastvu dikcije in pesniški bujnosti pa se dviga nad povprečne tovrstne proizvode svoje dobe. Jelisaveta, kneginja crnogorska ali Poslednji Crnojević pa gre v vrsto najboljših srbskih dram o tem predmetu. Pisan je zelo žiov, zanimivo in vsebuje izredne lirične partije. Stanoje Glavač je slabši, toda še vedno nadpovprečen za svojo dobo. Kot dramatik torej zaostaja Jakšić za lirikom, vendar pa nikjer ne skrije svoje prvenstvene nadarjenosti, kar ga močno dviga nad sodobnike.

Kot pripovednik je Jakšić ustvaril nekaj umotvorov, ki še danes blestijo s svojo prikupnostjo. Napisal je kakšnih 40 večjih in manjših pripovedk, ki so bistveno povestice v prozi. Jakšić, ki je bil predvsem pesnik, ni gledal sveta takšnega, kakor je bil, ampak kakor se je videl njegovi domišljiji. Kakor večina romantikov, je prikazoval srednji vek s ponosnimi vitezi in bledimi lepoticami. Velike zasluge pa si je stekel s tem, da je kmeta, človeka zemlje, stavil nad civiliziranca.

V nekem pogledu se lahko reče, da je igral Jakšić v srbski poeziji isto vlogo kakor Heine pri Nemcih, vsaj po vplivu, ki ga je imel na mladino. V svojih političnih idejah je bil svobodoljuben, zato se je z uspehom lotil celo politične satire in socialne povesti. Imel je za to dovolj vzroka, saj je občutil na lastnem hrbtu dovolj težko breme družabne krivice. V svojih satirah je napadal birokratsko togost, zatiranje svobode misli in vesti, preganjanje ponižanih ljudi, ki sami niso bili dovolj močni in odporni.

Najboljše pripovedke iz njegovega peresa pa so tiste, ki obravnavajo banatsko vas in se odigravajo v viharni dobi l. 1848. Skoro vse te imajo izrazito socialno tendenco.

Glavni vrlini Gjura Jakšića sta lirizem in živopisnost. Njegova poezija je polna topline, neposredna, bujna in globoka. Če ugotovimo to deistvo, tudi lahko razumemo, zakaj se je navdušil ob Rembrandtu, ki ga je prevzel s svojo silo in patetiko kontrastov luči in sence. Te kantraste, ki jih ni mogel s pridom uveljaviti na platnu, je Jakšić prinesel v poezijo, in to s polnim uspehom.

V Jakšićevem pesniškem delu je nekaj pesmi, ki spadajo v cvetnik najboljšega pesništva. Pesmi kot so n. pr. Na liparu, Pomoč, Na straži, Siroče so ga pomaknile v ospredje srbske poezije, kjer kraljuje z romantikom Brankom Radičevićem visoko nad ostalo plejado srbskih romantičnih stihotvorcev.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Švicarski turnir v Bernu je končan. Svojih 6 nagrad so mednarodni mojstri pobrali, 10 švicarskih mojstrov se je zvrstilo lepo skromno za njimi. Torej vse v najlepšem redu? Nobenega presenečenja?

No, kar tako, čisto po etiketi, v Bernu ni šlo. Turnir nam kaže marsikaj. Celo prva nagrada, ki jo je odnesel svetovni mojster dr. Aljehin, ima svojo majhno burno zgodovino. Prav nič sigurna ni bila onemu, ki jo je po vseh pravilih moral dobiti.

Aljehin je dobro začel. Kakor v San Remu, kakor na Eledu. Toda mali Flohr je tudi dobro začel. Pa holandski prvak dr. Euwe tudi. Indijec Sultan-Kahn je igral brez respekta. Aljehin je zato malo nervozno gledal nazaj v vrsto konkurentov.

Nazadnje so mu zares živci ušli. Bogoljubov, nezanesljivi, nekoliko površni Bogoljubov, ga je pretrdo prijel. Saj je moral nekaj pomembnega dovršiti, da se rehabilitira. Pa je podrl na videz nepremagljivega svetovnega prvaka.

Konec bernskega turnirja je tako postal zelo razburljiv. Naposled pa je Aljehin vendarle z 12 in pol točke dosegel prvo mesto. Flohr in dr. Euwe sta si z 11 in pol točke razdelila drugo in tretjo nagrado. Na četrtem mestu sameva Sutan-Khan. Dosegel je 11 točk. Bogoljubov in dr. Bernstein pa delita peto in šesto nagrado z 10 točkami.

Nedvomno je Flohr velemojster prvega reda, čeprav je še zelo mlad. Aljehin zadnje čase nekoliko popušča. Bogoljubov se menda ne napenja preveč. Pač pa je dr Bernstein očividno storil vse, da zares »vstane od mrtvih«.

Ta dejstva dajejo bernskemu turnirju poseben pomen. Najvažnejši njegov rezultat je pač ta, da je vzel Aljehinu nezmotljivost. Turnirji, ki se jih udeležuje, so zopet postali zanimivi. To je važno. Bernski turnir je končan, vivant sequentes.

— — —

Iz turnirja v Sliaču prinašam zanimivo partijo podjetnega velemojstra Spielmanna.

Beli: B. Spielmann. **Črni:** A. Pokorny.

1. d2—d4 Sg8—f6

Hipermoderna gesta!

2. c2—c4 e7—e6
3. Sg1—f3 d7—d5

Stare solidne metode!

4. Lb1—c3 c7—c6

Priljubljena slovanska obramba.

5. e2—c3 Sb8—d7
6. Lf3—e5 — — —

Spielmann se hoče izogniti meranski obrambi, ki črnemu daje dobro igro. Prav tako je proti meni v San Remu igral Rubinstein.

6. — — — Sd7×e5
7. d4×e5 Sf6—d7
8. f2—f4 Lf8—b4

Ta poteza nima pravega smisla, če črni ne igra na osvojitev kmeta.

9. Lc1—d2! f7—f5

Črni zares lahko dobi kmeta 9. — — — d5×c4; 10. Lf1×c4, Sd7×e5; 11. f4×e5, Dd8—h4+; 12. g2—g3. Dh4×c4. Toda beli ponuja rad kmetiča. Igral bi namreč 10. Sc3—e4! namestu 10. Lf1×c4 in dobil izvrstno pozicijo.

10. a2—a3 Lb4—c5

Grozi d5—d4.

11. b2—b4 d5—d4!

Vendarle!

12. Sc3—a2 d4×e3
13. Ld2—c1 Le5—e7
14. Lc1×c3 c6—c5

Preprečuje c4—c5.

15. Lf1—e2 Dd8—c7
16. 0—0 b7—b6
17. Sa2—c3 a7—a6
18. b4—b5 a6—a5
19. g2—g4 — — —

Spielmann s svojo protimeransko varianto ni dosegel preveč. Zato začenja drzen napad na kraljevem krilu.

19. — — — g7—g6
20. g4×f5 g6×f5
21. Le2—h5+ Ke8—f8

Črni ne sme spustiti belega lovca na f7.

22. Kg1—h1 Lc8—b7+
23. Lh5—f3 Ta8—d8?

Važnejša za črno trdnjavo je bila g-linija. Samo za trenutek je črni ki je dobro igral dosedaj, popustil. Pa ga že pograbi energični nasprotnik.

24. Dd1—e2 Kf8—f7
25. Sc3—d5! — — —

Začetek pravega napada.

25. — — — e6×d5
26. c4×d5 Sd7×e5?

Spielmann meni, da je Sd7—f8—g6 bilo bolje.

27. f4×e5 Td8×d5
28. De2—c4! — — —

Zelo močna poteza!

28. — — — Kf7—e6
29. Ta1—d1 Th8—d8
30. Td1—d2 Td8—d7
31. Tf1—d1 Dc7—d8
32. Le3—f4 Le7—f8
33. a3—a4 Lf8—e7

Črni je tako strahotno zvezan, da se ne more ganiti. Mirno gre tedaj beli kralj na sprehod. Na drugem krilu se mu zdi varnejše.

34. Kh1—g1 Lb7—a8
35. Lf3—g2 La8—b7
36. Td2—d3 — — —

Beli odpira na d1 svojemu kralju vrata.

36. — — — Le7—f8
37. Td1—d2 Dd8—h4
38. Kg1—f1 Dh4—d8
39. Kf1—e2 Lb7—a8
40. Ke2—d1 La8—b7
41. Kd1—c2 Lb7—a8
42. Td3—h3 — — —

Začetek konca.

42. — — — La8—b7
43. Th3—h5 Dd8—e8
44. Th6×h7 De8—d8
45. Th7—h8 Dd8—e7
46. Lf4—h6 Lf8—g7
47. Th8—h7 črni se vda.

Kako pravi Schiller? Premisli si dobro, preden se vežeš za vedno!

Rdeča megla

je izredno napet fantastičen roman. Čitajte ga, ne bo Vam žal. — Naročite ga pri upravi »Jutra« za Din 20.—, vezan Din 30.—.

Lajovic Anton:

Državni zavesti nasproti

Poleg dnevnih političnih skrbi naših državnikov in politikov menda ni vprašanja, ki bi v tako znatni meri zaposlovalo nje in našo politično javnost kakor vprašanje jugoslovenstva. Psihološko pogledano, bi se potrebi, ki jo čutijo naši državniki, govoreč o jugoslovenstvu in jugoslovenski ideji, reklo: potreba po državni zavesti. V zvezi z jugoslovensko idejo govorijo naši politiki tudi o »narodnem edinstvu«. Tu beseda narod ni mišljena v takem smislu, kot jo na primer zase večinoma rabimo mi Slovenci, temveč v smislu kot se beseda rabi v zapadni Evropi, kjer pomenja državno prebivalstvo. V naših prilikah pa ob vporabi besed »jugoslovenstvo« in »narodno edinstvo« nastajajo za našega človeka bodisi idejno, bodisi praktično razne težkoče. Nastanejo nejasnosti o tem, kako je področje narodne zavesti — tu vzamem besedo narod v tem smislu, kot jo rabimo mi Slovenci za duhovno - kulturno - socialno edinico — in kako je temu nasproti področje državne zavesti? Je-li se ti dve zavesti krijeta, ali pa sta si v nekih pogledih različni?

Ker je narod tako rekoč prirodna socialna skupina, se zdi, da je »narodno zavest« lažje mogoče določiti kot pa »državno zavest«. Če govorimo o narodni zavesti, se kot prva faktorja pokažeta: skupni rod in skupni jezik. Da rojaki istega naroda izvirajo iz iste krvi in da so istega rodu, je sicer misteriozna in davno ne več resnici odgovarjajoča misel, če pomislimo, koliko tuje-rodnih primešanj je doživel tekom stoletij naš, ali pa tudi katerikoli drugi narod. Ali to spoznanje ne zavira, da bi ideja o isti krvi, o isti rasi in o istem rodu ne imela izredne sugestivne moči. In baš ideja o istosti rase in rodu je tista, ki se zdi, da na najbolj enostaven način razloži skupnost jezika.

Dasi je torej za narodno zavest ideja krvnega bratstva močen in obenem najprvotnejši faktor, je za poglobljeno narodno zavest še važnejše, da se zavedaš, da imaš s svojimi sorojaki velik zaklad skupnih duhovnih vrednot, nanašajočih se prav na življenje tvoje in tvojih sorojakov, vrednot, ki so tebi in njim toliko važne in dragocene, da se ti zdi, da bi najvažnejši del tvoje in tvojih sorojakov osebnosti uničil, kdor bi hotel v tebi ali v njih zatreti ali uničiti te vrednote. Te vrednote se kažejo v vsem načinu, kako svoje življenje živi ta narod, kako občuti religiozno, moralno in pravno, kake ima šege in navade in kako se njegovo mišljenje izraža v njegovem jeziku.

Kadar zavest o važnosti teh vrednot doseže tako stopnjo občutljivosti, da se čutiš osebno prizadetega, če kdo ruši te vrednote, čeprav samo na tvojem sorojaku, in da imaš voljo se taki kršitvi upreti, kot da se je tebi zgodila, tačas je mogoče reči, da je tvoja narodna zavest živa narodna zavest.

Če sem tako približno orisal vsebino »narodne zavesti«, pa nastane vprašanje, kje so viri »državne zavesti«. Zdi se mi, da vsebina državne zavesti ni ista pri vsaki državni obliki, ni ista pri absolutističnih državah, ki jih tvorijo narodi z izrazito napadalnim značajem, ni ista pri demokratičnih državah z narodi konservativnega značaja.

Če vzamem vojaški narod, ki zavojuje tujo zemljo, je psihološki odnos gospodujoče grupe do nove pridobitve v bistvu odnos lastnika do svoje zemlje, tu na novo zavojevane. Prebivalstvo, ki živi na tej zemlji, pripade zavojevalcu kot nekaka pritiklina, ne da bi ono tvorilo jedro njegovega zanimanja. Taka zavojevanja in s tako psihologij so še danes na dnevnem redu, če pomislimo na kolonialno posest evropskih držav. Kdor zavzame kolonijo, zavzame predvsem zemljo, a prebivalstvo mu pripade samo po sebi, podobno kakor če bi kdo kupil Bleisko jezero, ko mu z jezerom pripade obenem tudi vse, kar je živega v njem.

Če pa vzamemo nastoj nove države na ta način, kot je nastala naša država: ne vsled tujega zavojevanja, marveč vsled svobodnega pristanka, so v njej, kot izrazito demokratični tvorbi, jedra zanimanja ljudje, ki so se po svobodnem pristanku združili v novo državno skupnost, tako da zemlja kot nekaka pritiklina — ravno nasprotno prejšnjemu slučaju — pripade novi državi kot last združivših se ljudi.

Razlika, s katero se je stvorila nova država, ali na zavojevalni, absolutistični način, ali pa na demokratični, ima za posledico tudi razliko filozofskega naziranja na državo. Tekom zgodovine so se absolutistične države rade obdajale z misterijoznim sijajem božjega poslanstva. Absolutni vladarji so se kaj često proglašali za sinove božje in komaj je sto let, ko je nemški filozof Hegel še proglašal državo za božanstvo.

Tudi za našega človeka je država do zadnjega časa imela sijaj mistične vsemogočnosti. Ona je bila po njegovem mišljenju sposobna ustvariti prave čudeže in spremljati tek vesoljstva. In še dandanes mnogi naši gospodarstveniki pričakujejo od nje rešitev ne samo gospodarske, ampak sploh vsake krize. Marsikomu naših ljudi, živečih v prejšnji miselnosti, se zdi, če ti gre kaj narobe, najbolje, da stopiš kar do države in ona ti pomore, kakor čudežni zdravnik, ki ima zdravilo za vse.

Francoski sociologi so že koncem prejšnjega stoletja oznanjali, da je mrtva država, kakršna se je tik pred svojim propadom tako oblastno razmahnila v absolutističnih cesarstvih, zrušenih v svetovni vojni. Ta država je prepustila mesto novi državi, nič več ne obdani z mističnim sijajem božanstvenosti, novi državi, ki se je pokazala, sledeč pohodu demokracije, le kot enostavna organizacija. Organizacija seveda, katera je v svoji obliki in svojih kompetencah morala jemati ozir na svoje sosede in na mnogostoletni razvoj evropske države. Ker je v Evropi vobče zelo malo več mogoče računati s tem, da bi kak narod zavojeval zemljo kake tuje države, čeprav tudi to ni izključeno, je današnja država v Evropi v pretežni meri le *defenzivna* organizacija.

Mislim, da je to treba poudariti predvsem o naši državi. V kolikor pa je vsaka država do neke gotove mere tudi obrambena organizacija, je baš v tem obrambnem cilju globoko moralno jedro vsake državne ideje. Če iz tega vidika pogledam našo državo in zgodovino njenega nastanka, ko so se Slovenci Hrvati in Srbi s svobodnim pristankom združili v obrambno organizacijo, v svojo narodno državo, nastane važno vprašanje, katere dobrine so se imele obraniti vsled te združitve, obraniti pred vsakim sovražnim napadom?

So li mar to bile gospodarske dobrine posameznika, bodisi da je Slovenec ali Srb ali Hrvat?

Gotovo je tudi gospodarsko stanje posameznika imelo biti zaščiteno, zaščiteno bolj kot v kaki tuji državi. Toda samo materielno gospodarsko stanje posameznega Slovenca, Hrvata ali Srba je moglo biti zaščiteno tudi v vsaki tuji državi do neke mere. Vsaj do tolike mere, da je tak človek materielno živel, boljše ali slabše; zakaj tudi tuja država je imela interes na tem, da ta človek ne živi preslabo, ker so od sorazmernega njegovega blagostanja sorazmerno bili odvisni tudi materielni dohodki vladajočega naroda.

Ni bila torej osebna materielna dobrobit posameznika tista, ki je gnala Slovence, Hrvate in Srbe v skupno obrambno zvezo v skupni državi, marveč so bili predvsem skupnostni, duhovni interesi, narodni kulturni interesi, ki so vedli Slovence, Hrvate in Srbe v veliko državno skupnost, ob pravilnem pričakovanju, da v taki državni skupnosti duhovna kultura Slovencev, Hrvatov in Srbov ne le da ne bo v nevarnosti, da bi bila zatrta s prisilnimi sredstvi, kakršen zator je zlasti Slovencem pretil za slučaj zmage Nemcev, temveč da bo v svobodi skupne narodne države imela možnost najširšega razmaha. Ta skupni cilj ob ustvarjanju naše države daje vsemu naporu, ki je bil od ustvaritve države dalje storjen namenu, da bi se končno našla primerna oblika državnega sožitja, globok moralničen smisel in daje naši državi za nas vsakega značaj življenjsko važne moralne vrednote.

Vse to v obzir vzeto, kakšen naj je, točno določeno, potem predmet naše državne zavesti in kakšna njena vsebina?

*

Če primerjamo predmet in vsebino narodne zavesti, kakor sem jih zgoraj poizkusil orisati, se zdi, da ideja o skupnosti rase, o skupnem rodu in skupnem jeziku tudi za našo državno zavest ni brez pomena. Vsaj naš pokret za uedinjenjem, ki se je bil razmahnil zadnje leto pred prevratom, je kot glavno idejo nosil na svojem ščitu idejo, da smo si bratje po krvi, rodu in jeziku.

Če se vzame trenje med Hrvati, Srbi in Slovenci, kojemu je podlaga trditev o naši neenakosti, ali naj je bila predprevratna ideja — vodilja o naši bratski istosti le gola laž in prevara?

Mislim, da ne! Če vzamemo namreč jezik v ozir samo kot občilo, kot tehnično sredstvo vsakdanjega sporazumevanja, ni nobenega dvoma, da je to občilo v vsej naši državi eno in isto. Naš kmet, postavljen v Šumadijo, se bo v najkrajšem času popolnoma sporazumel z ondotnim seljakom in obratno. Težkoče, nastajajoče za sporazumevanje ob prvem srečanju, ne bodo večje, kot če naš človek, recimo doma iz Ribnice, pride v poset k panonskemu Slovencu v Prekmurje. Zapreke za sporazumevanje na prvi mah bi bile torej le dialektalnega pomena.

Zdi se mi, da je misel o istem rodu, o skupni rasi in skupni krvi le nekak logičen sklep, ki lahko razloži skupnost jezika. Skupnost jezika nas Slovencev, Srbov in Hrvatov, vzetega kot občilo, je namreč tako velika, da je jezik slovenski in srbohrvatski možno smatrati kot en jezik, razdeljen med seboj le po znatni množini dialektov, katerih nekateri so si med seboj dovolj različni, dočim je sorodnost tudi med oddaljenimi lahko zelo velika (primerjaj makedonsko narečje s katerim izmed slovenskih, ki bi mu bilo najbližje). Ta logičen sklep je šel potem tako: ko je jezik Srbov, Hrvatov in Slovencev — zmerom vzet seve samo kot občilo — gotovo eden in isti, to ni drugače mogoče, kot da so vsi trije Slovenci, Srbi in Hrvati istega rodu in iste krvi, ker bi drugače ne mogli priti do tega, da govorimo, dasi krajevno oddaljeni in stoletja politično ločeni, vendar le eden in isti jezik.

Ne dvomim, da je za našo državno zavest baš ideja o skupnem rodu Slovencev, Hrvatov in Srbov, baš ideja o njihovem bratstvu, prevažen faktor še danes, tako, kakor je bila ona odločujoči motor za naše zedinjenje v skupno državo.

Poleg tega mističnega in zato eminentno čustvenega temelja naše državne zavesti prihaja posebno za nas Slovence kot izrazito razumski temelj v poštev še spoznanje, da je edinole v tej naši državni zvezi s Srbi in Hrvati nam Slovencem zagotovljena najvišja mera svobode za naš materielni in duhovni razmah. Zakaj, kažeta se nam samo dve možnosti: ali da smo Slovenci v državni skupnosti s kakim drugim narodom, ali pa, da bi bili zase država. Ni videti nobene druge državne skupnosti, ki bi nam dala garancije za duhovno in gospodarsko svobodo. Treba se je ozreti le na naše tujerodne sosede Italijane, Nemce in Madžare, da je vsakomur jasna nemožnost teh zvez. Konstituiranje samostojne države pa v Evropi ni odvisno od volje naroda, ki bi hotel sam imeti svojo državo, temveč je povsem odvisno od volje evropskih držav in zlasti sosednih držav. Na Sloveniji kot samostojni državi ne bi imel v Evropi nikdo interesa, pač pa imajo naši najbližji sosedje Italijani, Nemci in Madžari interes, da bi pogoltnili čim preje vsak svoj del. Pri tem pustim ob strani misel, kako bi se tako samostojna slovenska državica, tudi če bi bila tolerirana, mogla uspešno braniti kulturnemu in gospodarskemu pritisku in zlasti gospodarskemu zasužnjevanju od strani sosednih velikih in politično rutiniranih držav.

Vsi ti faktorji, čustveni in umstveni, ki so nas ob prevratu po naši svobodni odločitvi privedli v jugoslovensko skupnost, veljajo v enaki meri še danes in bodo veljali tudi v bodočnosti. Nalagajo nam zato dolžnost, da ž njimi v skladu uredimo vse svoje čustveno in umstveno življenje.

*

Ko sem zgoraj govoril o vsebini narodne zavesti in jo skušal v nadaljnjem razložiti s tem, da ima vsak rojak gotov zaklad duhovnih vrednot skupen s svojimi sorojaki nastane tu vprašanje je-li je kaj podobnega najti za našo državno zavest? Zdi se mi možno, da bi bila važna vsebina državne zavesti za vsakega Slovenca, Hrvata in Srba, če bi mi vsi trije imeli za seboj že recimo sto let skupnega državnega življenja, ker bi nas bilo baš tako dolgo državno sožitje zbližalo vsled skupnosti borb, porazov in zmag, nanašajočih se na naše skupno življenje.

Ko pa je naše državno sožitje še čisto kratko, ni misliti na zapolnitev državne zavesti na ta način. Pač pa stoji pred nami obraten faktor, ki v politični praksi povzroča našo razcepljenost in s tem naša znatna trenja.

Mi Slovenci, kakor tudi Hrvati in Srbi, smo do svoje državne zedinitve živeli dolga stoletja ločeni drug od drugega v čisto svojevrstnih in med seboj različnih političnih prilikah. Duhovno-kulturni vplivi so v teh dolgih dobah za vsakega izmed nas bili povsem različni. In tako se je z nujnostjo zgodilo, da so se Slovenci, kakor Hrvatje, kakor tudi Srbi izoblikovali v duhovno-kulturne osebnosti, deloma zelo različne med seboj. To se pravi, zaklad duhovnih vrednot, ki si ga je tekom stoletij nabrala vsaka izmed teh treh duhovno-kulturnih socialnih edinic, je bil različen. Ker pa duhovna kultura kakega naroda ni možna drugače kot z dolgoletnimi duhovnimi napori mnogih rojakov naroda, ki vsak po svoje doprinašajo v skupni fond narodnih duhovnih vrednot in ker kultura sodobnikov kakega naroda v največjem obsegu izhaja baš iz kulturne tradicije, baš iz vrednot, ki so jih ustvarili predniki, je razumljivo, da je potem mišljenje sodobnega Slovenca v mnogih pogledih zelo različno od mišljenja recimo sodobnega Srbijanca, ko ne eden ne drugi ne moreta ničesar, kar se nanaša na njuno narodno žitje, misliti, ne da bi imela istočasno, čeprav mogoče samo podzavestno, pred očmi duhovno preteklost svojega ožjega naroda.

In tu sedaj, prav tu, vidim razlog, zakaj se smatra na primer, da je slovenščina različna od srbohrvaščine. Če pogledam jezik kot nekaj več kot golo vsakdanje občilo, če ga pogledam v njegovi celoti kot nositelja duhovnih vrednot in obenem kot njihovega oblikovanca, moram opaziti, da naš jezik, tako pogledan, ni isti s srbskim ali hrvatskim. Naj bo to vesela ali nevesela ugotovitev, toda realna istina je, da so se Hrvati, Slovenci in Srbi tekom stoletij izoblikovali v svojstvene duhovno-kulturne osebnosti, in to istino je treba jemati v račun in ravnati žnjo z respektom.

Ta razlikost duhovno-kulturnih edinic slovenstva, hrvatstva in srbstva se zdi, da ni koristna oni notranji sovisnosti, katera je naši državi za okrepitev njene sile tako potrebna.

Če so tu zavire za državno čustvovanje, je treba najti one strani našega državnega življenja, ki so nesporno sposobne biti nadaljnja vsebina naše državne zavesti, poleg že zgoraj razmotrivanih idej istorodnosti in skupnosti rase ter jezika kot občila in poleg spoznanja, da nam je vsem samo v skupni narodni državi zagotovljen duhovni in materielni napredek.

Že sem omenil filozofsko naziranje na državo. Zdi se mi gotovo, da bi bilo slabo priključiti se onemu filozofskemu nazoru, ki nasprotuje demokratično ustvarjeni in organizirani državi, kakršna je naša, namreč naziranju, da bi po Heglovo gledali državo kot neko abstraktno, samo zase obstoječe, nadnaravno, božanstveno bitje. Gledati nam jo je treba kot človeško organizacijo, z vsemi človeškimi vrlinami in hibami, brez vsakih mističnih in čudežnih primesi. Enako bi bilo pogrešno, če bi to, kar mi Slovenci imenujemo narod, promatrali abstraktno in po analogiji Heglove predstave o državi, kot abstraktno, izven časa obstoječo in dejstvujočo duhovno bitnost. Zopet je ta narod treba vzeti kot skupino zgolj ljudi, mislečo in dejstvujočo z vsemi človeškimi vrlinami in hibami.

V obeh slučajih naj posebno poudarim, da moramo v obzir jemati dejstvovanje države kot človeške organizacije in naroda kot človeške skupnosti zlasti tudi v njunih hibah; saj so hibe bistvene za vsako človeško gibanje in brez njih bi v mnogočem niti ne bilo napredka. Omenil sem, da je naša država globoko v svojem jedru defenzivna organizacija. Pokazal sem, da je smoter te organizacije biti v obrambo svobodnemu razvitku ne samo materielnega življenja, temveč še bolj svobodnemu razmahu duhovne kulture.

Toda čegave kulture, se vpraša? More li iti zato, da se temu ali onemu posamezniku omogoči njegovo duhovno delo? Taka možnost bi bila dana tudi v vsaki tuji državi. V našem slučaju očividno ne more iti samo za to. Moja misel je, da ne moremo govoriti o narodni kulturi, če vidimo v kakem narodu samo posameznika duhovno lepo izoblikovanega. O narodni kulturi je mogoče govoriti le, če jemljem v obzir duhovne napore cele narodne skupine, vzete v celoti. Duhovni kulturi sem v obrambo le ta čas, če ščitim svobodo duhovno-kulturnega napora ne enega posameznika, temveč cele duhovno-kulturne socialne edinice vzete v celoti. Zakaj kulture nobenega naroda ni stvoril ta ali oni posameznik, temveč vedno samo njih velika skupina v soustvarjanju, četudi to soustvarjanje ni izvedeno kot namerava plan.

Ko pa je naša država po svojem postanku in po svojem bistvu defenzivna organizacija, je ta njen defenzivni smoter smatrati za moraličen smoter največje socialne vrednosti.

In ko sem zadnjič poudarjal, da je naši inteligenci potrebna politizacija, sem mislil baš na to, da je dolžnost vsakega našega inteligenta, da se pozitivno in resno udeleži državnega življenja, da tako vrši eminentno narodno-moralno delo. Če je danes geslo, da se je treba boriti proti liberalno-individualističnim nazorom in sodobnega človeka vzgojiti v socialno mislečega in čutečega, je baš tu dana naloga naši inteligenci za poglobitev moraličnega čustvovanja za celoto.

*

Našega državnega življenja se pri nas udeležujejo največ le politične stranke. Pravi sodelavci so pri njem le politični voditelji, če se ne oziram na delo državnega aparata, ki je v glavnem le mehanično in ne samo tvorno. Kolikor je ostale, ne vodeče, inteligence v političnih strankah, se ta le prečesto zadovoljuje s tem, biti gola sledbenica in pokorna parolam, ki jih izda voditelj. Zdi se mi, da je to prav slaba duhovna pomoč za voditelja, dasiravno je zvezana na obeh straneh s komoditeto. Strankarskemu inteligentu, ki je goli sledbenik, ni treba prevzemati nobene skrbi in odgovornosti, a voditelju samemu za njegova politična dejanja tudi ne preti nobena kontrola. Izmed ostalih je pri nas znatna plast inteligence, ki se ne zanima za državno življenje in ki stoji izven strank.

Kar se pa tiče naših političnih strank, poznamo iz svoje zgodovine le preveč primerov, da stranka simpatično spremlja državno življenje vedno le takrat, kadar je sama na vladi. Saj imajo ali pa vsaj pričakujejo strankarji le koristi od tega, da je stranka na krmilu in jim je malo mar odgovornosti in posledic njihovega vladanja.

V čudno nasprotje pa se često prevrnejo čustva politične stranke v trenutku, ko jo ali prilike ali pa lastna volja privedejo do tega, da vstopi iz vlade in krene v opozicijo. Tu nastane v strankarjih ne samo antagonizem proti vladajočemu režimu in zametavanju vsega, kar dela nasprotna stranka, ki je slučajno na krmilu, marveč se tako opozicijonalno nasprotovanje v preprostem človeku zaostri v taki meri, da identificira državo z režimom in se mu začno porajati čustva, naravnost sovražna državi.

In vendar tudi opozicijonalnemu strankarju ne pride na misel, da bi oporekal državi na primer pravico in upravičenost pobirati davke. Ali pa naj bo naše državno življenje, če naj bo stvarno čim boljše, navezano edino le na našo materijalno podporo? Ni li za nas in za državo neprimerno bolj važno, da ima država in njeno življenje v nas neprimerno bolj trdno *moralno* oporo? Ni li v interesu naše kulture, da naša moralna pomoč državnemu življenju postaja čim dalje trdnejša in uspešnejša? To pa nikakor ne gre po dosedanjem načinu, ko pozitivno državnemu življenju prispeva le ta ali oni politični voditelj. Treba je, da se iz svoje pasivnosti zgane dosedanji partizanski sledbenik. Še bolj pa je potreba, da se iz svojega desinteresementa zgane ona naša inteligenca, ki sedaj stoji ob strani izven strankarskega življenja. S tem nečem reči, naj se spremeni v strankarja inteligent, ki mu to ni po duši. Toda treba je, da začne obračati vso pozornost na državno življenje in da po svojih duhovnih močeh skuša pomagati k zboljšanju.

Postulat razvitka tako našega duhovno-kulturnega, kot tudi državnega življenja, je da raste moralni nivo našega javnega življenja brez ozira na to, kakšna stranka ali kakšen režim je na krmilu. To pa ni mogoče drugače, kakor da vse naše duhovne sile neprestano in vsak dan skrbijo za to, da ta nivo ne pada in da zato sodelujeo v našem javnem državnem življenju s pozitivnim naporom, z resnostjo in z neomahljivo potrpežljivostjo in vztrajnostjo tudi tačas, kadar vodi državno usodo stranka ali režim, ki temu ali onemu nista simpatična. Zakaj tudi vsakemu novemu režimu pride prav poprej storjeno pozitivno in moralno javno delo, ki je itak neminovna zahteva vsak dan na novo porajajočih se potreb narodnega življenja.

*

Ko sem omenil, da je naša država organizacija ki naj je v obrambo in zaščito duhovnega življenja našega naroda — besedo narod jemljem v gori omenjenem ožjem smislu — torej tudi hrvatskega in srbskega, pa seveda ne smem vzeti naroda kot neko abstraktno, zase obstoječo bitnost, temveč kot skupino ljudi. Moralični doprinos posameznika k intenzivnemu državnemu življenju se mora torej tikati, jednako svrhi države, tudi duhovnih kultur Srbov, Hrvatov in Slovencev. In ko te kulture niso v zraku, temveč vezane na te ljudi z vrlinami in hibami, je zame jasno, da je prava državna zavest, odnašajoča se na našo državo, danes recimo za Srba prav tako nepopolna kot za Slovenca ali za Hrvata. Zakaj vsak izmed njih stoji dvema duhovnima kulturama nasproti, ki sta mu često še skoro popolni neznanki. Te težkoče ni mogoče premostiti drugače kakor da vsak naš inteligent skuša s svojim javnim delom predvsem, pa tudi v zasebnem življenju pospeševati *simpatično* gledanje na oba naša soseda in njuno duhovno življenje.

Tu se za nas Slovence odpira problem čisto internacijonalnega značaja, v kolikor jemljem v obzir, da so Hrvati in Srbi v duhovno-kulturnem pogledu docela izoblikovane osebnosti, različne od nas in med seboj. To simpatično zadržanje mora postati konstanta in sicer vedno trdnejša in vedno bolj rastoča in kar zagrizeno vztrajna konstanta našega javnega življenja, ki mora ostati povsem neodvisna od trenotnih strankarskih konstelacij.

Naravno pa je seveda, da zahteva državna ideja, idejo skupnega sožitja pod isto streho, da se tudi oba naša soseda nam nasproti postavita na isto stališče popolnega respektiranja naših posebnosti, tudi naših hib in vrlin. Ne smelo bi se zgoditi, da bi n. pr. hoteli Hrvati svoje politično stanje urediti po svoje, ne da bi se pri tem ozirali na to, kake reperkusije bi utegnila imeti njihova ureditev na življenje Slovencev. Enako bi tudi mi ne smeli politično agitirati, ne da bi vestno jemali v obzir, kakšen odmev utegne imeti naša akcija med Hrvati in Srbi, ne da bi vestno pazili, da se nedotaknemo s tem nobenega izmed njunih upravičenih interesov, ali pa interesov skupnega sožitja.

Na drug način rečeno: Sožitje v skupni državi, dogovorjeno s svobodnim pristankom in sankcijonirano po toku svetovnih dogodkov, nalaga vsakemu izmed nas treh, da se odrečemo vsaki aspiraciji, ki bi mogla otežkočati ali onemogočati skupno žitje v državi, da pa istočasno branimo drug drugemu vitalne interese.

Naša državna zavest bo tedaj živa če se nam bo zdelo samo ob sebi neumno kot dogma našega ravnanja, da se, sledeč simpatičnemu naziranju na celotnost duhovnega življenja Srbov in Hrvatov, naših bratov po krvi, rodu in jeziku, predamo z vso intenzivnostjo *pozitivnemu* zanimanju in delu za naše javno državno življenje kot eni izmed najvažnejših in za celo življenje veljajočih *moraličnih* dolžnosti naših.

Čudno, čudno!

— Pa spet ste na konju, ko ste vendar bili nedavno operirani!

— Kaj še operiran! Zdravnik mi je priporočil Posterisan mazilo in začepke, ki sem jih rabil vsako jutro in zvečer in konec je bilo bolečin in neprijetne srbečice ter sem tako spet popolnoma zdrav.

Tuba Posterisan mazila stane 31 Din, škatlica začepkov pa 39 Din in se dobe v vsaki lekarni.

Odobreno od min. soc. politike in nar. zdravja S. br. 936 od 10. maja 1932.

Iz življenja in sveta

Naš sosed v vsemirju

Obraz Meseca poznamo deloma zelo natančno, a samo deloma, kajti 41 odst. njegove površine nam ostaja nevidnih. Mesec se vrti namreč tako, da nam kaže vedno isto stran svoje površine in le zaradi nekih nihljajev vidimo tudi delček nasprotne strani, ki nam bo pa v ostalem popolnoma nevidna in neznana, dokler se človeški tehniki morda ne posreči izumiti vozila za polete v vesoljnost. Za sedaj se moramo zadovoljiti z vsakakor izdatnimi podatki, ki so jih o Mesecu dognali zvezdoslovci.

Nekoliko številk: Mesec je odaljen od Zemlje 345.000 do 404.000 km; njegov premer znaša 3500 km, torej okroglo tri enajstine zemeljskega premera. Njegova masa znaša končno okroglo 1 osemdesetinko zemeljske mase. Ozračja naš nebesni spremljevalec nima, ker je njegova privlačnost tako majhna, da bi ga ne mogel pri sebi zadržati. Tudi vode nima in s tem temeljnih pogojev za kakšno organsko življenje. Le v globinah največjih žrel bi lahko živeli morda kakšni nizki organizmi (alge itd.). Površina Meseca je torej strahotna puščava peska, lave itd., vanjo so zajedeni stotine kilometrov široki lijaki, ki jih obdaja do 7500 m visoko gorovje. Mesec ima okrog 600 gora s preko 2000 m. Že s prostim očesom spoznamo gorovja — namreč svetle lise na Mesecu, temne lise pomenijo nižave. Gorovja na Mesecu so večinoma čudne, okrogle tvorbe s premerom do 300 km. Nešteto je takšnih »žrel«, ki merijo 1 do 40 km v premeru. Prvotno so mislili, da so vulkanskega izvora, a zdaj prevladuje mnenje, da so nastali pod udarom padajočih meteorov. Celo na Zemlji, ki jo vendar zelo dobro ščiti ozračni plašč, imamo takšno, 1 km široko žrelo, ki so ga ustvarili meteori. To je Canon Diablo v Arizoni.

O razmerju med Mesecem in človekom ne ve niti moderna znanost veliko povedati. V nekem oziru igra Mesec v praksi veliko vlogo, namreč v oziru plime in oseke, ki nastajata pod privlačnostjo Meseca. Nastoj obeh pojavov se da natančno izračunati in je za plovbo seveda izredne važnosti. Kako vpliva Mesec na vreme, o tem smo še zelo malo poučeni in je veliko vprašanje ali povzročajo Lunine mene spremembe vremena. Znano je, da vpliva mesečina baje na »mesečnike«, bolnike, ki imajo navado, da v spanju vstajajo in opravljajo stvari, o katerih ničesar ne vedo, ko se prebudijo. Tudi druge bolezni so baje pod vplivom Meseca. — Zelo važen je Mesec kot činitelj našega časovnega štetja. Še danes delimo svoje leto v »mesece«, tedne itd. v glavnem na osnovi Luninih men.

Pred drugim vzletom v stratosfero

Prof. Piccard s svojo družino in svojim tokratnim spremljevalcem v stratosfero fizikom Cosynsom (levo)

Prof. Piccard, ki se pripravlja na drugi vzlet v stratosfero, je dospel s svojim avtomobilom in svojim spremstvom na letališče Dübendorf pri Curihu, kjer kani startati z asistentom Cosynsom. Novinarjem je pogumni profesor izjavil, da še ni točno določen dan njegovega vzleta, ki zavisi v prvi vrsti od lepega vremena.

Balon se bo dvignil v zračne višave vsekakor eno uro ali pol ure pred sončnim vzhodom in bo ostal v zraku do 18. zvečer. Piccard računa z možnostjo, da mu lahko zračne struje zanesejo balon v bližino Afrike, kjer bo primoran spustiti se na vroča peščena tla. V veliki višini, ki jo kani doseči, so namreč vetrovi zelo močni, mestoma znaša njih brzina do 200 km na uro.

Na tokratni polet bo vzel Piccard s seboj oddajni aparat za kratke valove. Z njim hoče v slučaju potrebe klicati na pomoč, zlasti v primeru, da bi njega in Cosynsa zaneslo daleč od ljudskih bivališč. Oddajni aparat je močan 50 watov in Cosynsovo klicno znamenje bo B 9. Prve vesti bo oddal Cosyns po valovnem traku, in sicer v višini 6000 m nad zemljo, kjer se kanita on in Piccard nekoliko ustaviti, če pojde vse po sreči. Način Cosynsovega oddajanja pa zavisi povsem od antene in njenega delovanja, glede katerega so mogoče samo domneve, ne pa kakšna sigurnost. Vsak Cosynsov klic bo preveden s posebnim ključem, zato bodo njegove klice razumele v prvi vrsti osebe, ki jih bosta učenjaka vnaprej posvetila v svoje šifrirano pismo.

Borba za ustavo španske republike

Katalonsko vprašanje, ki je prizadevalo tolikim vladam pod monarhijo velike skrbi, je odprto tudi pod republikansko vlado. Katalonija zahteva popolno nezavisnost, kar povzroča pri drugih španskih provincah razumljivo ogorčenje. Slika kaže veliko protestno zborovanje v Madridu proti katalonskim separatistom

Škof in plesalci

Škof v Bretonskem mestu Quimperu je zelo strog gospod. Novodobne zabave, zlasti novodobni plesi so mu trn v oči. A tudi v avtobusih, ki prevažajo mladino v »kraje pogubljenja« kakor pravi sam, vidi hudičevo orodje. Zato je izdal proti plesalcem, godbenikom in avtobusnim podjetjem pastirsko pismo, v katerem preti vsem prizadetim, da jim odtegne svetotajstva in jim naloži še druge cerkvene kazni.

A kakor so Bretonci pobožni, takšnega postopanje vendar ne morejo prenesti. Zato so bretonski odsek Mednarodne zveze poklicnih plesalcev, dalje lastniki plesišč in avtobusov ter muzikanti strogega škofa enostavno tožili.

O tej zadevi je te dni razpravljala prva inštanca v Quimperu. Zastopnik tožiteljev je skušal škofa potolči na njegovem lastnem polju s tem, da je z izjavami cerkvenih očetov in celo svetnikov dokazoval, da ne preti vernikom zaradi modernih plesov nobeno večno pogubljenje. Škofov branitelj pa se je skliceval spet na Francosko akademija, ki je na svojih sejah najodločneje obsodila moderne plese. Pozival je na poravnavo in na povratek k pobožnim plesom prejšnjih dni, valčkom, polkam in mazurkam, ki jih cerkvene oblasti priznavajo.

Sodnik se je čutil premalo kompetentnega, da bi odločil stvar, ki je zbudila v Bretonski največje razburjenje, odločil na licu mesta in je razpravo preložil.

Terpentinovo
Hubertus
milo
za žehto v avgustu

Obtoženi duhovnik na gledališkem odru

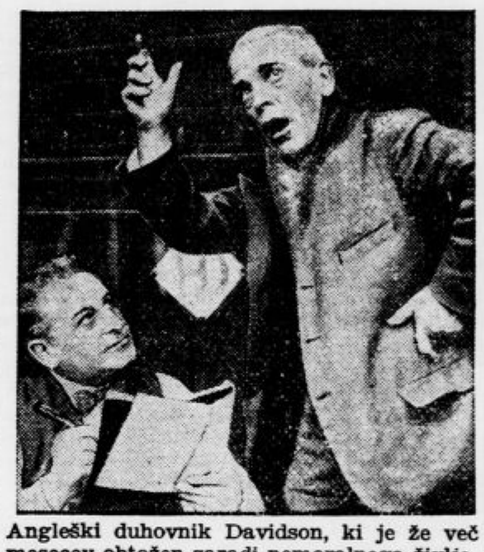

Angleški duhovnik Davidson, ki je že več mesecev obtožen zaradi nemoralnega življenja, nastopa zdaj v nekem londonskem varieteju z izgovorom, da si mora zaslužiti denar za poravnavo procesa. Predstave z njegovim nastopom so tako obiskane, da je morala policija povečati število redarjev

Princ rešil filmsko divo

Princ Aksel, nečak danskega kralja, je pred nekaj dnevi otel smrti švedsko filmsko igralko Margit Manstad. Filmska igralka je pri nekem snemanju na vodi v bližini Kodanja padla v morje in ker je bila oblečena v ohlapen plašč, ki jo je oviral v plavanju, bi bila gotovo utonila, da ji ni priskočil na pomoč knežji rešitelj.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečina kolknih živc v bolečinah v boku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna **»Franz Josefova« grenčica** izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo **»Franz Josefovo« vodo** tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Olympia 1932

Olimpiada, zveneče ime, ki se nam je ohranilo v vsej svoji veličini dva tisoč let in ki je po pravljičnih uspehih v stari Grčiji združilo v modernem veku narode in plemena stare Evrope in nove Amerike, oddaljene Azije in divje Afrike. Vsi jo priznavajo in vsi pošiljajo tjakaj svoje atlete in svoje zastave, da si izvojujejo zmage v najplemenitejši borbi in da pokažejo, da so sprejeli civilizacijo novega veka in hočejo biti vsaj navzoči na tej manifestaciji za sport in kulturo duha in telesa. Poročila o zmagah priobčuje naš list dnevno med brzojavnimi vestmi. Za one, ki niso informirani o pomenu olimpiad, pa priobčuje pravkar izišla številka tedenske revije »Življenje in svet« poučen članek

Pravkar izišla številka ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

BIOLOGIJA NOSEČNOSTI (Univ. prof. dr. Boris Zarnik — s slikami)
TRAGEDIJA POD MORJEM (s slikami)
SLIKAR MANET (s sliko)
SPOMENIK PEARYJU (s sliko)
PRVI GORSKI VODNIK HIPERNIK
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA
BEDAKOVA OSVETA (Iv. Podržaj)
O OBLAKIH IN PADAVINAH
SAMOSTAN (Mihajl Zoščenko — z ilustracijami N. Pirnata)
OB STOLETNICI ŽELEZNICE V EVROPI
OLYMPIA 1932 (s slikami)
MASARYKOVO SVARILO MLADINI
JAPONSKA V SLIKI IN BESEDI
ANEKDOTE
SELITEV PTIC IN MESEČINA
TRI MINUTE POTOVANJA (Sudan — s sliko)
ZNAMKE PRIPOVEDUJEJO (Najhitrejši abesinski dirkač — (s sliko)
ŠAH
MORALA JE SPET MODERNA
HUMOR (Adamson)

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. — Posamezne številke 2 Din po vseh trafikah

Preveč zdravnikov

Mednarodno zdravniško društvo je priredilo anketo o številu zdravnikov v posameznih državah sveta. Pokazalo se je, da je zdravniški poklic ne le zadostno zaseden, ampak celo prenapolnjen. In čudno: Mala Avstrija ima sorazmerno največ zdravnikov. V njej pride na 837 prebivalcev 1 zdravnik, dočim pride zdravnik v Angliji na 1069, v Švici na 1140, v Španiji na 1000, v Kanadi na 1066, v Nemčiji na 1237, v Ameriki na 1326, v Franciji na 1596 ,v Čehoslovaški na 1666, v Jugoslaviji pa na 3450 prebivalcev.

Mednarodno zdravniško društvo je mnenja, da je potrebno zdravniku za pravilno izvajanje prakse najmanj 1400 do 1500 oseb, in še to samo v krajih, kjer ni nobenega zavoda za brezplačno zdravljenje.

Diplomatski spor na nabrežju

Na peščini blizu Aleksandrije ležečega Stanley Baya sta se pred dnevi dejansko spopadla avstrijski poslanik v Egiptu dr. Versbach-Hadamar in egiptski rokavski plavač Hilmey beg. Avstrijski poslanik je navzlic visoki plimi šel v vodo in se hotel kopati, Hilmey beg, ki ga je postavila egiptska vlada v tem predelu za nadzornika kopališča, pa je zahteval od diplomata, da zapusti vodo. Ker pa ni hotel avstrijski poslanik navzlic opominom kopališkega nadzornika ubogati ukaza, ga je Hilmey beg nasilno potegnil iz vode. Poslanik ga je zaradi tega oklofutal. Zaradi tega pretepa je Hilmey beg aretiral diplomata in ga v avtomobilu odpeljal na policijsko stražnico. Menil je pač, da je napravil svojo dolžnost. Ampak se je urezal. Poslanik je zaradi dogodivščine protestiral pri egiptski vladi in Hilmey beg je bil zaradi svojega nastopa odpuščen iz službe.

Nesreča čolnarja Zajička

Dunajski čolnar Herman Zajiček, ki je hotel s svojim zložljivim čolnom preplavati Rokavski preliv, se je v Le Havreu ponesrečil. Neka ladja je zavozila v njegov čoln, ki se je potopil, dočim so mogli Zajička samega v zadnjem trenutku rešiti. Zajiček je predsednik kluba dunajskih čolnarjev in je doslej podvzel že več uspelih voženj s čolnom. Njegovo bivanje na francoskem morju je bilo v zvezi z namero, da obide s čolnom Anglijo vsenaokoli.

Letalska poroka

»Leteča strojepiska« miss Amy Johnson in svetovni rekorder na progi Anglija —Avstralija sta se konec prošlega tedna poročila v neki skromni cerkvici londonskega predmestja. Čeprav sta nevesta in ženin do zadnjega prikrivala svatbo, se je zbralo pred cerkvijo mnogo ljudi, ki so priredili mlademu paru, ko je stopil iz cerkve, prisrčne ovacije.

Poletne terjatve

Neka dunajska tvrdka, ki ima mnogo dolžnikov, je poslala nekaterim odjemalcem, ki ji dolgujejo denar za njene dobave, opomin naslednje vsebine:

Spoštovani! Zaradi moreče vročine ne moremo od Vas zahtevati, da greste takoj danes na poštni urad in nam nakažete pripadajoči znesek. Prosimo pa, da izkoristite v ta namen prvi čemeren dan. Za poravnavo računa se Vam vljudno priporoča vdana tvrdka N. N.

Nova kolektivna pogodba madžarskih igralcev

Med gledališkimi ravnatelji in igralci v Budimpešti je bila po dolgotrajnih pogajanjih sklenjena nova kolektivna pogodba, ki določa devetmesečno igralsko udejstvovanje in najmanjšo plačo 1600 pengö na mesec. Če kakšna drama propade, se mora igralcem, ki sodelujejo, izplačati honorar ali odškodnina za deset boljših gledaliških nastopov.

ANEKDOTA

Dolgo časa je Zickeri imel zelo slabo obiskane predstave, a tedaj je prišla njegova ura, ko je odkril veseloigro »Revna kakor cerkvena miš«. Nekoliko tednov po premieri je srečal Paula Morgana in mu ponovno pokazal svoj novi kožuh, češ: »Uganite, kakšen kožuh je to!« — »O, že vem,« je odvrnil Morgan, »to je cerkvena miš! «

Vsak dan ena

»Ali vam nisem mar že tolikokrat povedala, da ste zame — zrak?«

»Seveda, gospodična — toda brez zraka vendar ne morete živeti!« (»Rire«)

Elis Parker Butler:

Morilec Rufa Pavertyja

Potem, ko je kriminalna policija v Riverbanku tri dni zaporedoma zaman skušala pojasniti »slučaj Paverty«, se je podal kriminalni komisar Schultz v glavni stan Philo Gubba, mladega zasebnega detektiva z agenture »K vshajočemu soncu«.

»Gubb«, je dejal komisar Schultz, »saj slutite, čemu prihajam?«

»Mislim, da se ne motim,« je odvrnil Philo Gubb. »Prišli ste, gospod komisar, da se pogovorite z mano o umoru Rufa Pavertyja, ker se vam ni posrečilo, da bi razsvetlili skrivnostno temo, ki obdaja ta umor. Hočete, da iztaknem morilca?«

»Ali bi se vam posrečilo?« je vprašal Schulz neverno.

»Stikati za morilci spada v moj poklic« je dejal Gubb preprosto in je dodal po kratkem premisleku: »Ali so razpisali nagrado za onega, ki ulovi storilca?«

»Mestni svet je razpisal nagrado 1000 dolarjev.«

»Če je tako, bom rad posvetil ves svoj čas zadevi Paverty. Kakšna so odkritja, ki ste jih doslej napravili, gospod komisar?«

To neposredno vprašanje je komisarja Schultza prisililo priznati, da je policija doslej dosegla le malo. Umor Rufa Pavertyja ji je zastavil tisoč uganк.

Zločin se je zgodil med 11. in 12. poroči. Še ob 11. je bil neki Amos Tucker pri Pavertyju, da mu je izplačal vsoto denarja za kopanje nekega vodnjaka. Tu naj omenimo, da je Paverty v hiši, v kateri so ga pozneje umorili, živel sam.

Tuckerja je spremljal Henry Burgmeister, obče spoštovan mesar, ki je bil član luteranskega pevskega zbora. Oba moža sta dobila Pavertyja živega in zdravega.

Rop ni mogel biti vzrok umora, kajti ko so preiskali truplo so našli v Pavertyjevih žepih njegovo zlato uro kakor vsoto 19.45 dolarja.

Preiskava je dokazala, da so Pavertyja, ki je bil po rodu Škot in po poklicu vodnjakar, zadavili.

Edina oseba, je menil komisar Schultz, ki bi mogla Rufa Pavertyja sovražiti, je bila njegova žena, ki pa je bivala baje na Škotskem.

Rufus je iskal gospodinje in se je v ta namen obrnil do znancev na Škotskem. Končno se je zmenil z Janeto, da jo vzame za gospodinjo za tedensko plačo 25 dolarjev in prosto hrano. Janet je opravljala svoj posel osem mesecev in šest dni, ko se je z Rufom — poročila. Ker se je na ž njim poročila sedmega dne v mesecu proti poldnevu, ni bilo po zakonih nobenega dvoma, da ji dolguje plačo za naslednjih šest mesecev, čeprav je bila njegova žena. Janet je bila varčna kakor vsi Škoti in je zahtevala, naj ji Rufus poravna plačo do poročne ure, češ da je bila dotlej nedvomno njegova gospodinja, dočim je Paverty trdil, da se je tistega dopoldne samo pripravljala na poroko in da torej ni bila več njegova gospodinja, temveč žena in spe. Tu se je pričel prepir — a sporna vsota je znašala celih 83 centov!

Da bi se izognil škandalu in da ne bi izgubil Janete, je Rufus končno privolil, da ji plača polovico njenega poročnega dne in vse bi bilo dobro, če bi se mogla nenavadna zakonca zediniti, kako naj bi delila tistih 83 centov. Janet je zahtevala 42 centov zase, Rufus pa je izjavil, da ji da le 41 centov. Janet se je tako razkačila, da je kratkomalo pograbila svoj klobuk, ostavila moža in se vrnila na Škotsko!

»In Janet se ni vrnila s Škotskega?« je vprašal Philo Gubb, med tem ko si je oblačil kratko, karirano krilo.

»Če bi se vrnila, mi ne bi povedala,« je zagodrnjal komisar Schultz. »Mimogrede, Gubb, lišpate se kakor kakšna dama!«

»To ni damsko krilo,« je odvrnil Gubb ošabno. »To je preobleka št. 19. — škotski highlander in to krilo spada k noši gorskih Škotov. V takšnem primeru, ko gre za umorjenega Škota se mi vidi le logično, da se preoblečem v Škota.«

»Gotovo, gotovo,« je pristal komisar. »Pa si ne slečete spodnjih hlač, preden se preoblečete v Škota?«

»Običajno tako naredim,« je pojasnil Gubb, »toda v januarju in februarju si jih ne slečem, da bi mi bilo v noge toplejše.«

Posledica je bila, da je bil Gubb videti zelo komičen, ko je stopil s komisarjem na ulico. Pisano karirano krilo nad nezlikanimi hlačami je delalo naravnost grotesken vtis, ki ga ni omilila niti živo rdeča jopa in drzna škotska kapa, dočim je bil videti z dudo kakor ubegel cirkuški klown.

Zato ni bilo čudno, da je njegova nenavadna pojava vzbujala pozornost riverbanških prebivalcev. Nekateri med tefni niso pešačili, temveč so se vozili v svojih vozilih. Gubb je stopal po sredi ceste, da bi ga mogli bolje videti in kmalu se je pomikal čuden sprevod proti kraju zločina: Gubb kot preoblečen Škot, za njim komisar Schultz in cela vrsta radovednežev, ob strani pa drugi radovedneži v svojih avtomobilih.

Ko je sprevod prešel polovico poti do umorjenčeve hiše, se je poleg Gubba hipoma ustavil star, obrabljen taksi.

»No, Gubb!« je vzkliknil vozač. »Počakaj malo, rad bi s teboj govoril!«

Vozač je bil Sandy Mac Guilliguish.

»Ej, Gubb!« je zavpil znova, »prenehaj s tem prekletim piskanjem na dudo, drugače boš še Pavertyja iz groba spravil. Kakšna manira pa je to, piskati sedaj na dudo!«

Gubb se je ustavil in pogledal Guilliguisha.

»Pred vsem, Mac Guilliguish,« je dejal Gubb ošabno, »pred vsem sem preoblečen v Škota in nihče ne sme vedeti, da sem Gubb. Pravo ime bi moralo biti tedaj Donald Mac Donald. In drugič spada duda k moji preobleki in je vse eno, kako jo igram.«

»Dobro,« je dejal Sandy Mac Guilliguish. »Vsak po svojem okusu. Akako bi bilo, če bi vstopil v moj voz? Petdeset centov za vožnjo.«

»Preveč!« je dejal Gubb. »25 centov ti dam.«

Vozač ga je temno pogledal.

»50 centov je moja cena in 50 centov prejmem, če prej ne, pa pozneje. Jaz sem poštenjak, Gubb, in ne vzamem ničesar, kar ni mojega, a kar mi pripada, to hočem.«

S temi besedami se je obrnil in odpeljal. A mu ni prišlo na misel, da bo njegova nepremišljena izjava prej ali slej pomagala do razkrinkanja iskanega morilca.

Ko je Gubb dospel do umorjenčevega stanovanja, je odložil dudo in je pričel po vseh štirih preiskovati tla. Najprvo je odkril staro obrabljeno sveto pismo in med stranmi je našel potrdilo za neko prejeto vsoto. Napisano je bilo s svinčnikom na košček papirja in je velelo:

»Prejel od Rufa Pavertyja 45 centov za eno vožnjo. Mac Guilliguish.«

»Ha!« je vzkliknil Gubb, ko je bil pobožnico študiral kakšnih 15 minut. Nekoliko radovednežev, ki so se bili zbrali v veži, je stegnilo vratove in strmelo v Gubba.

Dolgo je sedel Gubb na tleh, potem se je dvignil, vzel svinčnik in papir ter napisal nekoliko vrstic. Nekoliko minut pozneje je pozval Henryja Burgmeistra in Amosa Tuckerja. Zvedel je od njiju, da je Amos na večer umora izplačal Pavertyju natanko 20 dolarjev v bankovcih in da je Rufus poželjivo segel po denarju s pripombo, da ga potrebuje kakor vsakdanji kruh, ker nima niti centa v hiši. Po tem zaslišanju je Gubb napravil naslednji račun:

dol 20.00
dol 0.05
———
dol 19.95

»Koliko je znašala vsota, ki so jo našli

Michel Zévaco: 111

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Prav,« je pomislil Pardaillan, »to je vse, kar potrebujem.«

Naklonil se je Sullyju, ki je brez nezaupanja stopil k svoji mizi in sedel; nato je izginil za zaveso.

Potegnil je vrata s seboj, ne da bi jih zaprl, in obstal za njimi.

»Vraga,« je pomislil in pristavil uho k reži, »slišati moram, o kakem zahladu hoče ta Guido Lupini govoriti z ministrom.«

Med tem so bili spustili prošnjika v kabinet. Že po njegovih prvih besedah je Pardaillan spoznal, da se ni bil zmotil. Mož je bil prav tisti, ki je prej zbudil njegovo radovednost. Zdelo se mu je, da ga pozna, a ni se mogel spomniti, kje in kdaj sta se bila srečala.

Bil je Saëtta.

Ako se bralec čudi, da vidi Saëtto v sijajni opravi, ki ga je delala toli podobnega plemiču, da ga je Pardaillan res imel za takega, mu moramo povedati, da je Jehan Hrabri že dolgo skrbel za vse njegove potrebe. Mali dobički, ki jih je imel iz raznih nečednih poslov, so mu torej vsi ostajali. Uporabljal jih je za uresničenje svojih maščevalnih načrtov.

Tako je bilo mogoče, da je hodil Jehan poleti in pozimi v isti obleki. Saëtta je pa imel vse, česar je potreboval za svoja skrivnostna podjetja.

Med tem ko je nosil Jehan zaradi svoje darežljivosti in odprte roke le malokdaj kaj denarja v žepu, je imel Saëtta skrbno skrito zalogo kakih petdesetih zlatih pištol. To ni bilo kdo ve koliko. A zanj je bilo mnogo.

DRUGI DEL

Saëtta je obstal pred ministrovo mizo. Njegov globoki priklon ni bil prav nič klečeplazen, ampak nekam posmehljivo ponosen.

Sully ga je pogledal, kakor da bi mu hotel z očmi pretipati obisti. Ta pogled mu je zadoščal, da je vedel, koliko tehta mož. Suho in odsekano, brez vsake posebne prijaznosti ga je vprašal:

»Vi ste tisti, ki t r d i t e, da prinašate državnemu zakladu deset milijonov?«

Saëtti ni uplahnil pogum.

»Da, svetlost, teh deset milijonov vam res p r i n a š a m,« je hladno popravil.

Sully ga je za trenutek premeril z očmi in velel takisto odsekano kakor prej:

»Naj bo. Kje so ti milijoni? Govorite kratko, malo časa imam.«

Tak sprejem bi bil spravil navadnega prošnjika v zadrego. Še prevejan dvorjan bi se bil čutil poparjenega. A Saëtta se ni štel za prošnjika, niti ni bil dvorjan. Namestu da bi mu bilo nerodno, se je začutil užaljenega. Vzravnal se je in vrnil udarec za udarec:

»Vem, svetlost, da je vaš čas dragocen. Prosim vas samo za deset minut posluha in vam za to ponujam deset milijonov. Milijon za minuto... Mislim, da to tudi za ministra ni malo.«

Ta odgovor je bil dokaj nesramen. Sully je nagrbančil obrvi in že iztegnil roko proti kladevcu, da bi pozvonil in dal vreči predrzneža iz sobe.

Ali znameniti mož, ki je tako odlično služil svojemu kralju, je imel človeško slabost. Ime ji je bilo lakomnost. Sullyjeva lakomnost je skoraj mejila ob grabežljivost.

Pomislil je, da se s tem, če zapodi Lupinija, izpostavi nevarnosti, da izgubi deset milijonov. Če mu že človek ni ugajal, je bila vsaj vsota vredna spoštovanja.

Premislil se je in rajši z globokim zaničevanjem odvrnil:

»Pazite, kaj govorite... Prepričan sem, da boste zahtevali svoj delež od teh desetih milijonov. Tako bom nazadnje vendarle jaz tisti, ki bom dajal, ne pa vi.«

Sully je mislil, da bo s temi besedami ohladil čudnega gosta. Ali Saëtta se je zavedal važnosti tega, kar je prinašal, in moči, ki jo je v tem trenutku imel. Morda je tudi na tihem sovražil vse, kar je bilo visokega in mogočnega, in rad porabil priliko, da popari enega teh velikih gospodov, ki so ga toli globoko zaničevali.

Zato ni odnehal, ampak se je mirno odrezal:

»Motite se, svetlost. Zase ne zahtevam ničesar. Narobe, povrhu teh desetih milijonov bi vam rad dal svèt, čigar važnost boste sami priznali. Kakor vidite, sem v vsakem pogledu jaz tisti, ki dajem.«

To pot se je Sully začudil. Mož očividno ni bil kdor si bodi. Dobre vzgoje mu je sicer zelo manjkalo, ali, če je govoril resnico, je bila njegova nesebičnost vzvišena nad vsak dvom. Razen tega je moral biti jako pogumen, da se je upal tako govoriti z njim. Ali naj zdaj iz neumne občutljivosti zapravi tako velikansko vsoto? Bogme ne. Najprej je bilo treba vse izvedeti. Potlej bo še vedno časa, da kaznuje tega človeka, če se je po krivem bahal. Zato je premagal nejevoljo in nadaljeval s prijaznejšim glasom:

»Če je tako, govorite. Poslušam vas.«

»Svetlost,« mu je sprožil Saëtta kar v obraz, »gotovo ste že kedaj slišali o zakladu princese Favste?«

Sully je nastavil uho in postal pod krinko svoje dozdevne malomarnosti vtelešena pozornost. Vendar tega ni hotel pokazati.

S P O R T

Državno prvenstvo: Primorje : Maribor

Jutri ob 17.30 na igrišču Primorja, predtekma ob 16

Maribor, ki minilo nedeljo proti Iliriji ni pokazal bogve kake igre, bo jutri v borbi za točke znova nastopil v Ljubljani. Topot najbrž ne bo imel tako lahke naloge, kajti moštvo Primorja bo gotovo dokazalo prvaku ob Dravi, da si Ljubljana kljub vsem svojim zasluženim ali nezasluženim porazom v boju z usodno srečo v nogometu ne pusti kar tako vzeti prestiža, ki ga ima v večini v vseh panogah sporta. Gotovo bo nad vse zanimiv ponovni in poslednji dvoboj Maribora te sezone z nasprotnikom v ligi na ljubljanskih tleh, ko bosta zelo izenačena, temperamentni in borbeni enajstorici črnobelih in beločrnih skušali oditi z zelenega polja s čim častnejšim izidom za svoje barve. Kadarkoli je Maribor zaigral proti Primorju, vedno je bila borba obeh nasprotnikov nadvse živahna, polna bliskovitih sprememb in sportnih užitkov, ki naj bi tudi jutri čim številnejšim prijateljem nogometa dali pobudo, da bodo zadovoljni vedno znova pohiteli prisostvovat plemenitemu, res sportnemu boju na zelenem polju.

Torej jutri popoldne na igrišče Primorja, da bomo videli, kako se bo rehabilitirala Ljubljana pred Mariborom!

Po Petrinovićev pokal...

Naši plavači so srečno prispeli v Split — Razpoloženje je kljub težki nalogi prav izborno

V Splitu gradu, 3. avgusta.

Z najboljšimi željami smo se poslavljali od Ljubljane. Na kolodvor so prihiteli naši prijatelji in mamice naših deklet. Strokovnjaki so nam radodarno delili koristne nasvete. Inke pa nam je zadnjič ponovil svoj račun, da je prav za prav Petrinovičev pokal že naš, seveda če..., a naš stari protektor Bloudek je še zadnji hip prinesel dva ogromna škrniclja hrušk, ki so se pozneje izkazale za neužitne. Seveda je fantom tudi zabičeval, naj ne pozabijo pri lepih splitskih »šjorinah« na zmago, toda ne pri njih, temveč pri plavanju — toda siguren nisem, ali so ga vsi prav razumeli. Imena Senjanovič, Bibica, Roje in druga so še zadnjič završala kot memento bodoče velike borbe.

Slovo od Ljubljane

Ko nam je še g. Sancin izročil v varstvo Draška, se je naš pulman začel premikati, v slovo so fantje in dekleta zavriskali svoj bojni klic in vlak je že odbrzel proti našemu cilju — Splitu gradu. Do poznega večera je voz odmeval od petja in smeha, dokler ni počasi naša mlada garda utihnila. Z natančnostjo voznega reda je vlak drdral mimo Zagreba, Karlovca, preko Like, dokler nas niso prvi sončni žarki pozdravili v Kninu. Po žalostnih kraških goličavah se je spuščala železna kača k morju.

V Splitu

Split! Sveži smo poskakali z našega vagona, prisrčen sprejem funkcijonarjev SK Jadrana nam je nekoliko razpršil temne slutnje črnogledov in naša ekipa se je odpravila v prenočišče Jadranske Straže, ki leži tik Jadranovega kopališča. Prenočišče je zelo primitivno in se ne da primerjati z našim Akademskim kolegijem. Ležimo na zložljivih posteljah, brez žimnic, rjuh itd. Toda vsaj hladno je, kar tukaj več velja kakor ves komfort v hotelih.

Mesto je sedaj izredno živahno. Vsak dan sprejema Split nove goste, pred luko ležijo angleški dreadnoughti. Na obali valovi množica najrazličnejših narodov, pomešana med splitske dandvje in šjorine, ki s svojimi velikimi črnimi očmi severnjakom dajo slutiti — toda ne več — svojo vročo kri.

Prva pot naših je seveda bila v kopališče Jadrana, ki leži severno od mesta v okraju Sustjepanu pod starim mestnim pokopališčem. Na kopališču so se obnavljala in sklepala poznanstva in evo prvega uspeha: popoldne so se naši vozili na jadrnici okoli splitske luke in uživali svojo mladost v soncu, zraku in morju. Zaradi prehrane smo imeli pred odhodom iz Ljubljane nalo krizo (beseda, ki je danes pač najpopularnejša in znači vse, kar hočeš!). Naš vneti tehnični referent Božo je trdovratno vztrajal, da se moramo prehranjevati v hotelu, saj je edino to mesto primerno za našo elitno ekipo, ali drugi ilirijanski odborniki, posebno oni, ki imajo tesne zveze z našimi kriznimi financami, so zahtevali cenejši način prehrane in padle so celo grožnje, seveda ne nevarne, »pa ostanite doma, če ne znate živeti po študentovsko«. Toda rešitev je zadovoljila obe stranki. Obedujemo in večerjamo za 16 Din dnevno v Gradski kuhinji bolje kot v vsakem hotelu. Vsi so zadovoljni, celo naš Tavčar, ki je bil vedno strah vsakega potnega maršala. Saj pa je hrana tako obilna in tečna, da se res bojim, ali ni to preračunan atentat na naše, da bi se polenili po prislovici »Plenus venter non studet libenter«.

Pri treningu

In vendar čaka naše junake težak in naporen boj. V morju je vse drugače kot v našemu bazenu, kjer so se naši takorekoč rodili kot plavači. Obrati jim zaradi spolzkosti delajo težave, waterpolo prostor ima druge dimenzije, a najhujše preglavice ustvarja slana voda, ki prav nič ne tekne, posebno ne ob jugovini, ki zanaša v kopališče razno nečistost. Ali volja je tu in ni opažati, da bi zrezki in paprike dobrega upravnika Gradske kuhinje don Lugerja naše handikapirali.

Jadranaši in Jadranašice seveda kritično motrijo naš trening, ne brez opazk. Toda eno je gotovo, da imajo ogromen respekt pred Lampretovo in Wilfanom. Čeprav se slednji ne bori za belo-zelene barve — tedaj bi šele paničen strah prešinil našo obalo — ali koristen je le, ker bo točke »kradel«, da bo veselje gledati in s tem manjšal razliko med našimi »osrednjimi« in pomorskimi kanoni.

V domu Jadranske straže

V prenočišču Jadranske Straže vladajo zelo strogi predpisi. Že ob 10. zaklenejo hišna vrata, a straži jih »hud pes«, ki neusmiljeno bevska na vsakega zamudnika. No že prvi večer je morala večina gostov izbirati mesto vrat okna kot svojo »ulazno« točko. V vročini, ki vlada tukaj, se pač do polnoči ne da spati. V prenočišču in v Gradski kuhinji imamo za tovariše pevce akademskega društva »Mladost-Balkan« iz Zagreba. Hitro smo se spoprijaznili s simpatičnimi Zagrebčani. Naša dekleta so za njih navdušena, toda k sreči nimamo »izdajalk«, ker sta klubski duh in disciplina močnejša od zapeljivih oči.

Pred pričetkom nove borbe

Tako se počasi bližamo seniorskemu prvenstvu v plavanju, nakar že danes opozarjajo veliki plakati po ozkih splitskih ulicah. Pričakovanje velikega boja bodri naše fante in dekleta, z obrazov vseh pa se zrcali odločna volja. Klub za klubom prihaja v Split. Ulice so že polne plavačev in plavačic, ki vzbujajo zaradi svojega zdravja in prešernega veselja splošno pozornost. Vem, da čaka Ljubljana nepotrpežljivo ugodnih rezultatov in veselega poročila, da so naši Kranjci (oficijelni izraz - Splitu) iztrgali dragoceni pokal iz rok najstarejšega plavalnega kluba »Jadrana«. To bo sicer za našo divno Dalmacijo velika žalost, za nas pa ogromna čast in ponos. Bog i sreča junačka! — L. S.

Sportni dan v Zagorju

Spored sportnega dne 21. t. m. I. Stafeta, start ob 9. pred Blažičem na Toplici, spozi Zagorje, cilj kino Triglav. II. Kolesarske medklubske dirke za prvenstvo »Zasavja 1932« na 78 km. Start kino Triglav Zagorje ob 9.30, cilj istotam. III. Tek članic hazene, start ob 10. pred gostilno Grčar, cilj kino Triglav 100 mt. IV. Cross-country na 8 km. Start ob 10.15 Medija-Izlake, cilj kino Triglav Zagorje. V Nogometne tekme, a) ob 2. juniorji, ob 3. rezerva, ob 4.30 I. moštvo. Razpis: SK Zagorje razpisuje za 21. avgusta 1932 stafetni tek skozi Zagorje za ing. Loskotov prehodni pokal, ki preide v stalno posest po trikratni zaporedni, oziroma petkratni zmagi v presledkih. Proge so naslednje: 350 × 400 × 400 × 1000 × 300 × 200. Start ob 9. pred Blažičem na Taplici, tek skozi Zagorje, cilj kino Ernejc. Pravico do starta imajo vsi klubi na teritoriju MO Trbovlje, četudi niso vereficirani. Za isti dan razpisuje SDK Zagorje cross-country za prvenstvo »Zasavja 1932« na 8 km dolgi progi Medija-Izlake - Zagorje. Start ob 10.15 kopališče Medija, cilj kino Triglav Zagorje. Pravico do starta imajo vsi atleti Jugoslavije. Prvoplasirani prejme naslov »Prvak Zasavja v cross-country za l. 1932« in veliko srebrno kolajno, drugi in tretji bonaste kolajne. Prijave za staffetni tek Din 10 za moštvo in za cross-country Din 3 je poslati ob enem s prijavnico najkasneje do 15. avgusta t. l. Naknadna prijava dvojna. Skupno kosilo stane Din 10, ki ga lahko posamezник naroči z vplačilom zneska. Oba teka se vršita po pravilniku JLAS. Tekmuje vsak tekmovalec na lastno odgovornost. Za morebitne nezgode ne prevzame prireditelj nikake odgovornosti.

Razpis velike medklubske kolesarske dirke za »Prvenstvo Zasavja 1932«, ki se vrše v nedeljo, dne 21. avgusta v Zagorju ob Savi. Spored: Glavna skupina in juniorji imajo start in progo isto. Proga: Zagorje - Trojane - Krašnja - Domžale in obratno 78 km. Start ob 9.30 pred kino Triglav Zagorje, cilj istotam. Obrat v Domžalah pred restavracijo »Slokar«. Nagrade: Glavna skupina. Prvo plasirani prejme naslov »Kolesarski prvak Zasavja 1932 v glavni skupini«, in veliko srebrno kolajno, drugi in tretji bronasti, črteti in peti časovne kolajne. Juniorji. Prvo plasirani prejme naslov »Kolesarski prvak Zasavja 1392 v juniorski skupini« in malo srebrno kolajno, drugi in tretji bronaste, četrti in peti časovne kolajne. Splošna določila: 1. Dirke se vršijo po pravilniku »Koturaškega Saveza kraljevine Jugoslavije.« Pravico do starta imajo vsi dirkači, kateri so verificirani pri KSKJ 2. Vsi dirkači se morajo javiti pol ure pred startom pri vodstvu dirk. 3. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati cestnopolicijskega reda. Kolesa morajo biti opremljena z zvoncem in rabljivo zavoro Prireditelj ne odgovarja za škodo, ki jo dirkači med dirko povzroče. 4. Odredbam vodstva se je najstrožje pokoriti. 5. Protesti se upoštevajo 15 min. po dirki z vplačilom Din 30, ki se vrnejo, ako je protest odobren. 6. Vrstni red in oblika startanja določi vodstvo dirke. Čas starta je točno upoštevati. Dirka se ob vsakem vremenu. Razglasitev rezultatov in razdelitev kolajn takoj po tekmi. 7. Prijave sprejema predsednik kluba Lavoslav Mrnuh, prijavnina znaša Din 10 8. Skupno kosilo za osebo je Din 10. Prijavo in znesek za kosilo je poslati do dne 15. avgusta na SK Zagorje.

Nogomet v Kranju. Program za nedeljo: SK Austria (Klagenfurt) : SK Korotan (Kranj). Ta letos druga mednarodna tekma vzbuja v Kranju ogromno zanimanje. Kajti ravno v težkih tekmah so se Kranjčani še vedno dobro odrezali. Saj so s celovškim KAC igrali neodločeno 3:3, B-moštvo Ilirije pa so celo porazili s 4:3. Pri nedeljski nogometni tekmi je seveda vsekakor Austria favorit, saj je prav sedaj v odlični formi, je letošnji prvak Koroške in prav uspešno tekmuje v avstrijskem saveznem prvenstvu. Vsekakor pa se bo tudi Korotan do skrajnosti potrudil in dosegel vsaj časten rezultat, če že ne uspeha. Vsekakor bo tekma nudila prvovrsten sportni užitek ter bo, po zanimanju sodeč, poset občinstva prav številen. Tekma bo pričela šele ob 18.

SK Svoboda (Zalog). Jutri ob 16.30 bo na našem igrišču tekma proti Svobodi (Vič). Postava: Butara, Taurer I, Ambrož, Šabec, Kocjančič, Tomažič, Boben I, Peca, Jaka, Türk, Hans, rez. Žitnik. Navedeni morajo biti najkasneje ob 15.30 v garderobi pri gospodarju. Predtekma rezerve in old boys bo ob 14.30. Igralci naj bodo najkasneje pol ure prej na igrišču. Gospodje pri blagajni naj bodo ob 14. na mestu.

TSK Slovan. Drevi ob 20. važna redna seja centralnega odbora. Vsi in točno!

TKD Atena, lahkoatletska sekcija. Danes ob 17.30 reden trening na igrišču. Udeležba obvezna. Sprejemajo se nove članice, ki naj se prijavijo od 18. do 19. na igrišču Atene v Tivoliju. — Načelstvo.

SK Disk razpisuje medklubske kolesarske dirke v nedeljo 7. t. m. kot prvi del prireditev letošnjega klubovega sportnega dne. Prvorazredni: Domžale-Vransko-Domžale km 75, juniorji: Domžale-Trojane-Domžale km 53, novinci: Domžale-Lukovica-Domžale km 20, težka skupina: Domžale-Krašnja-Domžale km 30, seniorji: Domžale-Jarše-Mengeš-Domžale km 6, polževa dirka: Domžale kolodvor-trgovina Menart 80 metrov. Za vse skupine so razpisana lepa darila in kolajne. Vozi se po pravilniku Koturaškega saveza. Pravico starta imajo vsi verificirani člani klubov KSKJ, pri polževi dirki pa vsakdo. Vsak vozač vozi na lastno odgovornost. Vozit mora po cestnopolicijskem redu. Startne številke se dobe na startu proti kavciji 10 Din, ki se ob vročitvi vrne. Start ob 8. pri igrišču Diska, cilj istotam. Prijavnina 10 Din, za polževo dirko 5 Din. Dirka bo ob vsakem vremenu.

Kako je bilo 30. julija v Los Angelesu

O svečani otvoritvi letošnje olimpiade smo kratko poročali med brzojavnimi vestmi v ponedeljkovem »Jutru«. Ta redki dogodek v sportnem svetu — ki se ponavlja le vsaka štiri leta — pa je bila tako veličastna sportna manifestacija, da ji moramo še naknadno posvetiti nekaj vrstic.

Sobota je bila v Los Angelesu krasen dan. V mestu se je do tedaj zbralo do 300 tisoč tujcev, pri čemer ni vštetih okoli 2000 sodelujočih atletov in 400 njihovih spremljevalcev, ki zastopajo 44 držav. Po mestu je vladalo živahno vrvenje, še vse večje pa seveda v olimpijski »vasi«, kamor je v teku dneva prispelo na tisoče brzojavk iz vsega sveta. To so bile želje svojcev, prijateljev in vseh onih neznanih, ki spremljajo atlete tudi tja v daljno Kalifornijo. Američani so otvoritvene svečanosti na olimpiadi po pravici označili kot »parado narodov«. V stadionu je bilo navzočih nad 105.000 oseb, najmanj še enkrat toliko kot v Parizu ali Amsterdamu. Nad maratonskimi vrati se bliščí v velikih črkah De Coubertinova misel: Na olimpiadi je važno — ne zmagati, temveč sodelovati; bistveno ni, da se zmaga, temveč da se tekmuje dobro. Opoldne so se odprla vrata v stadion in uro pozneje je bil že nabit do zadnjega prostora. Vročina je bila afriška. Po prihodu oficielnih osebnosti in vrhovnega pokrovitelja podpredsednika Združenih držav Curtissa se je pričela povorka narodov.

Maratonska vrata so nasproti glavne tribune; prvi se pojavijo Grki, 5 atletov. Grško zastopstvo koraka na častnem mestu, kar naj kaže tudi na zunaj, da je ta mali narod na jugu Evrope prinesel olimpijsko tradicijo v moderni vek. Nato prihajajo ostali v abecednem redu — iz angleščine. Argentina, številnejša kot v Amsterdamu; pozdravljajo s slamnikom na prsih. Avstralci, mala skupina Avstrijcev in Belgijci, rojaki predsednika mednarodnega olimpijskega odbora. Dalje Bolivija, Brazilija in nato Kanadijci, med njimi smehljajoči Williams, dvakratni zmagovalec iz Amsterdama. Potem pridejo Čilenci, Kitajci, Kolumbijci, Kostaričani in Kubanci. Petčlanska je deputacija Češkoslovaške; za njo korakajo zastopniki Danske, Egipta in Estonske. Končno 40 Fincev, toda, žal, brez Nurmija; občinstvo ploska navdušeno. Za njimi 70 Francozov in nato 60 Angležev — pod vodstvom lorda Burghleya — ki so se pravkar vrnili z vsedržavnih tekem v Kanadi. Nemci so oblečeni enotno v nekakšne mornariške uniforme; za njimi zastopstva Guatemale, Haitija, Holandske in Madžarske (okoli 50 oseb!). V naslednjem gredo Indijci, Irci in 140 Italijanov. Za njimi koraka skupina 120 Japoncev; na tribunah se dvigne vihar odobravanja, ki so ga dvignili številni rojaki. Potem po redu: Latvija, Mehika, Nova Zelandija, Norveška, Peru, Filipini, Poljska, Portugalska in Španska. Posebno pozornost vzbuja skoraj 40-članska skupina Švedov, ki jo vodi poročnik Thofelt, zmagovalec modernega petoboja v Amsterdamu. Nato se vrstijo atleti iz Švice, Južne Afrike, Uruguaja in — Jugoslavije.

(Razne vesti iz inozemstva vedo povedati da je na letošnji olimpiadi zastopana tudi naša država, le pri nas še ne vemo o tem ničesar. Želimo, da bi bila dolžnost odločilnih forumov, da dajo o tem javnosti pojasnilo, ker ni vseeno, ali in kako smo zastopani na tej svetovni sportni prireditvi. To pojasnilo je tem važnejše, ker se je bilo treba z ozirom na splošno gospodarsko krizo odreči celo udeležbi naših najbolj pozvanih olimpijskih udeležencev — Sokolov, ki so že na preteklih olimpiadah dokazali svojo mednarodno kakovost in se že ponovno vrnili s ponosnimi zmagami in celo olimpijskimi lovorikami. Op. ur.)

Kot poslednja je korakala več stoglava skupina ameriških udeležencev, med njimi 47 žensk.

Vsi atleti so se nato — s svojimi zastavami na čelu — postavili v polkrogu pred častno tribuno, nakar je podpredsednik Curtiss spregovoril velike besede:

»V imenu ameriške vlade otvarjam olimpiado 1932, ki je obenem X. olimpiada moderneg veka«.

Na maratonskih vratih je zagorel »večni« ogenj, ki bo gorel do konca olimpiade. Nato je počilo v kratkih presledkih 10 topovskih strelov pod nebo pa se je dvignilo na tisoče golobov, izmed katerih je imel vsak okoli vratu trak v drugih državnih barvah.

Po kratki dobrodošlici rektorja kalifornijske univerze se dvigne na oder ameriški sabljač Calnan, ki z ameriško zastavo v rokah izgovarja besede olimpijske prisege:

»Prisegamo, da bomo nastopili na olimpiadi kot lojalni tekmeci in da se bomo po koravali njenim pravilom v stremljenju, da bi sodelovali na njej viteško v čast naših držav in slavo sporta.«

Nato je povorka atletov v prejšnjem redu krenila iz stadiona.

Kako menja nova

bela koža srečo v 3 dneh!

Ko je bila moja koža temna, raskava in nelepa, z razširjenimi porami in sojedci, nisem imela niti enega oboževatelja in nikamor me niso vabili. Z uporabo enostavnega recepta sem dobila v treh dneh novo belo kožo in to je popolnoma spremenilo mojo usodo. Preje nisem imela niti enega snubca, a sedaj imam kar tri ženitne ponudbe.

Vsaka žena zamore polepšati svojo kožo ter jo storiti nežno in belo, ako uporablja vsak dan nove kremo Tokalon, bele barve (ne mastne). Sestoji iz preparirane sveže smetane in olivnega olja s primesmi, ki kožo osvežujejo in jo delajo belo.

Krema Tokalon pronica neprestano v kožo, ublažuje razdražene kožne žleze, zožuje razširjene pore, odpravi sojedce ter omehča najbolj temno in raskavo kožo in jo stvori belo. Krema Tokalon daje koži v treh dneh tako lepoto in svežost, kakršne ne bi mogli na noben drug način doseči. Uporablja naj se vsako jutro.

pri Pavertyju, ko so odkrili njegovo truplo zunaj mesta?« je vprašal komisarja Schultza.

»19 dol. in 45 centov,« je odvrnil ta in Gubb je buljil v številke pred seboj.

»Gubb je presenečen,« je zašepetal komisar Schultz. Njegovo opazko so takoj ponovili gledalci. »Detektiv Gubb je povsem presenečen in ne ve, pri čem je.«

Slavni detektiv pa je bil gotov, da je na pravi sledi. Morilec mu je bil znan in tudi motiv mu je bil jasen. Kar ga je potrjevalo v njegovi sumnji, je bila pobotnica iz starega sv. pisma. Gubb si je lahko predstavljal besnost rdečelasega šoferja, ko mu je skopi Paventy hotel izplačati samo 45 centov namesto 50. Ni bilo dvoma: Mac Guilliguish je umoril Pavertyja.

»Ali je Guilliguish zunaj?« je vprašal Gubb. Sandija ni bilo tu. Trenutek pozneje sta se odpravila dva moža z motornim kolesom na pot in sta se kmalu vrnila z vozačem.

»Gubb, stari prijatelj, ujel si me,« je dejal Mac resignirano. »Priznati moram, da sem šel predaleč, ko mi je Paverty odrekel pet centov. Prepozno sem vzel svoje roke od njegovega vratu. Ne da bi umoril človeka za par umazanih centov, toda groš je groš, Gubb.«

Hipoma je zavladala mrtvaška tišina v sobi. Slišal bi iglo pasti.

»Kakor rečeno,« je nadaljeval Mac, »sem stopil k Pavertyju in zahteval pet centov, ki mi jih je dolgoval. Slišal sem namreč, da mu je Tucker izplačal 20 dolarjev. Prekleti skopuh se je branil in mi je pokazal pobotnico. Prišlo je do grozovitega prepira. Sedaj počneš lahko z mano, kar hočeš. Gubb. Prejel sem svojih pet centov. Toda stori mi uslugo: za božjo voljo ne piskaj v dudo. Tega res ne morem prenesti.«

»Storim ti to uslugo pod pogojem, da mi odgovoriš na neko vprašanje,« je odgovoril Gubb. »Pri Pavertyju so našli 19 dol. 45 centov. Ni res?«

»Res je.«

»Trdiš, da nisi lopov.«

»Nisem lopov.«

»Zakaj pa manjka 50 centov?«

»To je tako: Bila je smola, da je Paverty skoraj izdihnil, ko sem prišel po svojih pet centov. Prva moja misel je bila, da opravim Pavertyja v svojem vozu kamorkoli proč in ga odložim. Pa ni se ujemalo popolnoma. Še vedno je malo dihal, ko sem ga iztovoril. Voznina od njegove hiše do kraja, kjer so ga našli je znašala 50 centov. Razumeš sedaj?«

Detektiv Gubb je gledal zelo resno predse. Ni bil popolnoma zadovoljen s seboj. Moral bi vedeti, da bo Mac kot rojen Škot tudi vedno kot Škot ravnal. Posli so za Škote vedno posli. Obrnil se je do komisarja Schultza:

»Če gre za umor ali uboj, se mora spreten detektiv vedno uživeti v ulogo in značaj osumljene osebe.«

»Gotovo,« je odvrnil Schultz, »a v tem primeru ste tako tudi ravnali, Gubb!«

»Prilično, a ne popolnoma je dejal Gubb. »Žal sem obdržal svoje hlače. Kakor veste, Škoti ne nosijo dolgih hlač k svoji narodni noši.«

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Prodajalko
vrtnarske stroke sprejmemo in prosimo pismeno ponudbo. — Sever & Komp., Ljubljana. 30540-1

Torbarja
(tašner) specijalista za izdelovanje damskih torbic sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 30542-1

Vpokojenec
oženjen, sadjar, dobi mesto hišnika na Gorenjskem Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »785«. 30236-1

Postrežnico
ki bi delala tudi na vrtu, sprejmem za popoldanske ure. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 30618-1

Pošten mladenič
nekoliko trgovsko naobražen, dobi službo dostavljalca. Potrebno nekaj kavcije. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30684-1

Kmečko dekle
vajeno živine in poljskih del, dobi takoj službo. — Predstaviti se je v Ljubljani v gostilni, Tavčarjeva ulica 4. 30693-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Prodajalka
zmožna sama voditi trgovino, z večletno prakso in znanjem jezikov, išče primerno zaposlenje. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Agilna moč« 30686-2

Uradnik
z mnogoletno banêno prakso odlično kvalificiran, vešč vseh knjigovodstvenih poslov, samostojen korespondent v slov., srbohrvaščini, francoščini, nemščini in italijanščini, zmožen samostojno voditi vsa pisarniška dela, išče takojšnjo zaposlitev. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »S. B.« 30557-2

Foto-pomočnica
verzirana v vseh delih moderne fotografije, išče namešcenje v boljšem ateljeju. Ponudbe na naslov: Šebešćer, Dubrovnik, Tabakarije 157. 30560-2

Prodajalka
pridna in poštena, z znanjem slov., nemškega in hrvatskega jezika, želi kamorkoli premeniti mesto. Pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Mešana stroka«. 30544-2

Mlad trgovec
samostojen, s 50.000 Din gotovine, želi namešcenje, ali pa prevzame boljšo trgovino, točilnico ali kako drugo rentabilno podjetje. Samo resne ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Specerija«. 30609-2

Dekle
s štirimi razr. mešč. šole, dobra računarica, želi mesto blagajničarke. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 30648-2

Dekle
s štirimi razredi meščan. šole, ki ima veselje do otrok in zna delati lepa ročna dela, želi primerno službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 30649-2

Točaj
dober strokovnjak in zanesljiv v tej stroki, prosi gg. šefe za zaposlitev. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Točaj«. 30636-2

Pletilni mojster
dober strokovnjak, prosi zaposlenje. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Textilia«. 30480-2

Delavec
zmožen kavcije, išče stalno službo v Ljubljani, ali okolici. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Priden in pošten«. 30674-2

Prodajalka
mešane stroke, ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, želi premeniti službo. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Trbovljah pod šifro »Mirna«. 30655-2

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Za Beograd in Srbijo
išče resen zastopnik zastopstvo proti plači ali proviziji. Na razpolago reference slovenskih tvrdk. Ponudbe na naslov: Marković, Riga Fera 5. Beograd. 30558-3

Stalen zaslužek
nudimo potnikom, upokojencem in drugim agilnim osebam s posečanjem privatnih interesentov. Obširne ponudbe na Unioreklam Zagreb, Masarykova ul. 8 pod šifro »Budućnost«. 30600-3

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Potnik
z lastnim avtomobilom — vešč slov. in nemškega jezika, z lepim nastopom, išče zastopstvo kolonijalne, železne ali kem. stroke. Cenj. ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Vpeljan«. 30300-5

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Dosmrtno oskrbo
nudi boljša, dobrosrčna rodbina starejši osebi, dami ali gospodu, z zelo dobro hrano in prvovrstnim postopanjem, proti vložitvi večjega kapitala za nakup krasnega posestva v lepem letoviščarskem mestu Slovenije. Ponudbe pod šifro »Prvovrstna oskrba 1932« na oglasni oddelek »Jutra« 29953-16

18.000 Din posojila
iščem na štiristanovanjsko hišo v Šiški, proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Prvomestna vknjižba« 30695-16

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Odličen dijak
ki bo obiskoval tehnično šolo, išče mesto inštruktorja učencem ali učenkam osnovnih ali meščanskih šol, proti brezplačnem stanovanju. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 30520-4

Šoferska šola
Gojko Pipenbacher, Gosposvetska cesta 12. — Najboljši teoretični in praktični pouk, plačilne olajšave. — Zahtevajte prospekt. 210-4

Einpauker
pripravlja za drugi juridični državni izpit. Gre tudi na deželo. Pogoji po dogovoru. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Uspeh zajamčen«. 30602-4

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Otroški voziček
zelo dobro ohranjen poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30495-6

Vinske sode
10 komadov, od 2000 do 5000 litrov ter 8 komadov od 200 do 300 litrov, po ugodni ceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29504-6

Gramofon. plošče
od 15 Din — kakor tudi
gramofone
od 300 Din prodaja »Šlager«, Aleksandrova št. 4, prehod »Viktoria« palače. 254-6

Čevlji »Tempo« na obroke
Ljubljana, Gledališka ulica št. 4 (nasproti opere). 23001-6

Pletena košara za novorojenčka
kompletna ugodno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30608-6

Špecerijsko opravo
še dobro ohranjeno, ter
tehtnico
proda Guček, Ljubljana, Bežigrad, Staničeva ul. 8. 30659-6

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Stare moške obleke in čevlje
kupi Jurečič, Gallusovo nabrežje 27. Pride tudi na dom. 30647-7

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (9)

Radio-aparat
tricevni, in lep zvočnik po nizki ceni naprodaj — tudi na obroke. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 30567-9

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Nekaj pohištva
rabljeno, dobro ohranjeno ugodno proda Vrančič, Gradišče št. 4a/II. 30690-12

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Smrekovega lubja
(čreslja) en vagon suhega takoj oddam. Dopise na naslov: Leo Paulin, Ljubljana, poštni predal 362. 30527-15

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Odprt »Ford« avto in »Wanderer«
limuzino, malo rabljena osebna voza, najnovejše tipe, ugodno prodam. — Namesto denarja sprejmem tudi dobro vino, zidno opeko, hranilno knjižico itd. Anton Rojec, Stična. 30442-10

Motor BSA
350 cm³, v dobrem stanju po ugodni ceni prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 30499-10

Avto ali motocikl
rabljen, najboljše kupite ali prodaste potom avtotvrdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulice 11. 30682-10

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Novo kolo 980 Din
z mufnami, izredno močno z najfinejšimi gumami, original torpedo, sedež z dvojnim vzmetom, kompleten, s pripadajočim orodjem. — Miklošičeva cesta št. 7/III, vhod poleg Delavske pekarne. — Še par komadov. Garancija. 30640-11

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Trisob. stanovanje
z vsemi pripadajočimi pritiklinami, v centru mesta oddamo takoj ali s 1. septembrom. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30280-21

Trisob. stanovanje
s centralno kurjavo, v centru mesta oddam takoj po ugodni ceni. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 30405-21

Stanovanje
suho in zračno, obstoječe iz 3 sob, kabineta, predsobe, kuhinje z balkonom, shrambe in pritiklin oddam solidni stranki odraslih oseb. Vprašati v Podmilščakovi ulici 1, Bežigrad. 30449-21

Komfortno stanovanje
tri- in štirisobno, s plinom takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 30486-21

Trisob. stanovanje
lepo in solnčno oddam s 1. novembrom v vili na Vrtači. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29741-21

Stanovanje
tri- ali štirisobno, z vsemi pritiklinami, v sredini mesta oddamo s 1. novembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 30279-21

Trisob. stanovanje
komfortno, izredno solnčno, po zmerni ceni oddam na Vrtači s 1. novembrom ali pozneje. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30607-21

Štirisob. stanovanje
komfortno, z vsemi pritiklinami in vrtom takoj oddam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 30639-21

Dvosob. stanovanje
udobno, s kopalnico in balkonom, v novi hiši takoj oddam. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 30635-21

Tri stanovanja
po 1, 2 in 3 sobe, s kopalnico, plinom itd., v novi hiši pri Taboru oddam. — Pojasnila daje A. V., Vidovdanska cesta št. 20. 30632-21

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam 2—3 odraslim osebam s 1. septembrom v Staničevi ul. štev. 22 — Bežigrad. 30627-21

Lepo stanovanje
dvosobno — s kopalnico, elektriko in vrtom takoj oddam pod Rožnikom. Pozneje event. celo hišo s 4 sobami. Lepa in mirna lega. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30680-21

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje
sobe in kabineta, ali dveh manjših sob z vsemi pritiklinami, v Zeleni jami ali v bližini artiljerijske vojašnice iščem za oktober. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mala družina«. 30633-21/a

Stanovanje
z eno ali dvema sobama, blizu sv. Jožefa iščem. — Ponudbe pod šifro »Stranka brez otrok« na oglasni oddelek »Jutra«. 30630-21/a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

2 pisarniški sobi
s posebnim vhodom oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 30406-23

2 lepi, solnčni sobi
s souporabo kopalnice, v centru mesta oddam za 600 Din mesečno. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 30478-23

Prazno sobo
separirano s stopnjišča — pripravno tudi za pisarno, poleg sodišča oddam. — Tavčarjeva ulica 11/I, levo 30493-23

Lepo solnčno sobo
moderno, novoopremljeno, s separatnim vhodom s stopnjišča oddam takoj boljšemu stalnemu gospodu. — Mirje, Marmontova ul. 18. 30590-23

Opremljeno sobo
lepo, snežno, zračno in solnčno, z elektriko, parketom in posebnim vhodom oddam na Tržaški cesti št. 21, pritličje (nasproti tobačne tovarne). Cena po dogovoru. 30620-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam takoj v Ulici na grad 9. 30643-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam na Mikošičevi cesti 6/II desno. 30651-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom takoj oddam na Mirju, Langusova ulica 17. 30634-23

Opremljeno sobo
oddam na Mestnem trgu št. 6/II. 30687-23

Prazno sobo
s poseb. vhodom in elektriko odda M. Ravtar na Starem trgu 19. 30694-23

Na stanovanje
sprejmem gospoda za 100 Din mesečno. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30661-23

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Tri dijake
(ali dijakinje z učiteljišča)
sprejmem na stanovanje v centru mesta, v lepo in zračno sobo. Na razpolago klavir. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 30575-22

Mlajšo dijakinjo
v vso oskrbo sprejme boljša rodbina poleg liceja Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 30650-22

Dijakinjo ali dijaka
nižjega razreda, iz boljše hiše sprejmemo v vestno oskrbo k ugledni družini na Bleiweisovi cesti. Na razpolago klavir. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod značko »Nadzorstvo«. 30660-22

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Mlin naprodaj
v prometnem kraju pri železniški postaji. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Dober promet«. 30329-20

Štiristanovanj. vilo
novozidano, z vsem komfortom, prodam v Ljubljani. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30413-20

Enonadstropna hiša
novo renovirana, s tremi stanovanji in pekarno, poleg gospodarsko poslopje in 1 ½ ha zemljišča, v sredini trga Velenje, na lepem in prometnem kraju ugodno naprodaj. Za izplačilo potrebno samo polovico denarja. Da se tudi v najem. Ponudbe na naslov Anton Satler, posestnik v Velenju. 30496-20

Lepe stavb. parcele
pod Rožnikom zelo ugodno prodam. Event. knjižica Mestne hranilnice. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29565-20

Novo hišo
z 2 sobama, kuhinjo in vrtom za 34.000 Din naprodaj v Mariboru. Pojasnila daje Zagorski, Maribor, Sodna ulica št. 30. 30594-20

Stavbno parcelo
2000 m² veliko, 4 minute od jezera na Bledu zelo ugodno prodam. Ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod »Jezero«. 30596-20

Trisobno hišo
s hišno vodno močjo, hlevom in njivo, pripravno za obrtnika, za 25.000 Din proda Luka Sevnik, Radomlje. 30610-20

Trgovsko hišo
na najprometnejši točki v Ljubljani prodam. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Trgovska hiša 2637«. 30689-20

Enonadstropna hiša
zgrajena leta 1914 na najlepšem kraju, nasproti župne cerkve v Žireh, katera je opremljena z električno razsvetljavo in vodovodom z gostilniško koncesijo, trgovskimi lokali, dvoriščem in vrtom naprodaj. Hiša je izrecno zidana za gostilniško in trgovsko obrt — katera se v hiši od leta 1914 naprej vrši neprekinjeno. Za vse podatke in ceno naj se interesenti obračajo pismeno ali osebno na lastnika: Županstvo v Žireh. 30599-20

Hišo s trgovino in pekarijo
elektriko, vodovodom ter zelenjadnim vrtom, poleg postaje takoj prodam. — Ponudbe na podruž. Jutra na Jesenicah pod značko »Lepa priložnost«. 30597-20

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Gostilno in trgovino
event. s posestvom — na Štajerskem oddam takoj v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 30591-17

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Lokal
z inventarjem, za manufakturno trgovino, v sredini Ljubljane oddam takoj ali pozneje. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Lokal« 30289-19

2 trgovska lokala
oddam s 1. novembrom t. l. v novi zgradbi v Igriški ulici — poleg dramskega gledališča. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 30533-19

Lokal
oddam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 30645-19

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Golobe
več parov čistokrvnih rimljanov, Eistaube, belih angleških krofarjev, florentincev in lahora proda Milo Juvanc, Ribnica, Dolenjsko. 30604-27

Pes volčjak
z verigo, se je zatekel. — Gostilna »Štefan«, Podrožnik. 30626-27

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Majhen parni kotel
poceni proda P. Škafar, parna vulkanizacija gumija v Ljubljani, Rimska c. 11 30367-29

Šivalni in pisalni stroj
popolnoma nova, radi selitve za polovično ceno naprodaj na Miklošičevi c. št. 7/III, vhod poleg Delavske pekarne. 30641-29

Kam pa, kam?

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (18)

Pozor!
V nedeljo 7. t. m. je zadnji dan odprt vinotoč pri Faningerju na Starem gradu. Nadalje samo vinotoč čez ulico. 30664-18

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Malinovec
pristen in naraven, s čistim sladkorjem vkuhan, se dob; na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska cesta 6. 226

Brusnice
prvovrstne po dnevni ceni od 5 kg naprej razpošilja Henrik Zechner, trgovec, Libeliče, Koroško. 30519-33

Suhe in sveže gobe
stalno kupuje Peter Šetina — Radeče - Zidani most. 236-33

Sadje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (34)

Namizna jabolka in slive
vagonske množine kupi Jos. Rože & Co., Maribor-Pobrežje. 30667-34

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (24)

»Barcarola«
Četudi ne pišeš, Te še vedno ljubi samo Tvoj Dušek. 30692-24

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Neznano kam je odšla
3. t. m. Meri Senčar, poročena Sovinc, žena mesar. dninarja. Kot vzrok pobega je navedla, da je že preveč pretrpela lakote in pretepa od moža. Blage osebe naj sporoče naslov pobegle hčerke očetu Senčarju, Gaberje-Celje, Dečkova cesta. 30662-31

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Ako jagode sadite
v avgustu, imate spomladi že sad. Razveselite Vaše otroke in sebe! Zahtevajte cenik! Drevesnica Rosenberg, Maribor. 30295-37

Vedno zadovoljne so stranke, ki stalno naročajo lepa suha

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta — Telefonska št. 2951

LUBENICE

prvovrstne, nudi v vagonskih pošiljkah po najnižji dnevni ceni tvrdka
Rudolf Ehrenfreund i sin, Osijek.
Telefon br. 210. Brzojavi: Rudsin.

ki krepi in zdravi
ŽELODEC
edini proizvajalec
LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII.

TELOVADNE OBLEKE

PO PRVEM NAKUPU BOSTE NAŠA STALNA STRANKA

J. LAH MARIBOR

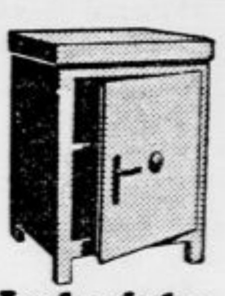

Ledenjake
(omare za led) nov sistem, neverjetno ekonomične. — Zahtevajte cenik od
F. Kadleca, Temerin. 252

Pomoč
v vseh zadevah nudi »Jutrov« mali oglasnik.

Pozor! Znižane cene! Pozor!

Da zadovoljimo svoje odjemalce, bomo od sedaj naprej prodajali sledeče predmete po zelo znižanih cenah, n. pr.:

prvovrsten kambrik od **Din 6.50 naprej**,
oksford za srajce trpežen od **Din 6.50 naprej**
kotenina bela in šifoni od **Din 6.50 naprej**

platno za rjuhe od 15 Din, najboljše 24 Din, za kapne 180 cm širine 23 Din, najboljše 32 Din. Gradl za žimnice 22 Din, odeje klotaste od 120 Din naprej.

Vse cene se razumejo za korantno blago, v poljubnih množinah, brez vsakih napak ter tudi ne v ostankih.

Enako so znižane cene tudi vsemu manufakturnemu in konfekcijskemu blagu.

Za obilen obisk se prijazno priporoča tvrdka

F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Potnika

za Slovenijo sprejme večja tvornica mila in kozmetičnih preparatov.

Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kozmetika«. 10810

Pri splošni nevrasteniji

porabljajte fiziologični ekstrakt (»Kalefluid«) iz žleze čvrste in zdrave živali. — Brezplačno pošljemo podrobno literaturo. Pišite na: **Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. »Kalefluid«** se prodaja po lekarnah in drogerijah.

Odobrilo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. S. br. 5300 od 28. marca 1932.

Nadležne dlačice

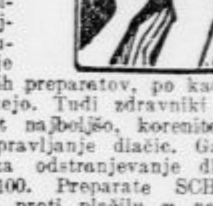

odpravite brez draženja kože in bolečin obenem s korenom s pomočjo »Rapidentha«. To je mnogo boljše sredstvo od mnogih drugih krem za odstranjevanje dlačic in drugih kemijskih preparatov, po katerih dlačice še močneje porastejo. Tudi zdravniki priporočajo »Rapidenth« kot najboljšo, korenito in zanesljivo metodo za odpravljanje dlačic. Garnitura 50 Din. »Partout« za odstranjevanje dlačic na rokah in nogah Din 100. Preparate SCHRÖDER-SCHENKE razpošilja proti plačilu v naprej (poštnina 6 Din) ali po povzetju (poštnina 12 Din) depo za Jugoslavijo: **»OMNIA« oddelek 1/9 — Zagreb, Draškovićeva ulica 27.** Zahtevajte brezplačno ilustrovan cenik! 10820

Naše cene smo ponovno znižali!

Izvleček iz našega najnovejšega cenika:
Okvirji za kolesa: Din 380, 400, 450 itd.
Zunanje gume: Din 49, 55. 65.
Notranje gume: Din 15, 18, 22, 25.
Gumijska držala par: Din 9.
Nikljaste kolesne prečke: 5 kom. Din 1.50
Sedala: Din 50, 60, 70, 80 itd.
Pogonske verige: Din 25.
Pedali par: Din 25.
Nožne sesalke: Din 25. 288
Vse dodatne dele in potrebščine za kolesa in šivalne stroje razpošilja proti povzetju najbolje založena odpremna hiša
Hollaender i Guttmann, Zagreb
Martićeva ulica 4. (pri borzi)
Telefon št. 58—21. — Brzojavi: Velohage.

Javna zahvala.

»SOLIDARNOSTI«, reg. pom. blagajni v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8, izrekam javno zahvalo za takojšnje izplačilo polne pripadajoče mi pogrebnine po ponesrečenem očetu.

»SOLIDARNOST« vsakomur najtopleje priporočam.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1932. 10832

Jeršin Alojz, bolničar, Slape št. 7.

Knjigovodja bilancist

perfekten slovenski, hrvatski in nemški korespondent SE IŠČE za samostojno vodstvo pisarne industrijskega podjetja v bližini Ljubljane. Natančno, lastnoročno pisano ponudbo s sliko in navedbo zahtevkov ter referenc pod »Popolnoma samostojna moč« na oglasni oddelek »Jutra«. Nastop službe 20. avgusta t. l. Prednost imajo stenotipisti. 10803

Lep naj bo Vaš dom!

Slikanje in pleskanje izvršuje najsolidneje in po najnižjih cenah tvrdka

IVAN KOŠAK, LJUBLJANA
Rimska cesta štev 23 249

Prednostna prilika za nakup
najboljših češkoslovaških izdelkov na

Liberškem velesejmu

od 13. do 19. avgusta 1932

Splošni vzorčni sejem. — Tekstilni sejem
Tehniški sejem. — 21. blagovnih skupin itd.

Dopotovanje brez vizuma. Vozne olajšave: v Jugoslaviji 50 % za povratek, Avstrija 25 %, Češkoslovaška 33 %. Prodaja legitimacij: Ljubljana, Češkoslovaški konzulat, Erjavčeva c. 21, Aloma Company, Aleksandrova c. 2/I.

Pevovodjo

išče Vršačko srpsko crkveno pevačko društvo. Mesečna plača 1000.— Din ter odstotki od pogrebov, parastosov, koncertov. Brezplačno stanovanje 3 sob na ulico, predsoba, kuhinja z vsemi pritiklinami, ležeče v centru mesta. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1867. in ima pevski zbor 50 pevcev in pevk. Rok za vložitev ponudbe je do 31. avgusta t. l.

Uprava.

Opozorilo!

Mestna občina ljubljanska bo tlakovala cesto Za gradom še v tej sezoni z drobnim granitnim tlakom. S tozadevnimi predpripravami in planiranjem se bo pričelo že prihodnji teden, **na kar se ljubljansko občinstvo opozarja, da bo imenovana proga od ponedeljka, dne 8. avgusta, do nadaljnjega za vsak promet zaprta.**

10840

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

18.

Vzpenjaje se po drevesu, je Tarzan opazil, da je bil vrh prav nasproti neke strehe. Mišice, ki so ga v pragozdu toliko let nosile z drevesa na drevo, so zlahka premagale razdaljo. S te stavbe je hitro preskočil na drugo; nato se je spustil na tla, in čez pol ure je ležal doma v svoji postelji in trdno spal.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.